

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Máriakéménd

Község Önkormányzata

2025-2030.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	40
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	55
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	64
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	74
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	83
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	85
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	86
1. A HEP IT részletei.....	86
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	86
Jövőképünk.....	93
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	94
3. Megvalósítás.....	119
3.1 A megvalósítás előkészítése	119
3.2 A megvalósítás folyamata	119
3.3 Monitoring és visszacsatolás	121
3.4 Nyilvánosság	122
3.5 Kötelezettségek és felelősség	122
3.6 Érvényesülés, módosítás	123
4. Elfogadás módja és dátuma.....	124

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Máriakéménd Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Máriakéménd Baranya megye dél-keleti részén található a Baranyai dombság területén. Azonos távolságra fekszik Pécestől és Mohácstól. A község a két várost összekötő 57-es számú főútvonaltól 4 km távolságra helyezkedik el. Belterületének nagysága: 65 ha.

Lélekszáma 2024.01.01-én 545 fő. A népesség összetétele vegyes, 25 %-ban németajkúak és 75 %-ban magyarok lakják.

A község építészeti kultúrájának alapjait nagyrészt a múlt században épült sváb parasztházak alkotják, melyek közül jó néhány eredeti formájában még ma is megtalálható. A házakhoz tágas udvarok, nagy gazdasági épületek és kertek tartoznak.

Máriakéménd országszerte ismert zarándokhely. A községtől 600 m távolságra, Pécsvárad irányában található a műemlék, a Máriakéméndi Nagyboldogasszony Kegyetemplom, mely a 15. században épült gótikus stílusban.

Múltunk - jelenünk

Az ember nyoma és munkájának bizonyítéka e kedvező talajú és éghajlatú tájon, már az őskorban megtalálható. Ennek nyomait fedezték fel községünk déli határán. I.e. 400-ig trák-illir népek laktak e tájat, majd kelták váltották fel őket.

Az első században a rómaiak foglalták el Pannónia e részét. Itt futott a híres észak-déli borostyán út.

296 táján a község területe Valeriához tartozott. E korból a neves régész, Dombay János 1938-ban sírhelyeket tárt fel a tégláégető területén és több pénzérme került elő II. Konstantinus császár korából. Az avar korszakban a terület újra benépesülhetett, amit régészeti feltárások bizonyítanak, hiszen a mai iskola területén avar temető részletet tártak fel.

A IX. században az avar egység szétesett, egyes történészek szerint a terület a senki földjévé vált, majd 900 körül a magyarság foglalta el.

Első ismereteink szerint 1015-ben I. István a pécsvárad bencés kolostor fennhatósága alá rendel 41 falut, ezek között szerepel Máriakéménd is.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az idegen jövevények és szerzetesek hatására a községhez tartozó Váralján malomipar fejlődött. Az itt élő jobbágyság szabad volt, a gabonatermesztés és az állattenyésztés mellett a bortermelés is jellemző volt.

A tatárjárás után a nagyurak IV. Béla javaslatára kővárakat építettek, Ezek a várak un. hegyi várak voltak magas falakkal, széles körüljáróval. Ilyen várat emelt Óvári Konrád Kéménden.

1272-ben Lőrinc nádor fia, a híres Kemén feldúlta Óvári Konrád birtokait, 1285-ben lerombolta Kis és Nagykéméndet.

Kéménd ebben az időben három részből áll. Kis- és Nagykéméndből valamint Váraljából. 1320 körül Óvári Konrád unokái kezére került Kéménd, ezután épült újjá a Kéméndi vár.

1526-ban a mohácsi csatavesztés megpecsételte a település sorsát, a szabadcsapatok rablása elpusztította a községet. Az 1530-as években a török birodalomhoz csatolták, az ez évi összeírás még említi Kéméndet, de megjegyzi, hogy török uralom alatt lévő terület.

A Kegyetemplom előtti területen talált pénzleletek azt bizonyítják, hogy ekkor már ott állt a falu.

1720-41 között történt a németek betelepítése. Ezt követően a község gyors fejlődésnek indult, új házakat, istállókat építettek.

Ekkoriban a falu lakosságának csupán egyharmad része volt magyar származású. A Fő utca a gazdag német parasztok, a Templom utca, Horváth utca, Kossuth utca a szegényebb magyar és német lakosok lakóhelye volt.

A település neve Kéméndről Máriakéméndre változott, melynek története a következő:

1740-ben az akkor még Kéménd nevű falutól 800 m távolságra, a régi török temető területén öt falubeli kislány füvet szedett. Egyszerre feltűnt nekik, hogy egy megsüppedt sírból csillogó kép emelkedik ki: Szűz Mária képe, karján a kis Jézussal. A lányok megkísérelték a kép kiemelését, de az hamarosan eltűnt.

Az esemény híre elterjedt a környéken és püspöki tiltás ellenére egyre növekedett az oda látogató zarándokok száma, Kéménd lakosai pedig plébániáért folyamodtak.

1746-ban kezdték meg a kizárólag a zarándokok által gyűjtött adományokból a régi kápolna helyén egy új nagy templom építését.

A templomot 1754. december 8-án, Mária mennybemenetelének ünnepén szentelték fel, de a tervbe vett két tornyot már nem sikerült megépíteni.

1773-ban XIV. Kelemen pápa teljes búcsút adott a templomnak az augusztus 15-i Mária-ünnep tiszteletére.

A gótikus stílusban épült, műemlék templomot ma is zarándokok ezrei keresik fel az egyházi Mária-ünnepek idején.

A XIX. században kezdődött meg a településen az erdők kiirtása, a föld feltörése, az állattartás megerősödése, valamint a nagyarányú szőlőtelepítés, aminek következménye volt a pincesor építése. Erről egy 1910-es feljegyzés szerint a következőket olvashatjuk: „Több a prэшáz, mint a lakóépület.”

Az 1900-as években megerősödött a szarvasmarha tenyésztés. Az országban elsőként Máriakéménden hoztak létre Tejszövetkezetet.

Az első világháborúban a falu férfi lakosságának nagy részét besorozták katonának, többségük odaveszett. Róluk a falu népe 1938-ban emlékmű avatásával emlékezett meg, mely a templom egyik oldalirányú szárnyán található.

A II. világháború során a férfi lakosság egy részét kényszerrel sorozták be az SS-be. Ezt az időszakot a német és magyar lakosság egyaránt megsínylette.

A háború végén sok asszonyt és lányt vittek szovjet munkatáborokba kényszerszolgálatára és 1947-ben megkezdődött a németajkú lakosok kitelepítése. Ezzel egy időben történt a felvidéki lakosság betelepítése és családok érkeztek, az Alföld különböző vidékeiről is.

A hatvanas évektől a rendszerváltásig, a tanácsrendszer idején a település, a szomszédos Szederkény község árnyékában vegetált társközségként. Építési engedélyt nem adtak ki, a település nem fejlődött, ezért a lakosság létszáma jelentősen lecsökkent.

1992-ben a községen önálló jegyzőség alakult, ekkortól a település látványos fejlődésnek indult. Kiépült a gázvezeték és a telefonrendszer. Elkészült a bitumenes sportpálya. Összekötő út épült a Templom utca és a Rákóczi utca között. Lakossági összefogással játszótér épült. A Rákóczi utca egy szakaszán új járda készült. Megnyílt a könyvtár, melyben informatikai központot is sikerült kialakítani. A Pincesorba vezető földút helyén betonút épült és elkészült a villamosítás is. Az önkormányzat felújította a Művelődési Házat, folyamatosan korszerűsítette az iskola épületét. Idősek Klubja és Ifjúsági Klub alakult. Sikerült felújítani és korszerűsíteni a szolgálati lakásokat. Megtörtént a ravatalozó felújítása, a Polgármesteri Hivatalban elkészült az új házasságkötő terem és az épület homlokzatát is sikerült felújítani. Az évek során, több szakaszban elkészült a vízrendezés, a kritikus helyeken burkolt árkok kiépítésére került sor. A képviselők keze munkája nyomán környezetbarát fajtákkal gazdagodott az óvoda. A Széchenyi téren millenniumi emlékpark került kialakításra. 2000-ben megnyílt a község történelmét és tárgyi emlékeit bemutató Falumúzeum.

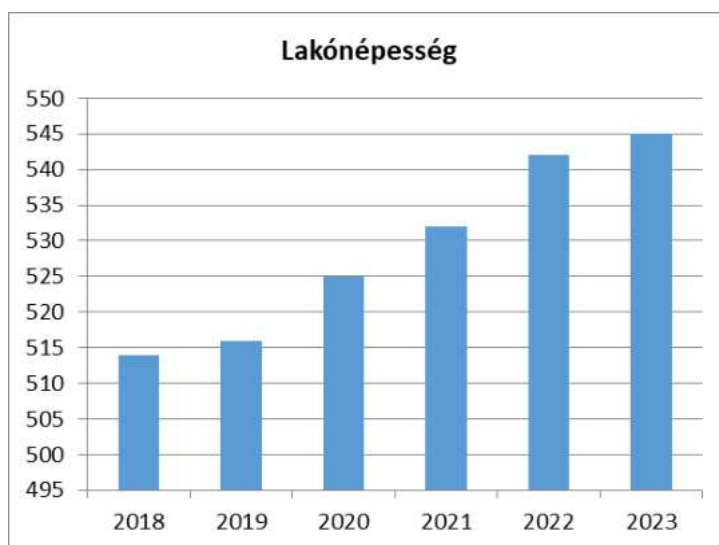
2020-ban megvalósult a régóta tervezett szennyvízhálózat kiépítése. A legfontosabb hosszú távú terv a turizmus, falusi idegenforgalom fellendítése, melynek része az egyedülálló Pincesor fejlesztése.

Demográfiai adatok:

A község lakóinak száma 2018.évben 514 fő volt, mely folyamatosan emelkedést mutat. 2023.évben már 545 fő a lakónépesség.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	514	bázis év
2019	516	100,39%
2020	525	101,74%
2021	532	101,33%
2022	542	101,88%
2023	545	100,55%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

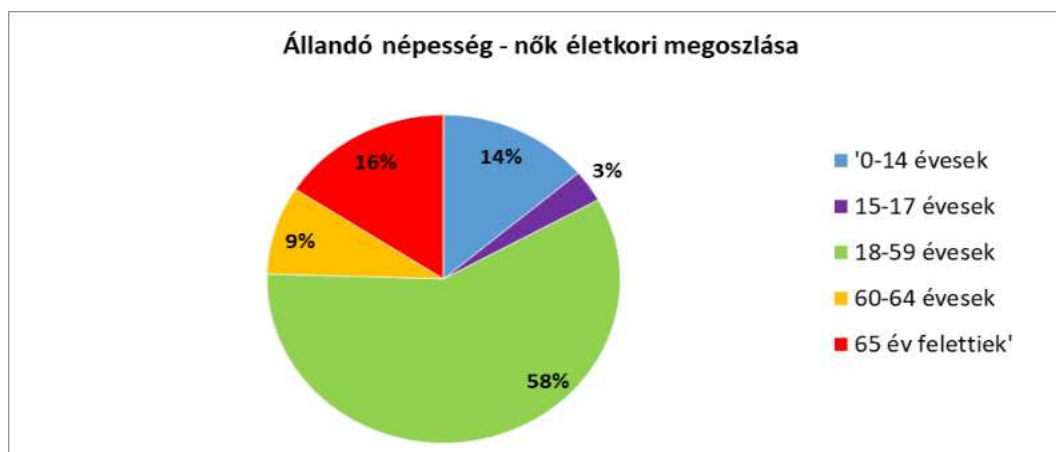
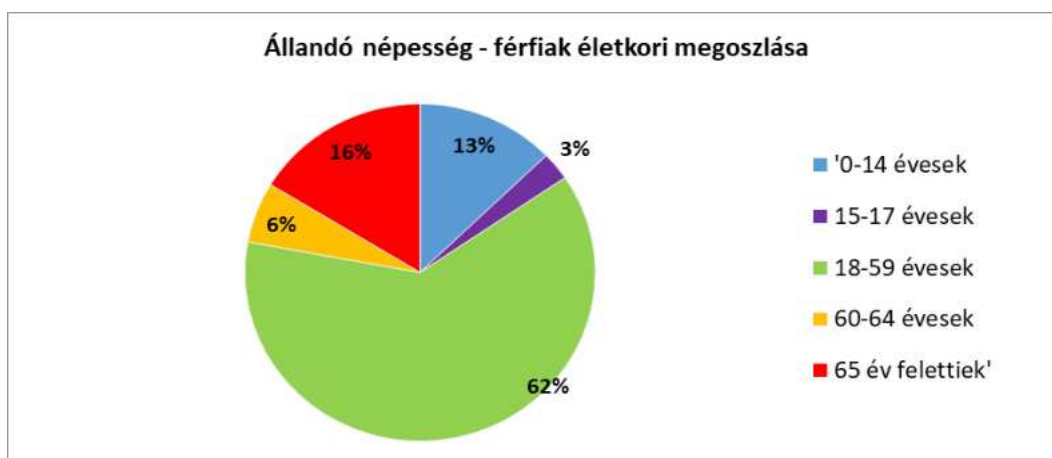

Az adatok elemzésekor szembevetendő, hogy az összes korcsoportra vonatkozóan a férfiak és nők száma szinte ugyanannyi, kivéve a legnépesebb 18-59 éves korosztály tekintetében, ahol a férfilakosság a meghatározó.

Az országos átlagtól elér, hogy a 65 év felettek viszonylatában is a férfiak közel azonos számban vannak, sőt némileg többen, mint a nők. A 60-64 éves korosztálynál viszont a nők vannak némileg nagyobb számban.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	258	253	511	50,49%	49,51%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			13	2,54%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	33	35	68	6,46%	6,85%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	7	8	15	1,37%	1,57%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	161	148	309	31,51%	28,96%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	15	22	37	2,94%	4,31%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	42	40	82	8,22%	7,83%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

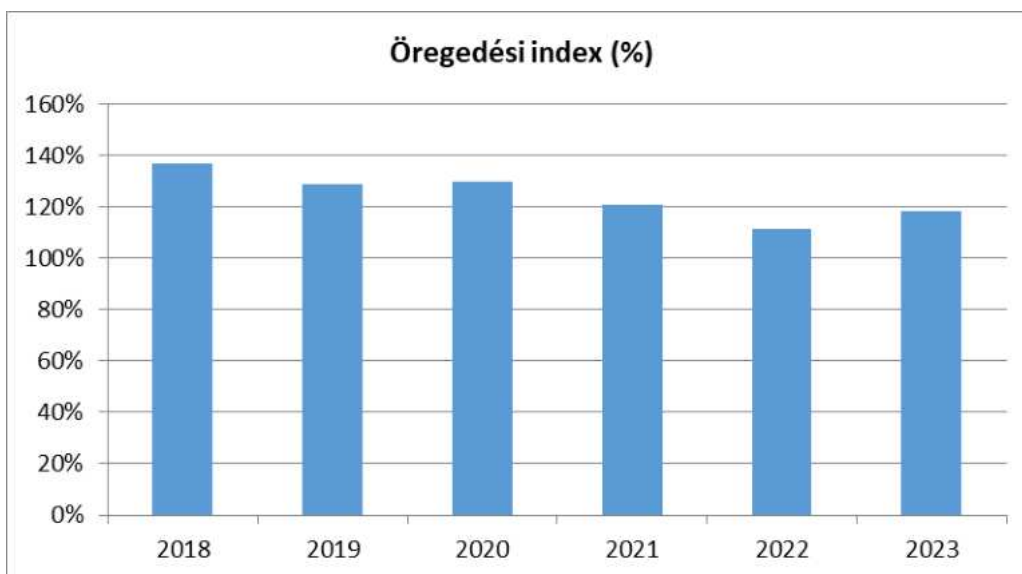

Az ország elöregedő társadalmi tendenciája községünkben 2023.évben nem figyelhető meg, az ezt megelőző évekre jellemző volt, a 2021.év kivételével, ahol a születések száma meghaladta a halálozások számát. A egyik évben jelentős a természetes szaporodás (pozitív számot mutat), a következő évben kevésbé, és akár másik irányú folyamat is mutakozik.

A belföldi elvándorlások statisztikai számai a 2018-2023.évek között minden évben jelentős eltéréseket mutatnak. A egyik évben jelentős a belföldi vándorlás, a következő évben kevésbé, és akár másik irányú folyamat is mutakozik.

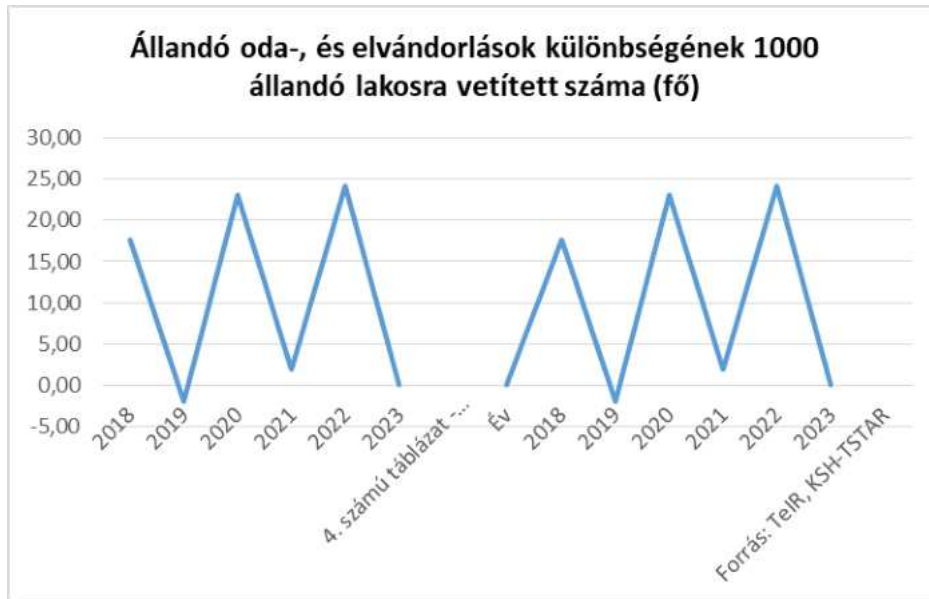
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	86	63	136,51%
2019	81	63	128,57%
2020	83	64	129,69%
2021	82	68	120,59%
2022	79	71	111,27%
2023	90	76	118,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	17,70
2019	-1,94
2020	23,05
2021	1,89
2022	24,19
2023	0,00

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	3,93
2019	-3,88
2020	-9,61
2021	1,89
2022	-7,44
2023	1,84

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Magyarországon jellemző népességcsökkenő tendencia Máriakéménd községben nem érvényesül, mint azt a fenti táblák igazolják. A község lakóinak száma az elmúlt 5 év során kis mértékben, de folyamatosan emelkedik. A fiatalok közül egyre többen itt kívánnak letelepedni, nincsenek üresen álló, gazdátlan épületek.

Településszerkezet:

A községben 2028.évben 212 épület áll, melyekből 203 a lakóépületek száma. A házak többsége a századforduló után épült, de található még néhány olyan ház is, mely idősebb 100 évesnél.

Az épületek öt utcában és két téren helyezkednek el, többnyire oldalhatáron álló beépítésben. Ennél az elrendezésnél mind a lakóépület, mind a gazdasági épületek a telek északi oldalán húzódnak. Az épületek tetőgerincei általában az utcára merőlegesek, az utca felé kétablakos oromfallal és kerítéssel záródnak.

A lakóházak többsége a II. világháború előtt épült hagyományos parasztház, de található néhány, napjainkra jellemző modern épület is.

Az épületek nagyobb része jó állapotú, karbantartott.

A községen átvonuló főutcán általában nagyméretű, magas belmagasságú épületek találhatók hatalmas melléképületekkel és kapukkal, ahol befértek a szénával megrakott szekerek. Hajdanán itt laktak a gazdag földművesek.

A többi utcában a házak szerényebb méretűek, kevésbé díszesek, kisebb melléképületekkel rendelkeznek, ezek voltak a szegényebb családok otthonai.

A halálózások során megüresedő lakóházak néhány hónapon belül gazdára találnak, üres épületek csak elvétve találhatók.

Máriakéménd a jelenlegi körülbelül 500 fős lakosságával Magyarország aprófalvai közé tartozik. A település szerkezetét tekintve homogén, külterületi jellegű lakóhelyek nincsenek. A településre történő bevándorlás általában Pécsről, esetenként Mohácsról, de többnyire a helyben lakó fiatalok vásárolják meg a megüresedett lakóházakat. A külföldre vándorlás az utóbbi években már nem jellemző.

A település infrastruktúrája

A község infrastrukturális ellátottsága jónak mondható. A község a Pécs és Mohácsot összekötő 57-es úttól 3 km távolságra fekszik, ami ugyan kevésnek tűnik, mégis néha nagyon sok. Hátrányát azok az ingázók érzik, akik sokszor átszállással, napi több órai utazással kényszerülnek az időt eltölteni. Mivel a község közelében vasút nem található, a közlekedés kizárólag buszjáratokkal történik, mely nehézkes és megnehezíti a környező településeken történő munkavállalást is. Az utóbbi két évben jelentős fejlődést eredményezett egy újabb buszjárat indítása, mely a reggeli órákban a gyerekek iskolába járását segíti, illetve lehetőséget biztosít a délutáni órákban Szederkénybe, Pécsre eljutni.

A község valamennyi belterületi útja szilárd burkolattal ellátott, bár a víz és gázvezetékrendszer kiépítése következtében az utak toldottak-foldottak, kátyúsak.

A járdák kiépítettsége teljes, de némelyik utcában rossz állapotúak, balesetveszélyesek.

A községben 1988-ban épült ki a vezetékes vízellátás, melyre minden család rácsatlakozott, így a kutakat gyakorlatilag csak öntözéshez és az állatok itatásához használják.

1994-ben épült meg a gázvezeték, melyre azóta a 215 ingatlanból 154 lakossági és 8 közületi fogyasztó csatlakozott tehát a gázfűtéses épületek száma meghaladja a 60 %-ot.

Ugyancsak 1994-ben épült ki a távbeszélő-hálózat, az előfizetők száma napjainkra lecsökkent a mobiltelefonok használata miatt

A kábeltelevíziós hálózatot a bólyi Sággy-Sat Kft. üzemelteti, jelenleg közel 100 család szerezhet így tudomást a nagyvilágból érkező hírekről.

Az önkormányzat évek óta tervezte a szennyvízhálózat kiépítését. A tervek 2020-ban megvalósultak a bólyi szennyvíz agglomeráció keretében.

Értékeink, küldetésünk

A közösségi jog harmonizációját hazánkban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: törvény) valósította meg. A törvény kimondja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség és deklarált célja, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Lehetővé teszi a közérdekű igényérvényesítést, a jogsérelem esetén a bizonyítási teher megfordulását, és 2005. évtől kezdődően speciális, az egyenlő bánásmód megsértése esetén eljáró hatóság felállítását rendelte el, Egyenlő Bánásmód Hatóság néven. 2021. január 1-től az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala vette át ennek a feladatait. Az Egyenlő Bánásmódot Felelő Főigazgatóság közigazgatási hatósági eljárásban az egyenlő bánásmód követelményeinek megvalósulását ellenőrzi.

A törvény 31. §-a értelmében Máriakémetd Község Önkormányzata az alábbiakban dolgozza ki Települési Esélyegyenlőségi Programját, a 2025-2030. évekre vonatkozóan (továbbiakban: Program):

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Máriakémetd Község Önkormányzatának célja, hogy Máriakémetd olyan élhető településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakosával szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Máriakémetd település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

A Program figyelembe veszi Máriakéménd Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Máriakéméndi Óvoda Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Esélyegyenlőségi koncepciója;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Közszolgálati Szabályzata;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal SZMSZ-e;
- Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Alapító okirata, Szolgáltatási Koncepciója.
- Baranya Megye Szociális Szolgáltatás szervezési Koncepciója.
- a polgármester által készített, jelen választási ciklusra (2024-2029.) értendő gazdasági program (polgármesteri munkaprogram)
- közművelődési-kulturális munkaterv adott évre
- adott évi önkormányzati és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció
- a község településrendezési terve, településszerkezeti terve

A település nem rendelkezik komplex településfejlesztési koncepcióval.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen Program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

Az esélyegyenlőséget segítő helyi rendeletek, határozatok a település szociálpolitikai intézkedéseit, ezzel kapcsolatos elveit határozza meg.

Máriakéménd Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 4/2015. (II.16.) önkormányzati rendelete fogalmazza meg a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozását.

Az önkormányzat kinyilvánítja, hogy az általa biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására önerőből nem képesek. A szociális gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei, továbbá a településen működő oktatási, egészségügyi és civil szervezetek kötelesek együttműködni, a tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni.

A rendelet meghatározza a pénzbeli támogatások és a természetbeni juttatások formáját és a döntési hatásköröket.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalkorú lakosság problémáinak felkarolása és kezelése
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)
- Közbiztonság, bűnmegelőzés

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a BM módszertani útmutató alapján a TeIR adatbázisból, illetve önkormányzati adatokból nyertük.

Az önkormányzat számára a koherens esélytervhez szükséges információk rendelkezésre állnak. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés még nehézkes. Az adatok gyűjtése elsősorban a nehéz helyzetbe került devizahiteles családokról, a fogyatékos személyek foglalkoztatásáról, iskolai végzettségéről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről volt problémás.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma/cigány népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

„A roma népességet többségében az átöröklődő szegénység jellemzi. A szegénység mellett a cigányellenesség is nagyban hozzájárul a kirekesztődéshez és szegregációhoz, amelyek együttesen befolyásolják a roma népesség társadalomban elfoglalt helyét.” (A roma népesség többségi társadalom általi megítélése. Forrás: MNTFS 2030.)

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. fő célja az, hogy a szociális és anyagi nélkülözésben élők arányának alakulása a 25 évesnél fiatalabb gyermekkel együtt élő háztartások körében 10 százalékponttal csökkenjen a 2019. évi (22,9 %) indikátorához képest 2030-ra (13 %).

Máriakémet közsgében jelenleg (2025.évben) 2 roma család él. A Családok Átmeneti Otthonában jelenleg 16 roma család tartózkodik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen a 2022. évi népszámlálás adatai alapján a lakosság 85,8 %-a magyarnak vallja magát, 18,3 % vallja magát német nemzetiségűnek, 4,7 % roma/cigánynak, 0,4 % horvátnak, 0,2 % görögnek, 2,9 % Egyéb, nem hazai nemzetiségűnek, nemzetiséghez tartozónak vallja magát. (14,2 % nem nyilatkozott. a kettős identitás miatt a végösszeg nagyobb lehet 100 %-nál). Vallásuk szerint 40,3 % volt római katolikus, 2,3 % református, 1,8 % evangélikus, 0,2 % görög katolikus, 1,2 % egyéb keresztény, 0,6 % egyéb katolikus, 14,2 felekezeten kívüli (39,5 % nem válaszolt)

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

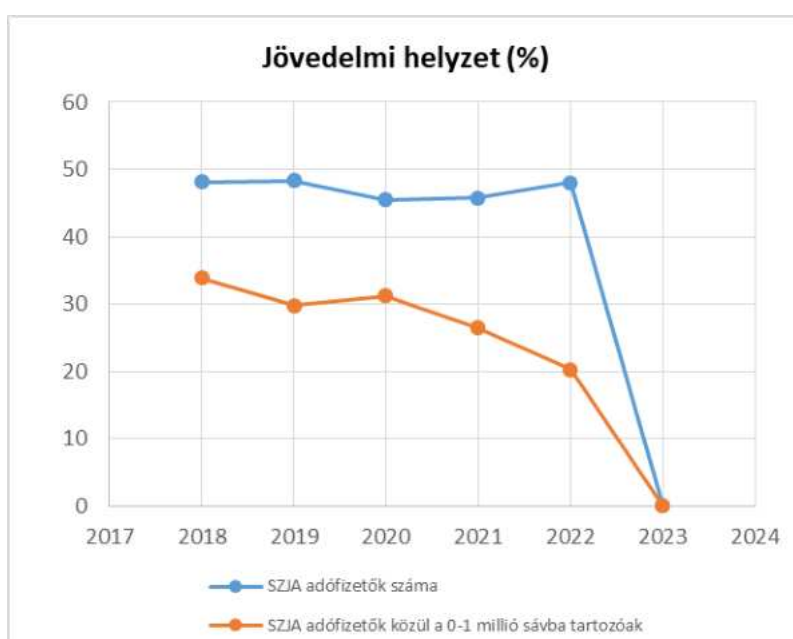
Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Kerületünkben tapasztalataink szerint a munkaerőpiacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi elítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

A szegénységi kockázat magas és alig változott az utóbbi években. A falu – város, illetve település nagyság között megfigyelhető életesély különbségek meghatározók. A vidéki területeken, azaz a falvakban magasabb a munkanélküliségi arány, míg a városokban az átlagnál alacsonyabb. A szegénység kockázata és a biztonság hiánya halmozottan jelentkezik egyes hátrányos helyzetű, különösen sérülékeny csoportoknál. Ilyennek tekinthetők a nagycsaládosok, a nyugdíjasok, a roma népesség körébe tartozók, a fogyatékosokkal élők, a rossz egészségi állapotúak, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek vagy hajléktalan emberek. Az idős népesség bizonyos csoportjainál fokozott a szegénység kockázata. A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező özvegy nők alkotják.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	48,13	33,88
2019	48,32	29,80
2020	45,47	31,17
2021	45,79	26,50
2022	48,08	20,32
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat bemutatja, hogy az adófizetési morál a 2018-2023.évben közel állandó értéket (48 %) mutat, az adófizetők száma nem változik. Ugyanakkor a 0-1 MFt-os jövedelemkategóriába sorolható személyek száma csökkenően van, a 2018.évi adathoz képest szinte a 2/3-ára csökkent le. Összefoglalva az adófizetők száma nem változik, azonban a jövedelmi helyzet javul a statisztikák szerint, hiszen az alacsonyabb jövedelmi sávba tartozók száma csökkenően van.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

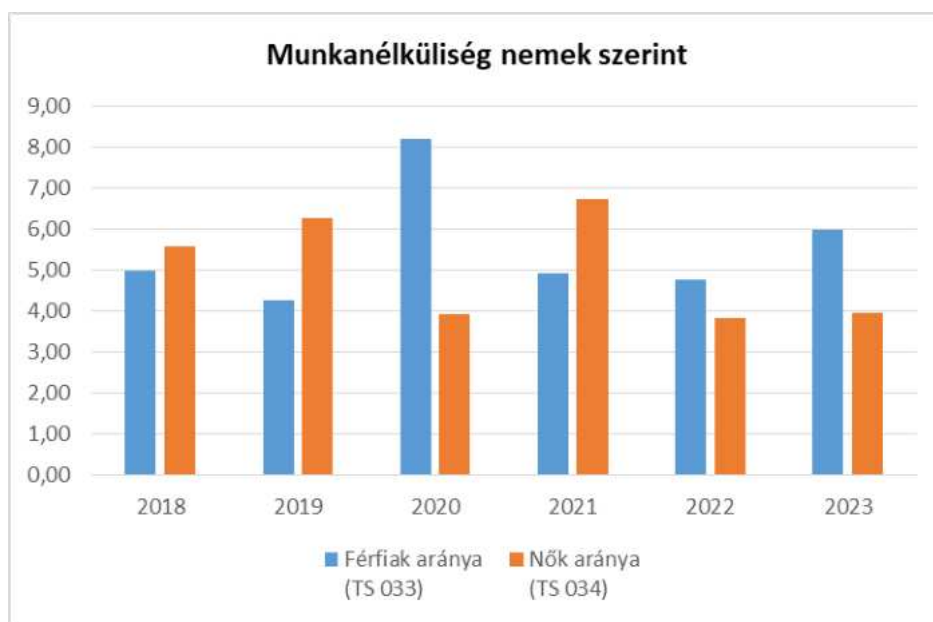
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A 2022.évi népszámlálás adatai szerint a foglalkoztatottak száma 256 fő, ebből a helyben foglalkoztatottak száma 76 fő. A helyben lakó és helyben foglalkoztatottak száma 56 fő. Más településre 205 jár dolgozni.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	4,97	5,59	5,28%
2019	4,28	6,25	5,27%
2020	8,20	3,93	6,07%
2021	4,92	6,74	5,83%
2022	4,76	3,83	4,30%
2023	5,98	3,95	4,97%

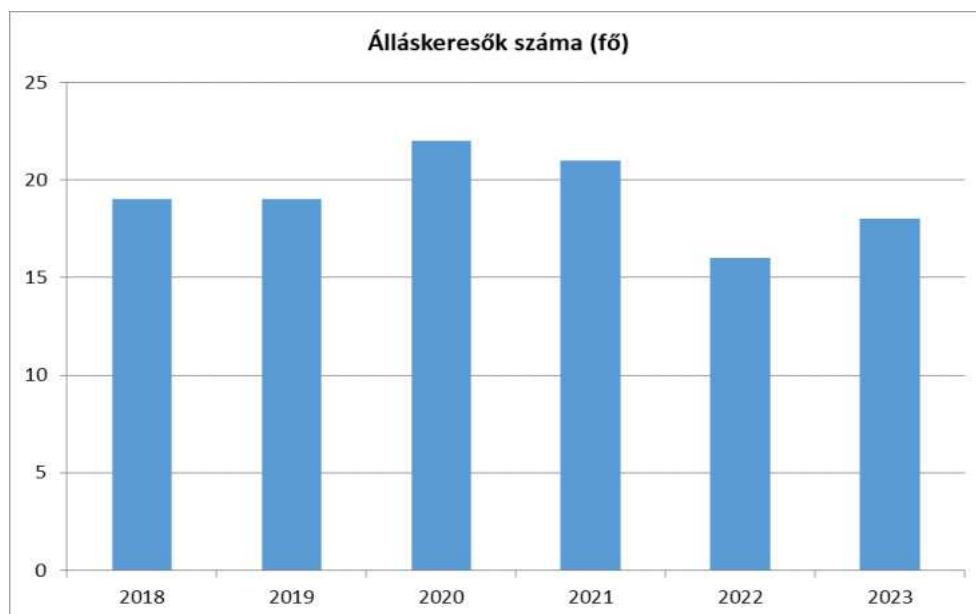
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

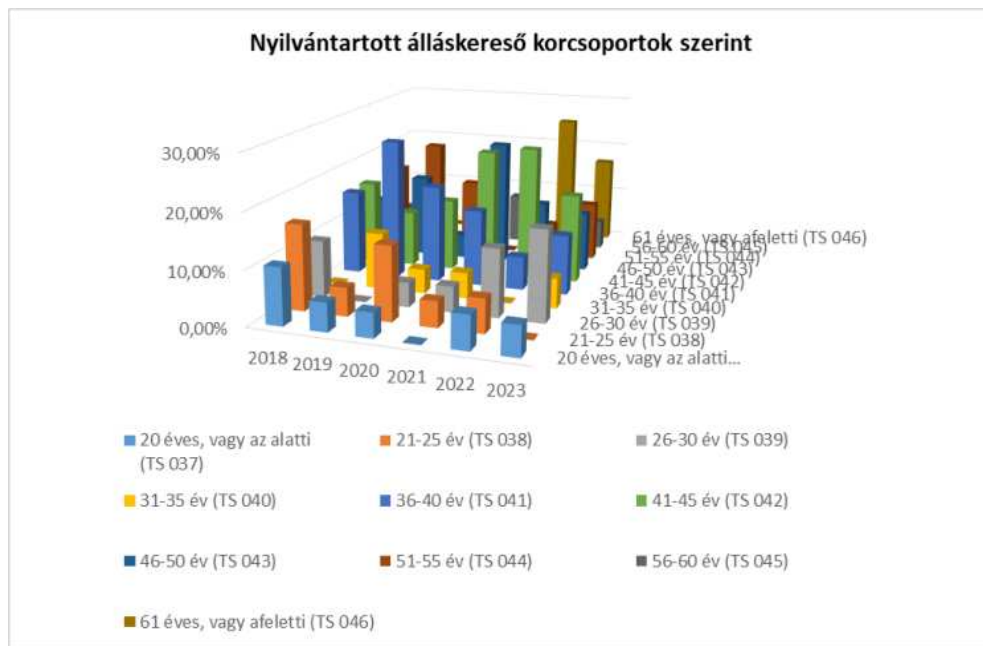

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	19	19	22	21	16	18
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	1,00	1,00	0,00	1,00	1,00
	%	10,53%	5,26%	4,55%	0,00%	6,25%	5,56%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	1,00	3,00	1,00	1,00	0,00
	%	15,79%	5,26%	13,64%	4,76%	6,25%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	0,00	1,00	1,00	2,00	3,00
	%	10,53%	0,00%	4,55%	4,76%	12,50%	16,67%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	2,00	1,00	1,00	0,00	1,00
	%	0,00%	10,53%	4,55%	4,76%	0,00%	5,56%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	5,00	4,00	3,00	1,00	2,00
	%	15,79%	26,32%	18,18%	14,29%	6,25%	11,11%
41-45 év (TS 042)	Fő	3,00	2,00	3,00	5,00	4,00	3,00
	%	15,79%	10,53%	13,64%	23,81%	25,00%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	3,00	1,00	5,00	2,00	2,00
	%	10,53%	15,79%	4,55%	23,81%	12,50%	11,11%
51-55 év (TS 044)	Fő	3,00	4,00	3,00	0,00	1,00	2,00
	%	15,79%	21,05%	13,64%	0,00%	6,25%	11,11%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	1,00	2,00	2,00	0,00	1,00
	%	5,26%	5,26%	9,09%	9,52%	0,00%	5,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	3,00	3,00	4,00	3,00
	%	0,00%	0,00%	13,64%	14,29%	25,00%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

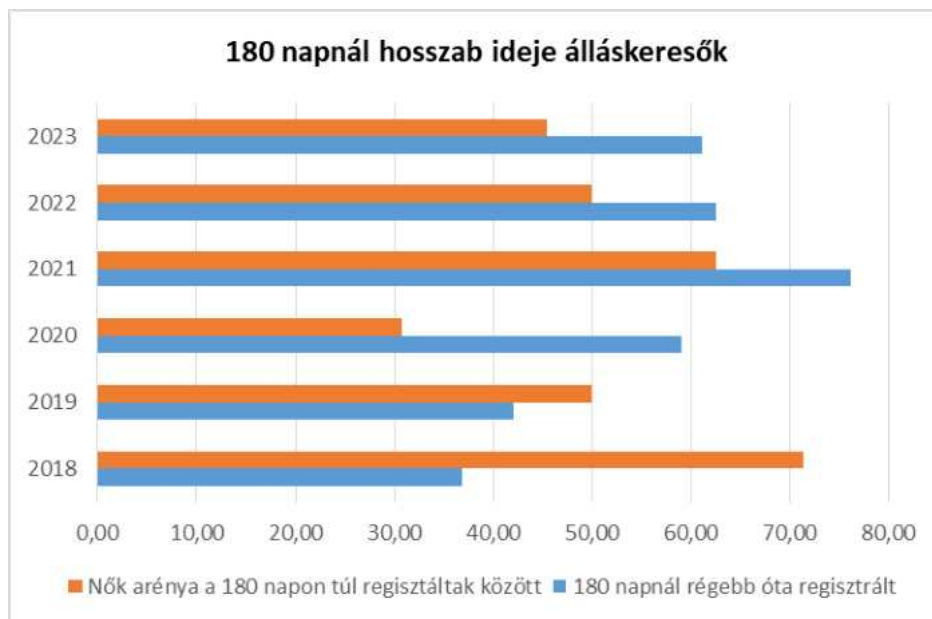

- Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktív munkaerő-piacra történő visszakерülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.
- A regiszterben szereplő munkanélküliek száma az utóbbi években - a szezonális ingadozásoktól eltekintve - emelkedő tendenciát mutat a férfiaknál, a nőknél csökken. Ez egyrészt annak a következménye, hogy a megszűnt munkahelyek nyomán - mely a tömeges létszámleépítésekben főleg a szakmunkásokat és betanított munkásokat érintette - kevesebb új állás létesült. Másrészt az országosan vagy megyei szinten be nem töltött állások azt mutatják, hogy ezek nem a munkára várók képzésének és számának megfelelő eloszlásúak, és a helyi infrastruktúra nem segíti a munkaerő mobilitását.
- A Dél –Dunántúlon a foglalkoztatás jelentős szűkülése és az inaktívok számának emelkedése a munkaerőpiaci-helyzet jelentős romlását mutatja.
- Ebben a régióban a gazdaságilag aktívok aránya a népességben belül az előző évekhez képest folyamatosan csökken.
- Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A Máriakémei adatok alapján a regisztrált munkanélküliek száma- minden korcsoportban- 0-5 fő közötti tartományban volt a 2018-2023.években. A nyugdíjkorhatár közelében lévő korcsoportból kerül ki a nagyobb létszám. Megállapítható hogy a 180 napnál hosszabb ideje regisztráltak közül a férfiak száma fokozatosan emelkedik, a nőké fokozatosan csökken.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	36,84	71,43
2019	42,11	50,00
2020	59,09	30,77
2021	76,19	62,50
2022	62,50	50,00
2023	61,11	45,45

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

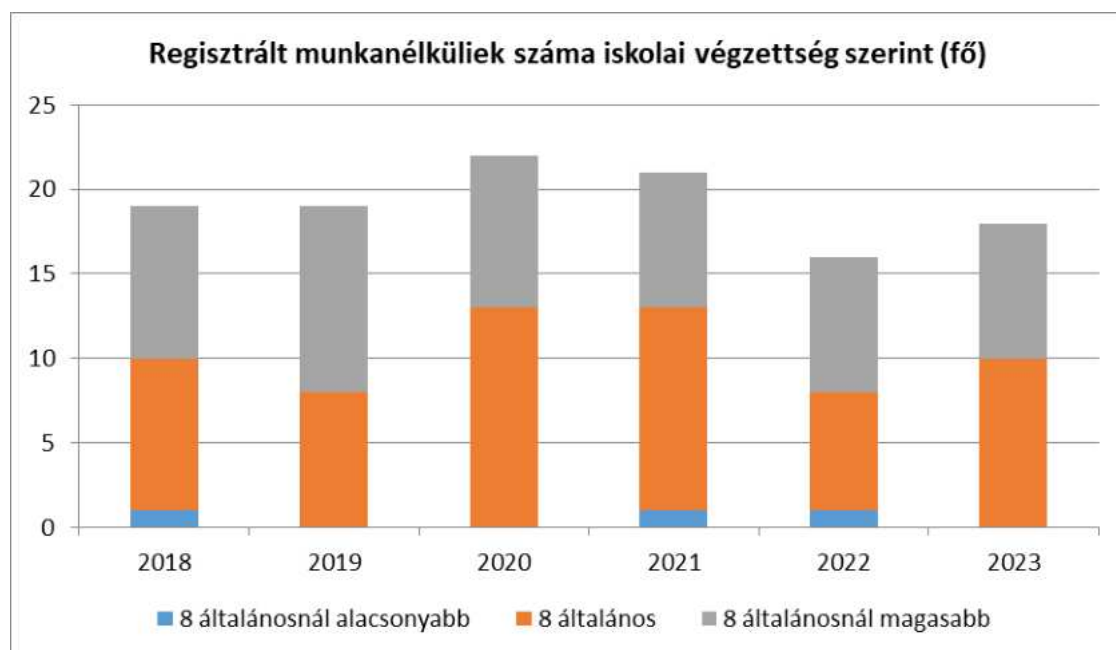

Az adatsorokat megfigyelve szembeűnő, hogy a regisztrált munkanélküliek nagy része több mint 180 napja regisztrált. Ezen adat az álláshely elvesztése utáni nehéz elhelyezkedést ábrázolja. A munkahelyek megszűnése után ugyanis a telített helyi munkaerőpiacon nehéz az elhelyezkedés, nem találnak a képzettségüknek megfelelő állást, így sokszor, mikor a megélhetés is veszélybe kerül, olyan pozíciót foglalnak el, ahol túlképzettként alacsonyabb bérért ugyan, de a térségben foglalkoztatják őket. A viszonylag magas iskolázottságot az alábbi táblázatok adatsoraiból is kiolvashatjuk:

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint								
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint						
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség		
		Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2018	19	1	5,26%	9	47,37%	9	47,37%	
2019	19	0	0,00%	8	42,11%	11	57,89%	
2020	22	0	0,00%	13	59,09%	9	40,91%	
2021	21	1	4,76%	12	57,14%	8	38,10%	
2022	16	1	6,25%	7	43,75%	8	50,00%	
2023	18	0	0,00%	10	55,56%	8	44,44%	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség és a képzetlenség összefüggése egyenesen arányos. Az adatok szerint a község lakosai közül 1-1 fő olyan, akinek általános iskolai végzettsége sincs, ez mindenképpen csökkenti a munkavállalás esélyeit. Az adatsorokat vizsgálva szembevetendő, hogy a lakosság nagyobb hányada rendelkezik az általános iskolainál magasabb végzettséggel, így a térség többi képzetlen munkaerőjéhez képest előnyrel indulhatnak.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

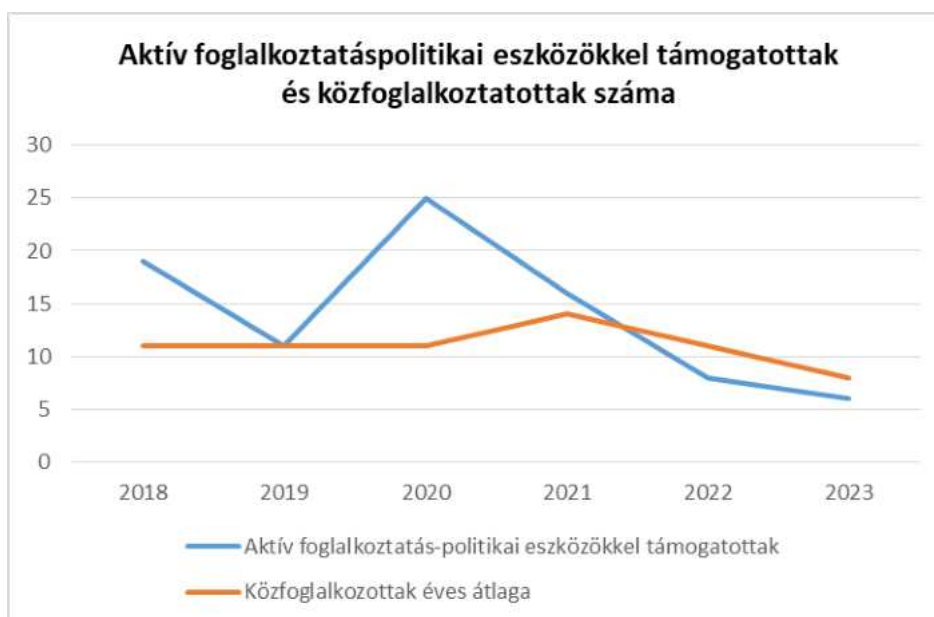
2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

Központi szerepe volt az önkormányzati hivatalnak. Részben ide szerveződött a legveszélyeztetettebb csoport a hosszú ideje munka- és végzettség nélküli álláskereső foglalkoztatása.

A közfoglalkoztatottak száma 2018-2023. években 8-11 fő között mozgott. Az aktív foglalkozáspolitikai eszközökkel támogatottak száma 19 főről a harmadára csökkent 2023.évre. 2023. évben 8 fő munkanélküli dolgozott közfoglalkoztatásban. Az elsődleges munkaerőpiacra való átlépés nem jellemző, közfoglalkoztatottak nehezen tudnak kilépni az elsődleges munkaerőpiacra.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	19	11
2019	11	11
2020	25	11
2021	16	14
2022	8	11
2023	6	8

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Máriakéménd Baranya megye dél-keleti részén található a Baranyai dombság területén. Azonos távolságra fekszik Pécstől és Mohácstól. A község a két várost összekötő 57-es számú főútvonalától 4 km távolságra helyezkedik el.

A legközelebbi városközpont, Bóly a településtől kb. 13 km-re helyezkedik el. A vonzáskörzet magában foglalja még Mohács városát, mely városba csakúgy, mint Bóly városba, közvetlen autóbuszjárat van.

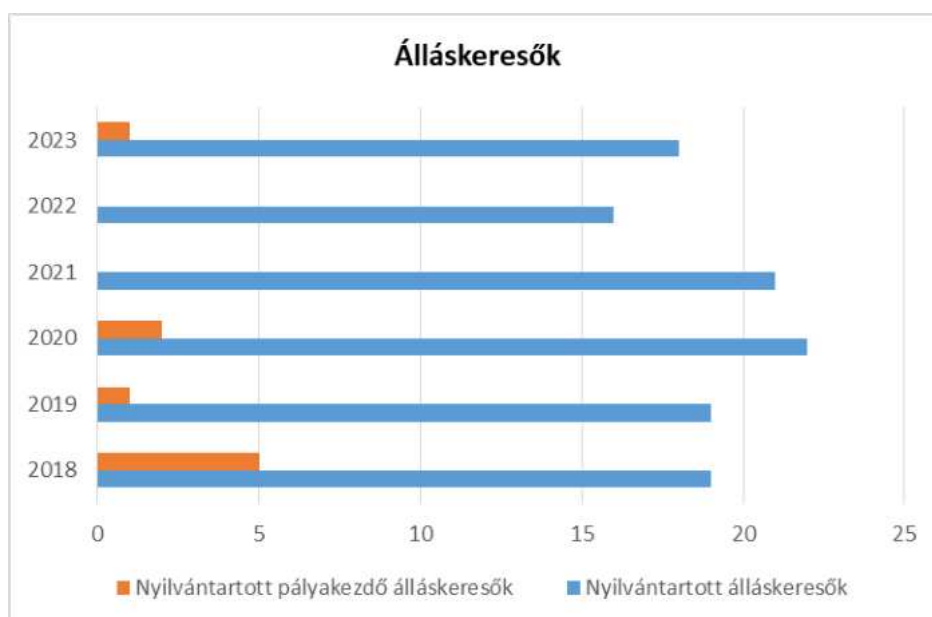
A települések elérése nehezen megoldható, annak ellenére, hogy az ügyintézés illetve orvosi ellátás tekintetében Máriakéménd Mohács vonzáskörzetébe tartozik. A megyeszékhely, Pécs könnyen megközelíthető, főként a reggeli órákban, munkanapokon több autóbuszjárat is a lakosság rendelkezésére áll, amelyet maximálisan ki is használnak, hiszen Pécs nemcsak képzési, hanem a munkahelyek szempontjából is meghatározó, naponta sokan ingáznak. Mivel a település nem rendelkezik vasútállomással, a vasúti közlekedés nem jellemző, a legközelebbi vasútállomás Pécs városában található. A vasúthoz hasonlóan kerékpárút sem került kiépítésre, pedig ez infrastrukturális szempontból rendkívül előnyös lenne, hiszen a szomszédos Szederkény települést elérve a továbbiakban sok település – csakúgy, mint a centrum Bóly illetve Mohács-megközelíthető lenne.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani. Az önkormányzat a járási munkaügyi központtal felvette a kapcsolatot és a munkaügyi központ képzéseiről tájékoztatja a település lakóit.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	19	5
2019	19	1
2020	22	2
2021	21	0
2022	16	0
2023	18	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A Baranya Vármegyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskeresési-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadáson való részvételre van lehetőség. Ezen kívül a Kirendeltség együttműködik még a kerületi szociális és más intézményeivel a konkrét feladatoknak megfelelően.

Helyi foglalkoztatást a közfoglalkoztatási program jelenti, amely a regisztrált álláskeresők nagy résznek foglalkoztatásához nyújt lehetőséget.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására jelenleg nincs lehetőség. Az önkormányzatnak nincs saját fenntartású intézménye. A Máriakémei Óvoda ahol a 3 fő dolgozik, a Máriakémei Gyertyaláng Gyermekefalvi Alapítvány fenntartásában működik.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén nem tapasztaltunk, ilyen irányú bejelentés nem érkezett.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A 2022.évi népszámlálás adatai szerint a -6 éves kor feletti (6 %)- lakosság 18,9 %-a nem végez digitális tevékenységet, és 36,8 % végez alapszintű digitális tevékenységet.

Máriakémei önkormányzat fenntartásában működik a Kerner István Községi és Nemzetiségi Könyvtár. A Könyvtár számítógép-teremmel rendelkezik, ahol 11 számítógép áll az érdeklődők rendelkezésére. A Könyvtár szerdai, pénteki és szombati napokon tart nyitva. A pénteki és szombati nyitva tartás alatt általában foglaltak a számítógépek, az általános iskolás és középiskolás korosztály, valamint a fiatal felnőttek veszik igénybe a szolgáltatást.

Az idősebbek részére a Könyvtár vezetője több alkalommal szervezett tanfolyamokat, ezeken általában 10-10 fő vett részt. Ők ritkán veszik igénybe a digitális szolgáltatásokat, akkor is leginkább segítséget kérnek a könyvtárostól egy-egy ügy elektronikus intézéséhez.

Az általános iskolákban lehetősége nyílik az diákoknak az informatikai ismeretekmegszerzésére, hisz az iskolában 4. osztálytól tanulnak informatikát.

Tehát a fiataloknak adott a lehetőség a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre.

Az elmúlt években nagyobb teret kapott az elektronikus ügyintézés jelentősége, az embereknek egyre többet, egyre sokrétűbben szükséges használniuk az internetet és a különböző online felületeket, ezért nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezzenek és azt érdemben használni is tudják. Azonban sajnos minden korosztály körében elmondható, hogy ezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve gyakorlatlanok. Az online ügyintézésrel kapcsolatos kompetenciafejlesztésnek nagy szerepe lenne a jövőben, mert azok, akik ezt az ismeretet nem szerzik meg, a jövőben leszakadókká válhatnak, e terület gyors fejlődésére való tekintettel. További programokra és fejlesztésekre lenne szükség szinte minden korcsoportban.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti – gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a.) az otthonápolási szolgálattal,
- b.) a pártfogó felügyelői szolgálattal, fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyeket segítő, érdekvédelmi szervezetekkel,
- c.) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

Szociális alapszolgáltatások:

- a.) az étkeztetés,
- b.) a házi segítségnyújtás,
- c.) a családsegítés,
- d.) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- e.) a közösségi ellátások,
- f.) a támogató szolgáltatás,
- g.) az utcai szociális munka,
- h.) a nappali ellátás.

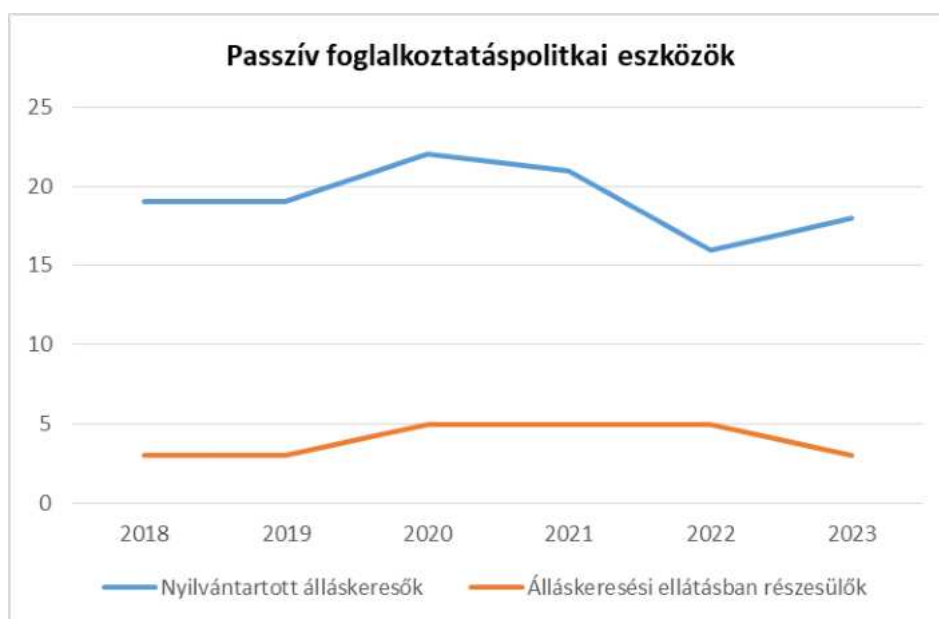
A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a pénzügyi és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló önkormányzati rendeletébe épített be. A települési támogatásokról jelenleg a 4/2015. (II.16.) sz. rendelet van hatályban.

Az aktívkorúak ellátásának körében megállapított foglalkoztatást helyettesítő támogatás megállapítása az önkormányzattól a járási hivatalok hatáskörébe került.

Az aktívkorúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központokkal való együttműködés.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	19	5,21%	3	15,79%
2019	19	5,11%	3	15,79%
2020	22	5,82%	5	22,73%
2021	21	5,50%	5	23,81%
2022	16	4,08%	5	31,25%
2023	18	4,75%	3	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

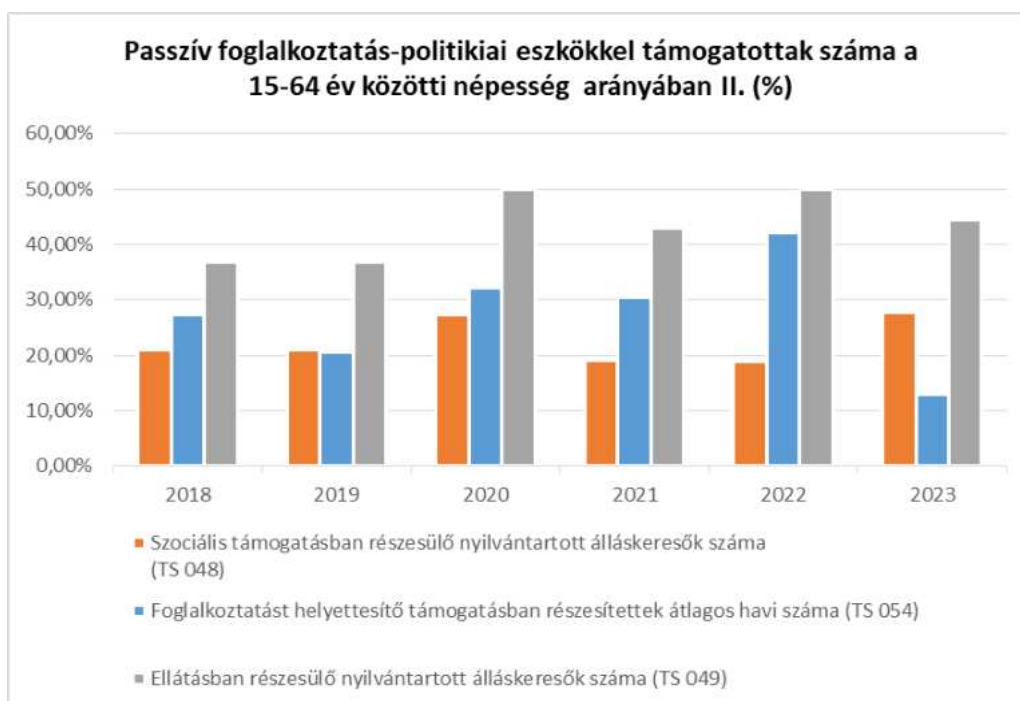

Az álláskeresők részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint költségtérítés jár, ezt az ellátást a Foglalkoztatási Osztály állapítja meg.

A nyilvántartott álláskeresők száma 2018-2023 között 16-22 fő között ingadozott, az álláskeresési ellátásra jogosultak száma 2023.évben a 2018-as évvel megegyező mértékű (3 fő), az FHT-ban részesülők száma 7-11 közötti.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	4	21,05%	5	27,37%	7	36,84%
2019	4	21,05%	4	20,58%	7	36,84%
2020	6	27,27%	7	32,18%	11	50,00%
2021	4	19,05%	6	30,52%	9	42,86%
2022	3	18,75%	7	42,19%	8	50,00%
2023	5	27,78%	2	12,94%	8	44,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	1
2019	2
2020	2
2021	1
2022	1
2023	1

Forrás: TeIR, KSH

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban 1-2 fő részesült a 2018-2023.évek közti időtartamban.

Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A falugondnoki szolgáltatás nyolcszáz lakosnál kisebb településen működtethető. A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosság számú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg - figyelemmel a lakosság szám korlátra - azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg.

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott feladatokat látja el, valamint - az önkormányzat rendeletében meghatározott módon - közreműködhet az étkeztetés biztosításában.

Egy településen - amennyiben a település mind a tanyagondnoki, mind a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó feltételeknek megfelel - vagy falugondnoki, vagy tanyagondnoki szolgáltatás működtethető.

Máriakéménden 2022 októberétől működik falugondnoki szolgáltatás, ekkor sikerült a Magyar Falu Program keretében pályázati támogatással falubuszt vásárolni. A falugondnok gondoskodik a gyógyszerek kiváltásáról, orvoshoz, szakrendelésre szállítja a lakosokat, segítséget nyújt hivatalos ügyeik intézésében, elvégzi a bevásárlást, behordja a tűzifát és igény szerint segítséget nyújt bármilyen ügyben. A szolgáltatásokat leginkább az idősebb korosztály veszi igénybe.

Étkeztetés:

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- a.) koruk,
- b.) egészségi állapotuk,
- c.) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d.) szenvedélybetegségük,
- e.) hajléktalanságuk miatt.

A Szederkényben található Szoceg Nonprofit Kft szállítja ki az ételt a lakosság részére, melyet az Idősek Klubjában vehetnek át.

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell:

- a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A gondozási szükséglet vizsgálata céljából külön jogszabályban megjelölt szakértői bizottság működik.

A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

A házi segítségnyújtás feladatát az önkormányzattal történt megállapodás alapján a Szoceg Nonprofit Kft. biztosítja.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

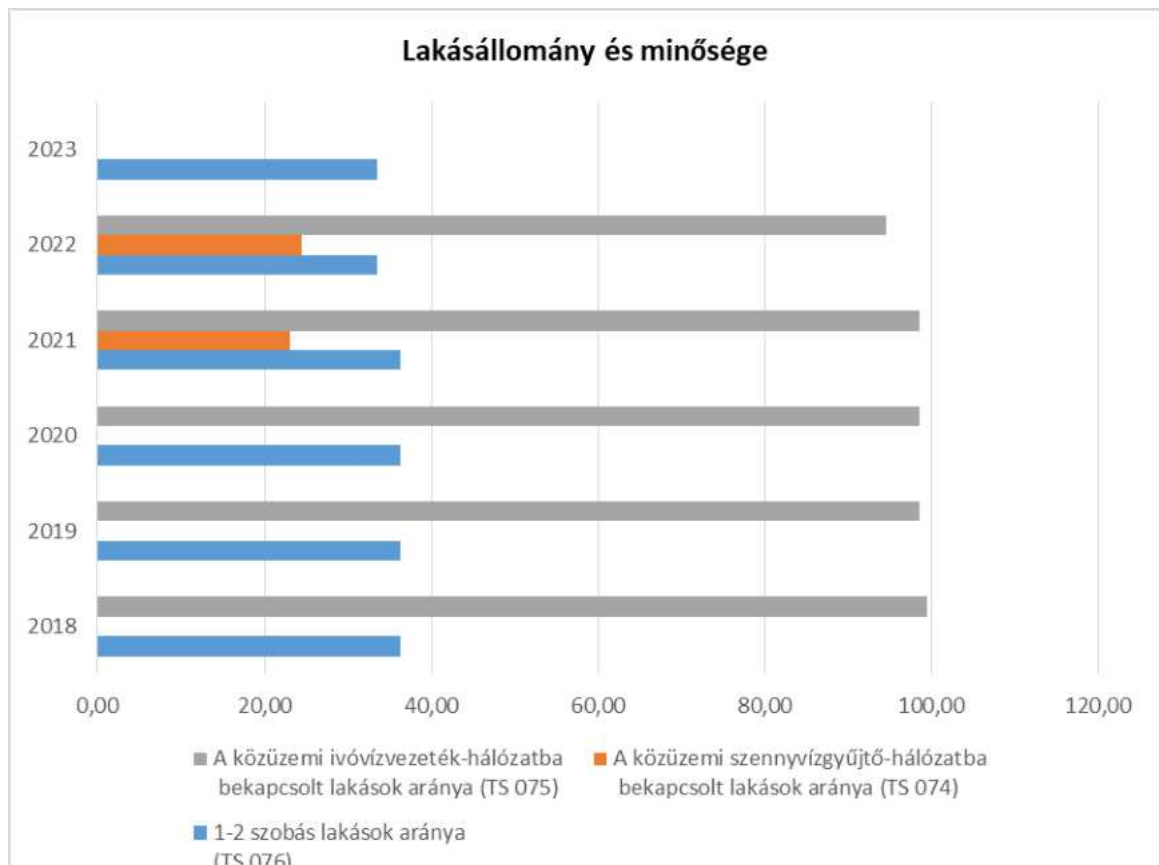
A lakások száma 2018 óta stagnál, 212 db. A településen az ingatlanok állapota jónak mondható. Az önkormányzat adatai alapján a 2021-2022 évben a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya téves, mivel a szennyvízhálózatba az építést követően kb. az ingatlanok 60 %-a rákötött, ez a szám 2022-ben tovább nőtt, 2023-ra elérte a 90 %-ot.

Az 1-2 szobás lakások a lakásállomány 33-36 %-át teszik ki.

A táblázatban lévő 2022-2023 évre vonatkozó lakásállomány adata valószínűleg téves, elírásból származhat, mivel új lakás nem épült.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	212	0	0,00	36,32	0,00	99,53
2019	212	0	0,00	36,32	0,00	98,58
2020	212	0	0,00	36,32	0,00	98,58
2021	212	0	0,00	36,32	23,11	98,58
2022	221	0	0,00	33,48	24,43	94,57
2023	221	0	0,00	33,48	90 %.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk egy bérlakással /házzal/ rendelkezik, mely 2 szobából, konyhából, fürdőszobából áll. Vízellátással, gázellátással rendelkezik. szennyvízhálózatra rákötött. Az ingatlanban évek óta ugyanaz a bérlő lakik. Szükséglakás nincs.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat a 4/2015 (II.16) rendeletében fennálló feltételek esetén helyi támogatással lakásfenntartási támogatást nyújt az arra jogosultaknak.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen ilyen ingatlan nincs.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatás a Képviselőtestület által megállapítható, a család jövedelmétől függő lakásfenntartási támogatás. Ezt a támogatási formát kevés kivételtől eltekintve pénzügyi támogatás formájában nyújtjuk., amit közüzemi számlák kiegyenlítésére fordíthatnak. Adósságcsökkentési támogatásban az elmúlt időszakban nem részesült senki.

A táblázat adatai szerint az egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma a 2018. évhez képest (7 fő) a nyolcszorosára nőtt a 2023.évre (56 fő). A legkiugróbb adat a 2019.évi (132 Fő), valószínűleg COVID miatt adott önkormányzati támogatási miatt. A települési támogatásban részesítettek száma 2018.évhez képest a felére esett vissza a 2023.évre.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	57	7
2019	54	132
2020	52	36
2021	32	29
2022	44	53
2023	26	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai például kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. Máriakémen az eladósodottság miatti krízishelyzetről jelenleg nincs tudomásunk.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településen nincs olyan önkormányzati fenntartású ingatlan, mely elégtelen és veszélyeztetett lakhatási viszonyokat tükröznének. A hajléktalanság településünkön nem jellemző.

A településünk közterületein nem élnek hajléktalanok ennek ellenére a jelzőrendszer kiépített és a segítségnyújtást végző intézmények elérhetőek. A hajléktalanság problémája sok szempontból jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai-értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak és nem utolsó sorban valamilyen szenvedély betegségük is vélelmezhető.

A hajléktalanná válás jellemző okai strukturális (szegénység, tartós munkanélküliség, intézményekből való kikerülés) és családi-, kapcsolati konfliktusok. Számuk nehezen meghatározható. Többségük semmilyen szociális intézménnyel nem tart kapcsolatot, kisebb hányaduk leginkább karitatív intézményekkel, népjóléti irodákkal, munkaügyi intézményekkel áll kapcsolatban. A hajléktalanok többsége férfi, nagyobb részük egyedülálló (nőtlen/hajadon, elvált). A hajléktalanoknak többnyire nincs munkája, a munkavállalók zömmel a „fekete” munkaerőpiacon dolgoznak, tehát nincs társadalombiztosításuk, nem szereznek szolgálati időt és egyáltalán nincsenek stabil megélhetési- és munkaügyi helyzetben. Ellátásukban kiemelkedő a nem állami szervezetek részvétele, ugyanakkor a szociális és egészségügyi ellátásuk nem kellően megoldott és összehangolt. Baranya megyében a TÁMASZ Alapítvány szervezésében, Pécssett jól kiépített ellátórendszer működik. A hajléktalanság kezelésében szintén fontos a társadalmi reintegráció és rehabilitáció közreműködő szereplőinek folyamatos konzultációja, programkidolgozása.

Hajléktalan személyeket ellátó bentlakásos intézmények

A hajléktalan személyek ellátását biztosító bentlakásos, illetve átmeneti intézményi elhelyezési formák területi eloszlása igen egyenetlen. Jelentős ellátórendszer épült ki Pécssett, elsősorban a TÁMASZ Alapítvány fenntartásában, ahol bentlakásos formában Átmeneti Szállás (férfiaknak és nőknek), Éjjeli Menedékhely (férfiaknak és nőknek), Ápoló Otthon, és Lábadozó áll a rászorulóknak rendelkezésére, valamint a téli időszakban plusz 40 főnek időszakos férőhely. E mellett megszervezték a Nappali Melegedőt (200 fő), a Népkonyhát (150 fő), a hajléktalanok 24 órás Háziorvosi Ügyeletét – betegszállítással -, továbbá az ellátórendszerrel szemben bizalmatlan, abból valamilyen okból kiszoruló hajléktalanok segítésére két Utcai Szociális Szolgálatot működtetnek. Ezen kívül a TÁMASZ Alapítvány látja el a Dél-Dunántúli Régió Diszpécser Szolgálat, és a Dél-Dunántúli Régió Módszertanának feladatait.

Pécs mellett Szigetváron, Komlón és Mohácson találunk hajléktalan személyeket ellátó intézményeket.

A hajléktalan személyeket ellátó átmeneti férőhely kihasználtság az elmúlt években jelentősen megemelkedett, egyes ellátási formákban (pl. éjjeli menedékhely).

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe agyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket). A településen telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemző (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Máriakéménd községében szegregátum nincs.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A településen a telepek/szegregátumok nem alakultak ki ezért ilyen településkörnyezetben nem élnek.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

A településen a telepek/szegregátumok nem alakultak ki ezért ilyen településkörnyezetben nem élnek.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A településen a népességen belül jellemzően alacsony a romák aránya, a roma lakosság a településen szétszóródva él. A lakosságon belüli arányokról pontos szám nem áll rendelkezésre, ám az nyilvánvaló, hogy a településen nagy tömegben nem találhatók meg egy-egy területen, így elmondható, hogy erőteljes etnikai szegregáció nem tapasztalható.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A település lakói a közszolgáltatások többségét nem tudják helyben elérni, ezeket Mohács városban vehetik igénybe.

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

Az éjszakai és munkaszüneti napokon lévő központi sürgősségi felnőtt ügyeleti ellátásának megszervezése 2024.07.01-től kikerült az önkormányzat hatásköréből, az központilag/államilag kerül ellátásra.

A településen mind a háziorvosi, házi gyermekorvosi, mind a védőnői státusz betöltött. A házi orvos, a házi gyermekorvos csütörtöki napokon 8-10 óra között, illetve 10-12 óra között rendel Máriakémeden, más napokon a szomszédos Szederkény településen vehető igénybe az egészségügyi ellátás. A védőnő 3 településen lát el szolgálatot (Máriakémed, Monyoród, Szederkény), csütörtöki napokon 10-12 óra között mindig, egyébként hetente többször jár a településen és személyesen keresi fel a kismamákat, gyermekeket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	0	0	0	29	2,24
2019	0	0	0	0	35	0,50
2020	0	0	0	0	35	1,00
2021	0	0	0	0	25	0,50
2022	0	0	0	0	29	0,00
2023	0	0	0	0	26	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátásra és ápolási díjra való jogosultságot 2012-től a Bólyi Járási Hivatal állapítja meg. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 25-29 fő között alakul a 2018-2023.években, ápolási díjban 0-2 fő részesül.

A területi ellátásért felelős kórház a Mohácsi Városi Kórház, míg a gyermekek vonatkozásában a Pécsi Gyermekklinika.

Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak a településen. A család- és nővédelmi gondozás (Eütv., családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás, várandós szoptató anyja gondozása) a védőnői feladatellátás keretében a településen vehetők igénybe a gondozási időben az itt élők számára. Az ifjúsági egészségügyi gondozás speciális feladatainak ellátása (Eütv.) a kistérségben biztosított. 18 éves kornál fiatalabb korban szülő nőkről nyilvántartott adat nincs, de becslések szerint a vizsgált időszakban nincs 18. életévénél korábban szülő nő a településen.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé.

Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Mind a méhnyakrák-, mind az emlőszűréseken viszonylag alacsony a felnőtt nők részvételi aránya. A kötelező védőoltásokból senki sem maradt ki. A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme az önkormányzat által fenntartott közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjának.

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a településen szervezett egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján az állampolgárok számára hozzáférhetők.

Ebben fontos tényező, hogy részben a szociálisan rászorult lakossági szegmens prevenciója élvez prioritást, de idetartoznak az életkor és neme által meghatározott kockázati faktor lehetőségével bíró állampolgárok is.

Fogászati szűrést az iskolai, óvodai- nevelési-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végez az oktatási intézménnyel történt megállapodás alapján. Az iskolafogászati rendelésen valamennyi tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Egészségügyi szakellátás Máriakémeden (kórház, sürgősségi ellátás, emlő-szűrő állomás, méhnyak-szűrő szakrendelés és fogyatékos személyek rehabilitációja) nem biztosított. Ezeket az ellátásokat a 25 km-re lévő megyeközpontban, Pécsset lehet igénybe venni.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Aszociális étkeztetést megállapodás alapján a Szocceg Nonprofit Kft. végzi. Az óvodai intézményi étkeztetés ellátásával a Máriakémedi Gyertyaláng Gyermekfalú Alapítvány a Geresdlaki Általános Iskola konyhájáról biztosítja.

A kikerülő étel minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik, így az egészséges táplálkozás szempontjait mindig szem előtt tartva megfelelő táplálás biztosítható. A védőnő minden évben nyaranta egészséges ételkészítésről tanítja a helyi lakosságot, az ehhez szükséges alapanyagokat és helyszínt az önkormányzat biztosítja. A résztvevők száma minden évben egyre több, sikeresnek mondható a rendezvény.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A település rendkívül sok lehetőséget nyújt a sportolni vágyók számára. A helyi sportpálya és óvoda tornaterme, sportpályái illetve a művelődési ház is alkalmas különféle sportfoglalkozások szervezésére, mint a jóga, thai-boksz, aerobic vagy asszonytorna illetve emellett külön foglalkozások lebonyolítására, többek között az óvodások számára (nemzetiségi tánc).

Jelenleg asszonytorna van az Óvoda tornatermében heti rendszerességgel kb. 8-10 fő részvételével. A Máriakémedi Gyertyaláng Gyermekfalú Alapítvány alkalmanként asztalitenisz foglalkozást tart a Művelődési Házban, ezeken bárki részt vehet, leginkább gyermekek és középkorú férfiak látogatják. A Sportpályán a fiatalok fociznak tavasztól őszig minden hétvégén.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

g) drogvenciók szolgáltatások;

A drogvenció keretében a Rendőrség és a védő rendszeresen tart előadásokat az Általános Iskolákban. A településen a Máriakémendi Roma Önkormányzat szervezésében a Rendőrség tart évente kétszer előadást.

Az iskola/óvoda a rendőrségi drogvenciók előadásoknak helyt ad, valamint a KRÉTA iskolai rendszeren keresztül a megelőzési információk a szülők által is hozzáférhetők. Számos online drogvenciók előadás hozzáférhető a világhálón, bárki által hozzáférhetően. Eseteként a civil szervezetek, a védő is végeznek drogvenciók tájékoztatásokat.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzübeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók a Bursa Hungarica Felsőoktatási Pályázattal ösztöndíjban részesülhetnek. Tanévente beiskolázási támogatást kapnak az általános és középfokú tanulmányokat végző diákok, 20 eFt összegben..

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: Önkormányzati adat

A településen Népkonyha nem működik, bevezetését igényfelmérés adatai alapján megfontoljuk.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta, akik külön-külön, illetve szervezetekbe tömörülve is tesznek községünkért. A Német illetve Roma Nemzetiségi Önkormányzatok, a Környezetvédelmi és Közösségi Értékadó Egyesület működésének célja a település és környezetének fejlesztése, a környezetvédelem eszközeivel az itt élők komfortérzetének javítása.

A Máriakéméi Gyertyaláng Gyermekfalu Alapítvány tevékenysége az ország teljes területére kiterjed, három épületben Családok Átmeneti Otthonát működtet a településen. Ezen felül a cserkészmozgalom keretein belül helyi cserkészcsapatot irányít. A Máriakéméi Mákvirág Egyesület a település közterületeinek szépítését, rendezvények szervezését végzi.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. A kombinált kezelési módszer pedig élhető atmoszférát teremt, ahová az emberek szívesen járnak haza, ahol szívesen töltik szabadidejüket.

A ciklusprogramban testet öltő településfejlesztési stratégia, amely az erre épülő településrendezési tervekkel térbeli-műszaki-ökológiai kereteket biztosít a megfogalmazott célkitűzéseinek megvalósításához. A település zöldhálózati rendszerének fejlesztése a közterületek karbantartása, megőrzése tervszerű, és folyamatos. A gondozott környezet okot ad arra, hogy a lakosok büszkének legyenek arra, ahol élnek, és ösztönzőleg hat arra, hogy ezen állapot megőrzésében tevékenyen részt vegyenek.

A zárt terek mellett jelentősek a közterületi rendezvények is (Falunap, Gyermeknap, Közöd-Nap).

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy bevonja a lakosokat a társadalmi életbe, a településfejlesztési programok előkészítésébe. Segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	523	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen könyvtár működik, ahol a lakosok díjmentesen vehetik igénybe az internet-szolgáltatást, illetve az egyre bővülő könyvválaszték a lehetőségekhez mérten kielégíti a beiratkozottak igényeit. Az Óvoda épületében felújított, modern tornaszoba működik, bár ezt az adatot a KSH táblázat nem mutatja.. Sportcsarnok nincs a településen.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, a német illetve roma nemzetiségűek a saját szervezésű programokon együttműködnek, közös rendezvényeket is szerveznek.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A településen önkéntes munkásokat főként tavasszal, a közterületek virágosításakor illetve nyáron, szintén a közterületek illetve az óvoda udvarának ápolásakor figyelhetünk meg civil szerveződések formájában. Adományozások, felajánlások legfőképpen a különféle intézmények, mint az óvoda irányába történnek, ezek főként játékadományok, melyeket a szervek szívesen fogadnak. A középiskolás korú diákok közül többen a településen teljesítik az 50 órás közösségi szolgálatot. Ők jellemzően a rendezvényeken segítenek, de ők végezték pl. a Művelődési Ház kerítésének festését is.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen német és roma nemzetiségi önkormányzat működik. Máriakéménd korábban teljesen németajkú település volt, a lakosságnak ma már csak 25 %-a tartozik a német nemzetiséghez. Ők ragaszkodnak a hagyományaikhoz, kultúrájukhoz, melynek ápolásában fontos szerepet játszik a helyi nemzetiségi önkormányzat. Évente több rendezvény is gondoskodik arról, hogy a hagyományok ne merüljenek feledésbe és azokat a fiatalabb korosztály is tovább őrizze. A német önkormányzat rendszeresen megrendezi a Nemzetiségi gyermeknapot, a Német Nemzetiségi Napot és a Német Búcsú rendezvényt. A Máriakéméndi Roma Önkormányzat ezen a területen nehezebb helyzetben van, mert a településen kevés roma él és ők sem ismerik már jól a hagyományokat, kevesen beszélik a nyelvet. A roma önkormányzat évente RomaNapot rendez és a 2025. évben első alkalommal tervezi Roma Nemzetiségi Tábor szervezését a Művelődési Házban. 2025-ben először kerül sor közös rendezvényre, a Nemzetiségek Napjára.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

A település életében fontos szerepet játszik az Idősek Klubja, akik aktívan részt vesznek a helyi rendezvényeken, műsort adnak elő és sütést, főzést vállalnak. Az ASzakkör keretében immár második éve kerül sor 10-10 fő részvételével szakkör szervezésére. Az önkormányzat minden évben „KÖZÖD-napot,” szervez, ahol faültetésre, közterületek virágosítására kerül sor általában, ezeken a lakosság részről általában 50-60 fő vesz részt. Környezetvédelmi és Közösségi értékadó Egyesület minden évben részt vesz a Te Szedd akcióban, melyre a település lakót is mozgósítja.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen roma nemzetiségi önkormányzat működik 2012. év óta.. A roma önkormányzat évente RomaNapot rendez és a 2025. évben első alkalommal tervezi Roma Nemzetiségi Tábor szervezését a Művelődési Házban. 2025-ben először kerül sor (a Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Roma Önkormányzatok együttműködésben) közös rendezvényre, a Nemzetiségek Napjára.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

<i>A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A mélyszegénységben élők és a felzárkóztatást segíthetők közti kapcsolat laza, a kapcsolat megerősítésre szorul, szociális kerekasztal hiánya	A célcsoport érdekében a megfelelő kommunikáció és együttműködés kialakítása a szakemberek között, a szociális és egészségügyi szakemberek célcsoportokkal való együttműködésének megteremtése szociális kerekasztal létrehozása járási és helyi szinten
Digitális analfabetizmus jelentős, ismeretszerzési lehetőségek korlátozottak.	Digitális analfabetizmus csökkentése, különféle ismeretszerzési lehetőségek bővítése (civil, közművelődési és könyvtári szolgáltatásokon keresztül) elsősorban az aktív korúak-, és az idősebb korosztály csoportra vonatkozóan digitális oktatás, internet elérési lehetőség, könyvtári szolgáltatások biztosítása/bővítése, ifjúsági klub, rendezvények-közösségi alkalmak
A helyi közfoglalkoztatási programban nincs vagy kevés a résztvevő munkanélküli, az elsődleges munkaerőpiacra való kikerülés nehézkes	Közfoglalkoztatási program kihasználtságának növelése, és a közfoglalkoztatottak és képzésen részt vevők számának növelése
Motiválatlanság, mentális zavarok, depresszió, fásultság gyakori a tartós munkanélkülieknél	Közösségi programok, rendezvények, önszorgató csoportok létrehozása, szabadidős-, és sport tevékenységek
Házkörüli kiskertekben a mezőgazdasági termelés nem jellemző, a saját fogyasztásra való termelés elenyésző, helyi piac hiánya	Helyi piac kialakítása, bővítése, háztáji mezőgazdasági termelés elősegítése, helyi termelés népszerűsítése
Roma nemzetiségi programok száma kevés	Több roma nemzetiségi program megvalósítása, lehetőleg együttműködéssel

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód biztosítása mindenki számára minden ország, település központi kérdése. Földrajzi elhelyezkedéstől, származástól, nemtől, életkortól függetlenül mindenkit azonos jogok illetnek meg, tehát kivétel nélkül törekedni kell ezek érvényesítésére. A cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy ez nem valósul meg, legyen ez köszönhető vagyoni státuszának, vagy társadalmi sztereotípiának, vagy a gyermekek esetében az életkornak.

Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) 5. §.-a szerint a veszélyeztetettség „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”.

Ez a megfogalmazás nem ad komoly támpontot egy-egy valós eset megítélésében, és így megőrzi a mérlegelés lehetőségét és felelősségét. A veszélyeztetettség fogalmának pontosítására a gyakorlati munkában mindenképpen szükség van. Egy lehetséges megközelítés az alábbi kategóriákat jelöli meg:

Veszélyeztetett

- az alkoholista, önmagát a környezetére is veszélyes módon elhanyagoló, krónikusan beteg szülő gyermeke,
- a felbomlott és ez által talaját veszített család elhanyagolt gyermeke,
- a bölcsődékben, óvodákban és iskolákban tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és serdülő,
- a tanulásban lemaradt, túlkoros gyermek,
- javítóintézetből vagy a nevelőotthonból elbocsátott, nem utógondozott fiatal.

Gyermekbántalmazás

A gyermekbántalmazás a gyermek veszélyeztetettségének egyik megnyilvánulási formája, de a gyermek veszélyeztetettsége bántalmazás nélkül is megvalósulhat, így például a gyermek magatartása, a szülő egészségi állapota, anyagi körülménye, életvitele lehet veszélyeztető körülmény anélkül, hogy ez a gyermek bántalmazását is jelentené.

A gyermek bántalmazásán azt értjük, ha valaki(k) sérülést okoz(nak) a gyermeknek, vagy a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt, történést szándékosan nem akadályozza(ák) meg. Ez a gyermek további életére kiható, jelentős mértékű sérülés lehet testi, érzelmi, erkölcsi, szellemi, egészségügyi jellegű, illetve a gyermek méltóságát sértő, személyiségfejlődését károsan befolyásoló. A gyermekeket érheti bántalmazás családon belül, intézményi keretek között vagy – ritkább esetben – lehetnek idegen személy által okozott bántalmazás szenvedő alanyai is.

A magyar jogrendszerben nincs pontos meghatározás arra vonatkozóan, milyen eset minősül gyermekbántalmazásnak, elhanyagolásnak, a szakemberek között is vita van e tekintetben. A WHO definícióját elfogadhatónak tekinthetjük:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” A rossz bánásmód lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	258	253	511	50,49%	49,51%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			13	2,54%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	33	35	68	6,46%	6,85%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	7	8	15	1,37%	1,57%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

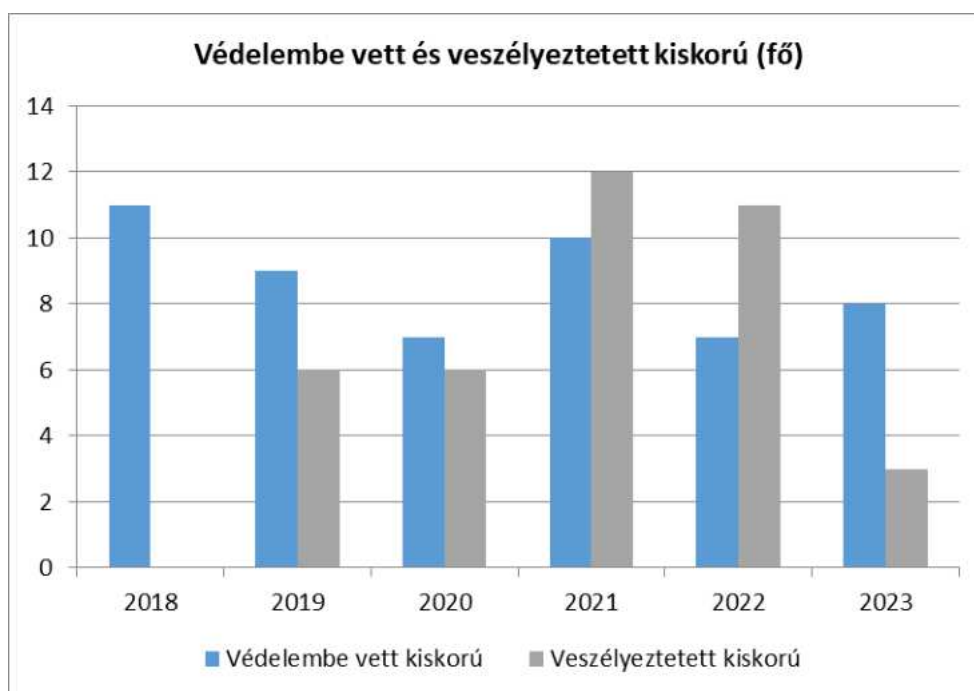
A 2021.évi 511 fős lakosságból összességében, a 0-14 éves és a 15-17 éves korcsoportban is a nemek aránya közel azonos. Az össz lakosság 18,79 %-át teszik ki a 0-17évesek.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	11	n.a.
2019	9	6
2020	7	6
2021	10	12
2022	7	11
2023	8	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2018 és 2023.év között védelembe vett és a veszélyeztetett 18 év alatti gyermekek száma minden évben változott, 3-12 fő között; a legnagyobb létszám 2021-ban volt azóta jelentősen csökkent a védelembe vett és a veszélyeztetett gyermekek száma is.

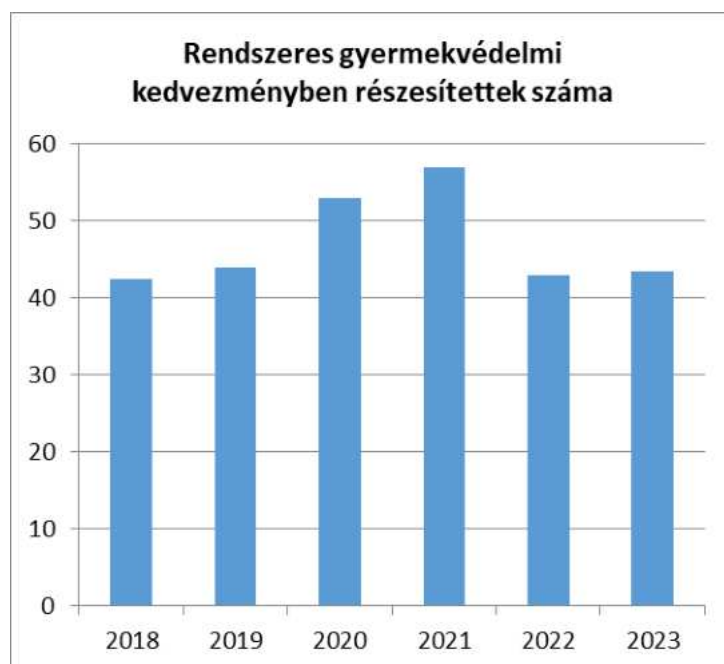

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	43
2019	44
2020	53
2021	57
2022	43
2023	44

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az elmúlt években átlagosan 43-57 gyermek részesült rendszeres kedvezményben, ez a 2021-es évhez képest javulást mutat. A gyermekek számához képest magas az arány, ami abból adódik, hogy a Máriakéménden működő Családok Átmeneti Otthonában tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek valamennyien jogosultak a támogatásra, így némileg eltorzítja a valós képet.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

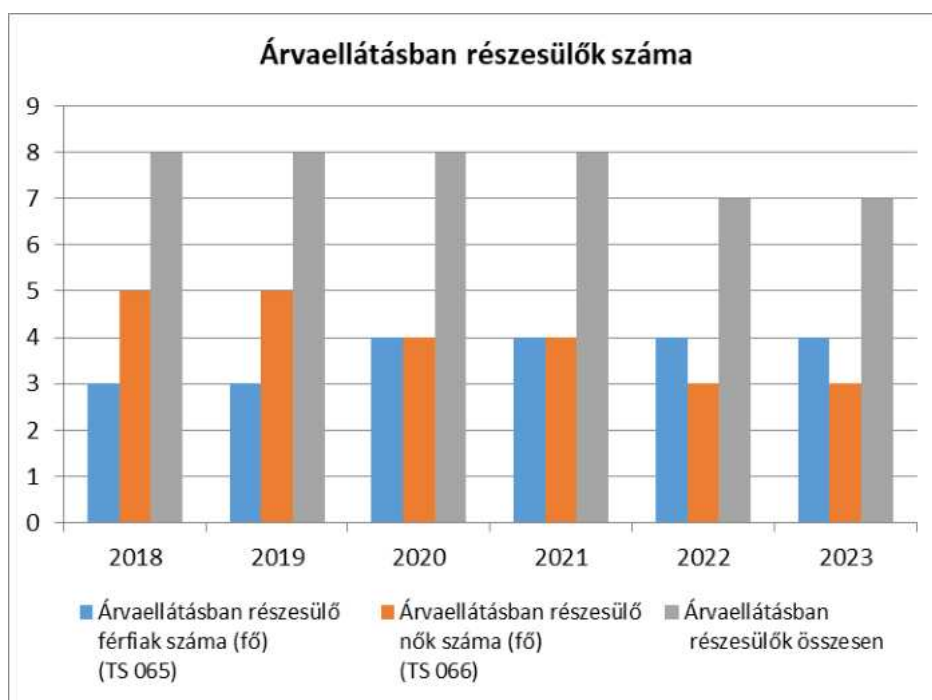
A településen kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben senki nem részesül, mert a gyermekek gondozását szülők minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetében a látják el.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	3	5	8
2019	3	5	8
2020	4	4	8
2021	4	4	8
2022	4	3	7
2023	4	3	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásra jogosult személyek számában jelentős változás nem következett be, mindkét nem esetében 3-5 fő a létszám 2018 és 2023 között.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A településen kedvezményes étkeztetésben részesülők száma általában 30-40 fő közötti, ők rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és jogosultak az ingyenes étkeztetésre.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Adataink szerint magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek a településen nem élnek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Adataink szerint ilyen gyermek nem él a településen.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, teleszerű lakókörnyezet nincs a településen, így gyermek sincs, aki ilyen helyzetben élne.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen védőnő nincs, a védőnői szolgálatot a szomszédos Szederkény község védőnője egyedül látja el. A védőnő 3 településen lát el szolgálatot (Máriakéménd, Monyoród, Szederkény), csütörtöki napokon 10-12 óra között mindig, egyébként hetente többször jár a településen és személyesen keresi fel a kismamákat, gyermekeket.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	0	11	-
2019	0	12	-
2020	0	14	-
2021	0	12	-
2022	0	10	-
2023	0	11	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, **Önkormányzati adatok**

A védőnői adatszolgáltatásból származik a 0-3 év közötti helyi gyermekek száma., mely 10-14 fő a vizsgált időszakban.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen nincs naponta gyermekorvosi ellátás.

A házi orvos, a házi gyermekorvos csütörtöki napokon 8-10 óra között, illetve 10-12 óra között rendel Máriakémeden, más napokon a szomszédos Szederkény településen vehető igénybe az egészségügyi ellátás.

Egyéb napokon az orvosi ellátást Szederkényben lehet igénybe venni hétfőn, kedden, szerdán és pénteken 10.30-12.30-ig. Szerdai napon 13.00-14.00-ig iskola-egészségügyi rendelőt végez a gyermekorvos. Minden héten, csütörtökön 10.30-11.30-ig tanácsadást is végez, ilyenkor a rendelési idő 11.30-12.30-ig tart.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, **Önkormányzati adatok**

A házi orvosi és gyermekorvosi ellátásokkal kapcsolatos KHS adatokkal nem rendelkezünk.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A szakellátási szolgáltatások a megyeszékhelyen érhetőek el. Péccsett van a székhelye annak a központnak, ahol beszédhibával, figyelemzavarral vagy egyéb észlelési- tanulási zavarral küzdő gyermekekkel foglalkozik illetve az Apáczai Nevelési Központ Korai Fejlesztő, Logopédiai és Gyógytestnevelési Intézet korai fejlesztés, SNI ellátással, integráltan oktatott, nevelt sérült gyermekek rehabilitációs megsegítésével foglalkozik.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátások közül helyben megoldott a gyermekjóléti szolgáltatás. A gyermekjóléti szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a Bóly Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat látja el.

Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda nincs a településen.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A településen családi napközi és bölcsődés korú gyermek ellátása nem működik.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a hatáskörükbe tartozó ügyek tekintetében a Bólyi Járási Hivatal és a Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője jár el, egyéb ügyekben a védőnői szolgálat és a Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás végzi.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Az önkormányzat a 4/2015. (II.16.) számú helyi szociális rendelet alapján rendkívüli települési támogatás adható, amennyiben a kérelmező vagyoni, jövedelmi és egyéb körülményeinek ismeretében vélelmezhető, hogy problémáját más módon nem tudja megoldani, egyszeri támogatás állapítható meg annak a személynek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsonyabb a szociális vetítési alap 100 %-ánál, egyedülálló esetén 150 %-ánál, aki, és akinek a vele közös háztartásban élő családtagja vagyonnal nem rendelkezik.

A Bólyi Gyermekjóléti Szolgálat működtet egy telefonos, 0-24 órában hívható krízisvonalat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a településen biztosított. Az Óvoda tornaszobájában van lehetőség tornaórák tartására, amit a helyi nők igénybe is vesznek, valamint a településen futballpálya található. A Művelődési Ház nagytermében asztalitenisz foglalkozáson vehetnek részt Kiváló szabadidős tevékenység a Törökvári turistaút amely 5-6 km hosszú távolságával igaz kirándulói hossz.

A Falunap keretében lehetőség van egészségügyi felmérésre, ahol vércukorszintet, testzsír %-ot mérnek és tanácsokat adnak az egészséges táplálkozással kapcsolatban.

Az oktatási intézményekben a gyerekek napi szinten vesznek részt testnevelés órákon, vagy egyéb szakkörökön, sportfoglalkozásokon.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

Az óvodai gyermekétkeztetésben részesülők száma az elmúlt évben folyamatosan emelkedett, jelenleg a teljes óvodai létszámhoz képest 90 %-ot meghaladja az ingyenes étkezők száma. Az okok között elsőként az szerepel, hogy az óvodás gyerekek nagy része a helyi Családok Átmeneti Otthonának lakója és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A szünidei étkezést az önkormányzat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos helyzetű gyermekek részére biztosítja a szülők kérelme alapján.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen három, Palesztinából érkezett, de magyar állampolgárságú család el, akik őrzik hagyományaikat, kultúrájukat. A három családban összesen hét kiskorú gyermek él, akik óvodába, általános iskolába járnak. A gyermekek integrálása nem ütközött nehézségbe, a többi gyerek elfogadta az idegen kultúrával járó másságot, az eltérő étkezési szokásokat. A gyerekek az intézményi és önkormányzati programok során többször bemutatták a palesztin viseletet, a gasztronómiát és népdalokat.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. Beiskolázási támogatást kapnak iskolakezdekor. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások úgynevezett alanyi jogon járnak a gyermekek részére. A felsőoktatásban részt vevő nappali tagozatos diákok a Bursa Hungarica Felsőoktatási Pályázatban részt vehetnek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A helyben működő óvodában összevont csoportban két óvónő felügyelete mellett 14-19 gyerek jár. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodások aránya az óvodás gyermekeken belül 21,43-52,63 % között ingadozik, az utóbbi 2 évben megduplázódott a 2018.évi adathoz képest. Ez a CSAO-ban elhelyezett hátrányos helyzetű családok gyermekeinek köszönhető.

A helyben működő óvoda fenntartója a Máriakémei Gyertyaláng Gyermekfalv Alapítvány. Az Óvodában mozgássérült, gyengénlátó, értelmi fogyatékos gyermek gondozására is van lehetőség.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	14	3	21,43
2019	16	4	25,00
2020	18	7	38,89
2021	19	10	52,63
2022	16	8	50,00
2023	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei a falugondnoki szolgálat segítségével alkalmanként megoldottak.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	0	0	0
2019	0	0	0
2020	0	0	0
2021	0	0	0
2022	0	0	0
2023	0	0.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos és halmozottan hátrányos általános és középiskolások adataival nem rendelkezünk, mivel helyben nincs iskola.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	17	9
2019	36	0
2020	40	0
2021	30	0
2022	37	0
2023	34	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában minden pedagógus feladata a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása, ezt a feladatot esetenként gyógypedagógusok látják el (logopédus, gyógytornász). A logopédus nem jár az intézménybe, a szülők viszik a gyermeket Bólyba a logopédushoz. A gyógytornász szükség esetén jár hetente az Óvodába.

Az iskolai logopédus és gyógytornász szolgáltatásait a tanulók az intézményben vehetik igénybe.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	25	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	3 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

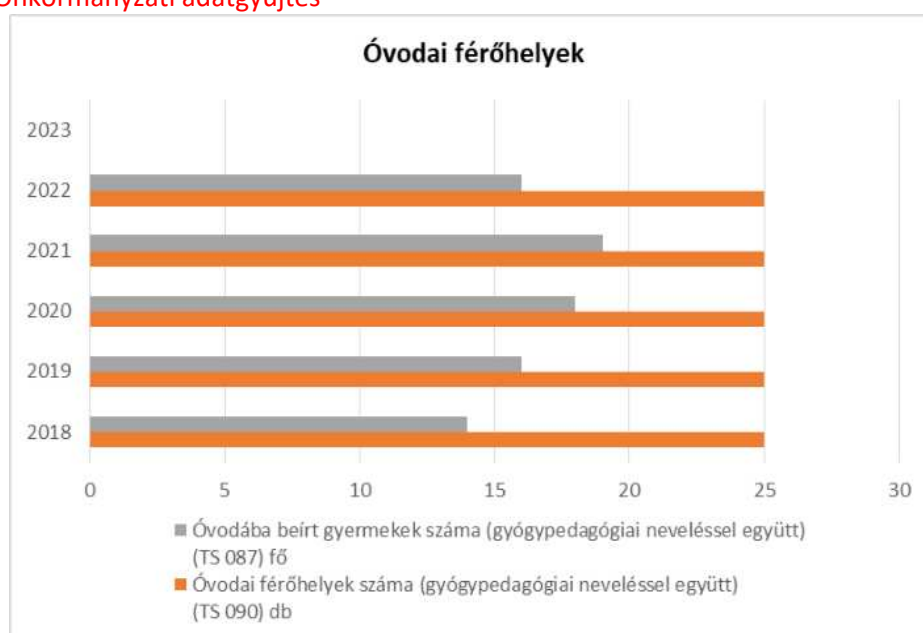
A máriakémendi Óvoda 25 férőhelyes, egyetlen összevont csoportban 2 diplomás óvodapedagógus látja el az óvónői feladatokat, egyetlen dajka és egy fő kisegítő személyzettel.

A 3-6 éves korú gyermekek száma 10-13 között mozog a vizsgált időszakban. Ezen adat önkormányzati adatszolgáltatásból származik.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	13	1	25	1	14	0	0	14
2019	14	1	25	1	16	0	0	16
2020	16	1	25	1	18	0	0	18
2021	17	1	25	1	19	0	0	19
2022	14	1	25	1	16	0	0	16
2023	10	1	25	1	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, **Önkormányzati adatgyűjtés**

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolákkal kapcsolatos adatokkal nem rendelkezünk, mivel nincs helyben iskola.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések;

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések nem jellemzőek.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az iskola ingyenesen biztosítja a tanulók részére a korrepetálás lehetőségét az informatikai eszközök és internet használatot. Az önkormányzat a településen élő általános vagy középiskolában tanulmányokat folytató gyerekek részére évente 15.000 Ft összegű beiskolázási támogatást nyújt. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj pályázati lehetőséghez minden évben csatlakozik az önkormányzat.

A 4/2015 (II.16.) Ök rendelet alapján a lakás fűtésével kapcsolatos költségek támogatására 25.000.-Ft rendkívüli települési támogatást nyújtható annak a kérelmezőnek, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 800%-át nem haladja meg.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	0	0	0	39
2019	0	0	0	34
2020	0	0	0	36
2021	0	0	0	35
2022	0	0	0	29
2023	0	0	0	38

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A gyermekjóléti kompenzáló szolgáltatások közül szünidei étkeztetésben 29-39 gyermek vett részt. Tanodai és Biztos Kezdet gyermekház nem működik a községben.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

<i>A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A diákok helyi munkalehetősége, tapasztalatszerzése, közösségi szerepe elenyésző	A diákok a munka világába és az aktív közösségi életbe belekerüljenek, akár a nyári diákmunka lehetőségével, akár az önkéntes közösségi szolgálat, egyéb önkéntes vagy civil részvétel által
A családból érkező prevenció ismeretek hiányosak kisgyermekkorban ill. sz.sz megújításuk szükséges az óvodás/iskolás korban, kiemelten a CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel	Prevenációs ismeretek bővítése (drog, egészségügyi szűrések, oltások, digitális/internetes veszélyek, bűnmegelőzés témakörben), kiemelten a CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel
A helyi ifjúság nem rendelkezik a korosztálynak rendelkezésre álló közösségi térrel	A helyi fiatalság rendelkezzen megfelelően felszerelt, internettel ellátott saját közösségi helyiséggel, ifjúsági klubbal, amire a jó gazda gondosságával felügyel is
A gyermekek nyári szünidei felügyelete nehezen megoldható kizárólag a családon belül, nyári táborok hiánya	A gyermekek nyári szünidei felügyelete különféle (kézműves/kreatív/nemzetiségi/sport/nyelvi/egyéb témájú nyári táborokkal, melyekből később akár rendszeres közösségi csoportok alakulhatnak
A tanuló diákok szüleinek megterhelő az iskola/óvodakezdés. A közoktatásban részt vevő diákok anyagi elismerése nem kielégítő.	Anyagi támogatás biztosítása a közoktatásban résztvevők részére (egyszeri óvodakezdési/beiskoláztatási támogatással és/vagy saját ill. egyéb (pl. Bursa Hungarica) ösztöndíj programokkal, önkormányzati rendeletek által meghatározva, a családok anyagi terheinek részbeni átvállalásával

A meglévő játszótérekben lévő játszótéri eszközök biztonsági tanúsítványa 2-3 évente lejár, a fa játékok évente karbantartásra szorulnak	Játszótérek fejlesztése, karbantartása, játékok számának növelése, játszótérek biztonságosságának való megfeleltetése
Az újszülött gyermekek családba érkezéséről nincs a közösség felé jelzés, a gyermek születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása szükséges	Gólyafa állítása közterületen az újszülött gyermekek családba érkezéséről a közösség felé jelzésértékűen (a gyermek nevének, születési dátumának megjelölésével), a gyermek születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása, a közösség általi elismerése; szülési támogatás juttatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az önkormányzat és annak intézményei csak nagyon kevés, vagy semmilyen adattal nem rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében. Az önkormányzat nem rendelkezik gender-szakértelemmel is bíró munkatárssal. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához azonban a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben. A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy OEP – sem kéri kellő részletességgel), mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok paragon hagyásával egyenértékű. Ahhoz, hogy egyáltalán szembenézhessünk a problémákkal, első és legfontosabb lépésként érzékeny háttérelmzéseket kell készíteni. Látnunk kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender-érzékeny eszközökkel nyúlunk hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben –nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek van.

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Magyarország ígéretet tett az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is, a gendermainstreaming szóhasználatát.

A Települési Esélyegyenlőségi Program – mint minden más fejlesztési program – két úton is szolgálhatja az egyenlőséget: közvetlen, célzott, a nők és férfiak egyenlőségének előmozdítását szolgáló eszközökkel, és általánosságban, mindenre kiterjedően, „horizontálisan”: a folyamatokban mindenütt a nők és a férfiak eltérő helyzetét és szükségleteit feltáró, ezekhez igazodó tervezés és tevékenység révén. Mindkét útra szükség van.

Horizontális szemléleten azt is értjük, hogy a többi, a nemek közötti egyenlőség konkrét kérdéskörén kívül eső probléma kezelésekor is tekintettel vagyunk erre: az egészségügyben, az oktatásban, a területfejlesztésben, a roma és fogyatékos emberek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekben, a foglalkoztatásban, a gazdaságban, a helyi- és a nagypolitikában és a kultúrában is. Figyelünk rá, tekintettel vagyunk a férfiak és nők eltérő helyzetére és szükségletére, és észrevesszük speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáikat.

A direkt, a nők és férfiak egyenlőségét egy-egy konkrét területen előmozdítani hivatott célzott programok megtervezését és kivitelezését is ez a horizontális szemlélet alapozhatja meg. Az itt következő elemzés néhány kulcsprobléma köré szervezi a tennivalókat: mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges aktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. A nemek egyenlőségének érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati programokat szervezünk, amely a GYES lejártát követően segíti a visszatérést.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

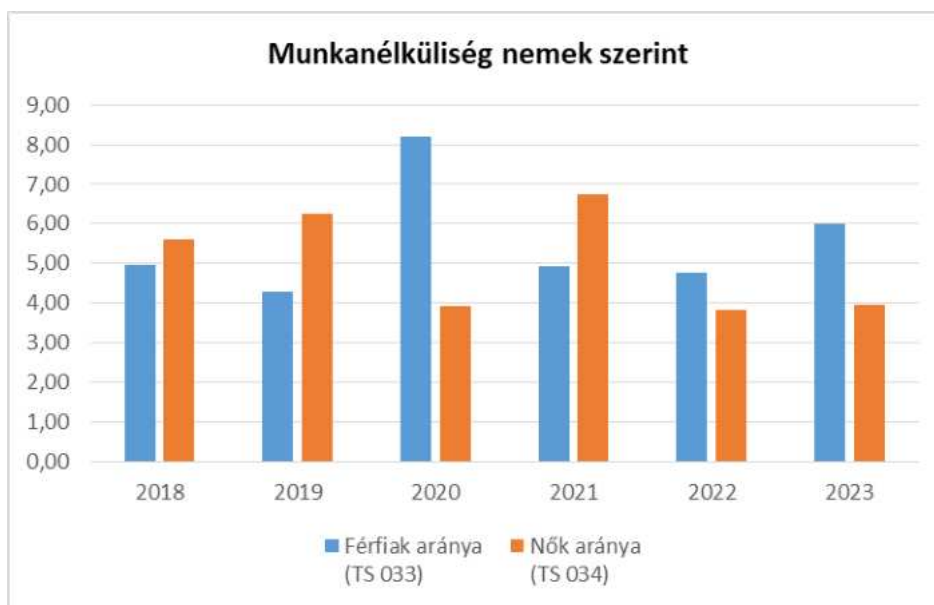
A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában öt főt alkalmaznak, ezek közül kettő a nő.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	4,97	5,59	5,28%
2019	4,28	6,25	5,27%
2020	8,2	3,93	6,07%
2021	4,92	6,74	5,83%
2022	4,76	3,83	4,30%
2023	5,98	3,95	4,97%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma az aktív korcsoportban a férfiak közt nőtt 2018.évhez képest, a nőknél nagyobb mértékben csökkent 2023.évre. Arányuk 4,3-6,07 % között mozgott a vizsgált időszakban.

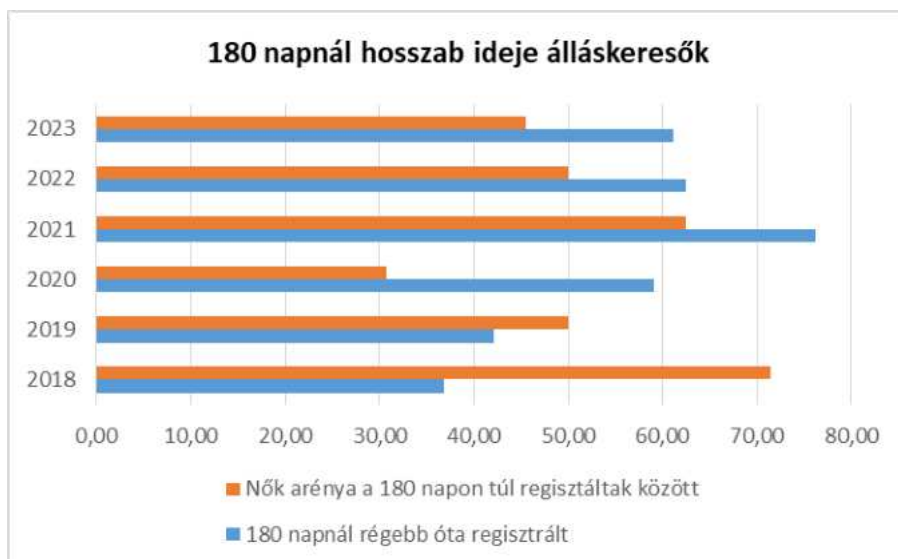

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	36,84	71,43
2019	42,11	50
2020	59,09	30,77
2021	76,19	62,5
2022	62,5	50
2023	61,11	45,45

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

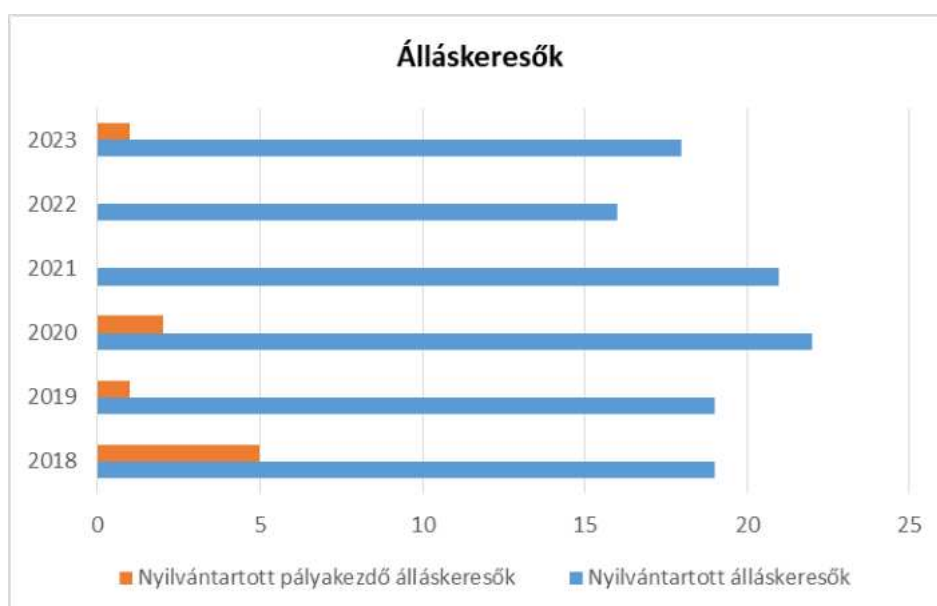
A 180 napnál hosszabb ideje regisztráltak aránya közel a duplájára nőtt a 2018.évhez képest a 2023.évre, ebből a csoportból a nők aránya csökkent az évek alatt 71 %-ról 45 %-ra.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	19	5
2019	19	1
2020	22	2
2021	21	0
2022	16	0
2023	18	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma 16-22 fő közötti a 2018-2023.évek között, a Pályakezdők száma 0-5 közötti, csökkenő tendenciát mutat.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők a foglalkoztatást segítő és képzési programokban leginkább a cukrász, eladó, varrónő képzéseken vettek részt. Foglalkoztatást segítő képzési programok Pécsen és Mohácson érhetőek el. A programok iránt van érdeklődés, viszont nem mindig indul olyan program, mely a népszerű a nők körében.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsonyabb végzettségű nők elhelyezkedési esélyei kisebbek.

A települési adatok alapján ez Máriakémenyben nem jellemző, mivel Szederkényben autóalkatrész összeszerelő üzem működik, ahol a felvétel nem iskolai végzettség, hanem kézügyesség alapján történik, betanítás során ez a készség fejleszhető.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A településen a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényeges magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti az óvodai szolgáltatások teljes körű elérése. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről. A településről a gyermekek a helyi Óvodába járnak, néhány gyermek ellátása a szederkényi Bölcsődében megoldott. Az általános iskoláskorú gyermekek a Szederkényi Általános Iskolába és a Geresdlaki Általános Iskolába járnak. A nők foglalkoztatását könnyítené, ha helyben működne Bölcsőde, erre vonatkozóan igényfelmérést végzünk. Megfelelő létszám esetén családi bölcsőde kialakítását tervezzük.

Bölcsőde nem működik a községben.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológia óra keretében előadást tartanak a védőnők. A gyerekágyas gondozás során a szülés után mindenki megkapja a kellő tanácsadást, hogy milyen fogamzásgátlást használjon.

Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét. A védőnő otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása.

A családtervezés anya és gyermekgondozási feladatokat a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat valamint a térségben található egészségügyi központok (Pécs, Bóly, Mohács) látják el.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

Máriakéménden egy védőnő tevékenykedik, aki egyben Monyoródon és Szederkényben is ellátja a védőnői feladatokat.

A 0-3 éves korúak adatairól nem rendelkezünk települési szinten.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	0	0	-
2019	0	0	-
2020	0	0	-
2021	0	0	-
2022	0	0	-
2023	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat - testi, anyagi vagy jogi dominanciát - tud gyakorolni. Családon belüli erőszak helyett használatos a párkapcsolati erőszak és gyermekbántalmazás elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható, ha harmadik személy erőszakot követ el a család egy tagja ellen csupán a családban betöltött szerepe miatt.

Az erőszakot tágan kell értelmezni: beletartozhat verekedés, szidalmazás, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, beleértve az egyszülős családokat. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszenvedőit nemi és korcsoport szerinti megoszlás szerint vizsgálják.

A családon belüli erőszakról nincs egységes definíció, ám a jelenség ismertetőjegyei alapján egyértelműen meghatározható ez az erőszak-típus. A családon belüli erőszak egyik eleme, hogy a bántalmazott és a bántalmazó mindig ismerik egymást, leggyakrabban a család vagy intim viszony köti-kötötte össze őket. Másik eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete-kísérlete a bántalmazó részéről. A különböző definíciók eltérő módon határozzák meg, hogy mikor beszélhetünk családon belüli erőszakról: egyszeri bántalmazás már elegendő ennek megállapításához, vagy az erőszaknak többször kell előfordulnia, huzamosabb idő szükséges.

Az egyesült államokbeli Nők elleni erőszak Hivatalának meghatározása szerint: "családon belüli erőszakról beszélhetünk, ha egy kapcsolatban az egyik fél erőszakos magatartást alkalmaz a másik féllal szemben, azért, hogy ez által a partnert hatalmában tartsa és felette ellenőrzést és uralmat gyakoroljon." A családon belüli erőszak az Egyesült Királyságban lévő Gyermek és Család Segítő

és Támogató Szolgálat meghatározása szerint: "egy intim kapcsolatban az egyik fél a másik fél fölött uralmat és ellenőrzést gyakorol, és ennek magvalósításához erőszakos magatartásokat használ eszközként. Előfordulhat különemű és azonos nemű kapcsolatban is, az erőszak irányulhat a partnerre, gyermekre, más családtagra. Általában fizikai, szexuális, lelki jellegű az erőszak, de hozzátartoznak a fenyegetések, szidalmazások, dolgok elleni erőszakos megnyilvánulások és pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás is.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint:

"A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

Beleértendő, de nem korlátozandó a testi, szexuális és lelki erőszakra, melyet az áldozat a családon belül szenved el, ide értve a bántalmazást, a lánygyermekkel való szexuális visszaélést, [...] a házasságon belüli nemi erőszakot [...]" (Deklaráció a Nők Elleni Erőszak Megszüntetéséről, 1993.)

A családon belüli erőszak még mai modern társadalmunkban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszennvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A külső környezet sem segíti a családon belüli erőszak feltárását, a társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem rá tartozik.

A családon belüli erőszak számtalan módon megvalósulhat, leggyakrabban fizikai –szexuális-, érzelmi-, lelki-erőszakként, a bántalmazott személy pénzügyi-, baráti- családi - kapcsolatának korlátozásaként jelentkezhet. A különböző erőszak-formákat, uralmi-formákat az erőszakos magatartások módszere (fizikai-, lelki-, szexuális erőszak), gyakorisága (rendszeres, eseti) és nagysága (testi sértés, emberölés stb.) alapján lehet elhatárolni. Az erőszak széles skálán mozoghat kezdve a nem személyre irányuló erőszak-formáktól (tárgyak összetörése, rugdosása, háziállatok kínzása) egészen a legsúlyosabb fizikai sértésekig (erőszakos közöszlenség, emberölés). A családon belüli erőszak széles körben elterjedt az egész Földön minden kultúrában. Magyarországon a családon belüli erőszak áldozatainak többsége nő. A gyermek áldozatok kétharmada fiú.

Máriakéménd Község bűnügyi statisztikája alapján a községben elkövetett családi erőszakos cselekmény nem történt az utóbbi években azonban az adatok hiánya nem jelenti egyértelműen, hogy a nem létezik a településen a probléma.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A szolgáltatások közvetítése Máriakéménd Község Önkormányzatának feladata. A családok átmeneti elhelyezését a Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás keretén belül működő Gyermek Átmeneti Otthonán keresztül kerül ellátásra. Az átmeneti gondozásra iskolai hiányzás, családi konfliktus, lakhatási problémák, és a szülők szenvedély- betegsége miatt került sor. 0-24 órás telefonos krízisvonalat üzemeltet a Bólyi Családsegítő Szolgálat.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. A Hivatal dolgozóinak 100 %-a nő. A Képviselőtestület tagjai közül négy nő és egy férfi. A nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületei 2 nő és egy férfi tagból állnak. A polgármester és a nemzetiségi önkormányzatok elnökei nők.

Megállapítható, hogy településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

Tapasztalatok szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A település zöldhálózatának központi elemeit, folyamatosan szépítjük, bővítjük. A művelődési házban színvonalas programokat, rendezvényeket kínálnak mindazoknak, akik hasznosan kívánják eltölteni szabadidejüket. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

<i>A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A kisgyermekes ill. a gyermeküket egyedül nevelő nők gyermekének elhelyezése nem megoldott, az anyák munkaerőpiachoz való részvétele ill. a rugalmas alkalmazkodás érdekében	Családi bölcsőde létrehozása a nők munkaerőpiaci elhelyezkedése elősegítése érdekében
Nincsenek aktív, állandó közművelődési vagy kulturális csoportok	Aktív női klubok/szakkörök létrehozása több területen (pl.sport, kézművesség, szabadidős tevékenységek), „Aszakköri” programhoz csatlakozás
A hosszú ideje háztartásbeli/kisgyermekes nők leterheltsége és stressz érzete fokozott, ami kiegészítéshez, depresszióhoz, konfliktusokhoz vezethet; kifejezetten női célcsoportra vonatkozó programok nincsenek	Szabadidős és/vagy sportprogramok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek virágosítása, parkosítása. Kifejezetten a nők érdeklődési körére számító programok/tevékenységek megvalósítása (pl. asszonytorna, táncház, jóga, önismeretet támogató előadások)
Kifejezetten a női szakmákra, érdeklődési körre jellemző szervezett képzések a közelben nem vagy ritkán elérhetőek	Elérhetővé kell tenni a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programokat, készségfejlesztő foglalkozásokat, motiválni az önképzést

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

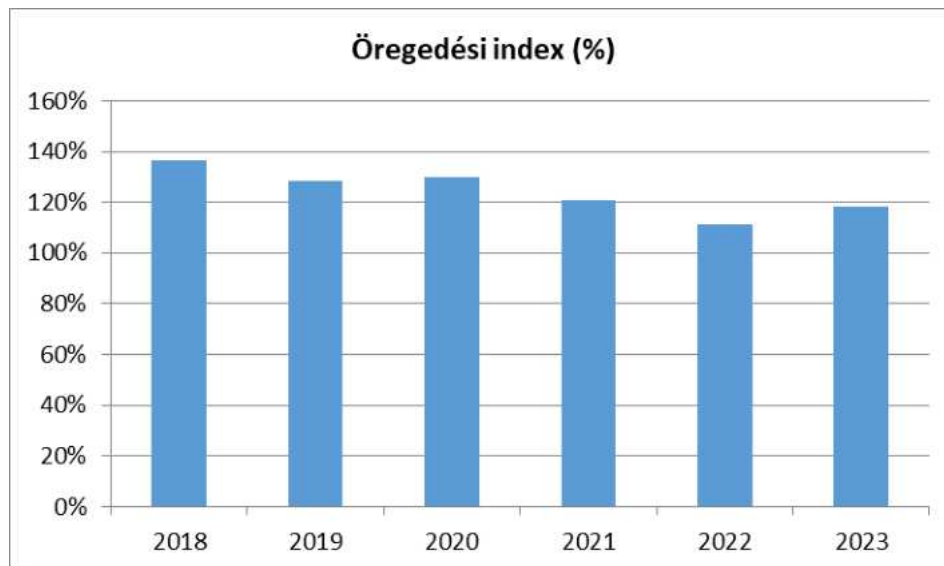
Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglévő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések tényerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.

Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akár csak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban. Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősek foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitétt a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Unió állampolgárok. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	86	63	136,51%
2019	81	63	128,57%
2020	83	64	129,69%
2021	82	68	120,59%
2022	79	71	111,27%
2023	90	76	118,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népességsökkenés mellett egy másik kedvezőtlen demográfiai tendencia az időskorúak számának emelkedése a népességen belül. A táblázat azt mutatja, hogy a 0-17 éves fiatalok száma lassan, és fokozatosan emelkedik, ahogy az idősek létszáma is.

Az idősödő társadalom egyik fontos mérőszáma az öregedési index, amely a 60 év feletti és a 19 év alattiak arányát mutatja. Ez az index 2018.évben 1,36, ami 2023-ra kismértékben, de csökkenő tendenciát mutat. Az összlakosság 22 %-át teszi ki a 59 éven feletti férfiak száma, és 25 %-át az 59 év feletti nők.

A társadalom idősödésének másik fontos mutatója a születéskor várható átlagos élettartam, amely lassan, de folyamatosan növekszik. A KHS adatai alapján 2024-ben férfiaknál ez 73,6 év, a nőknél 79,58 év volt. A születéskor várható átlagos élettartamból is következik, hogy a nők életük utolsó éveire társ nélkül maradnak. A 2022.évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon 802 ezer özvegyember él, közülük 673 ezer nő és 129 ezer férfi.

A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező özvegy nők alkotják. Az időskorúak helyzetét negatívan érinti a lakosság kedvezőtlen egészségi állapota is, - a rokkantnyugdíjasok, csökkent munkaképességűek a körükben nagy arányban fordulnak elő. Az idős népesség ezen csoportjainál fokozott a szegénység kockázata.

Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és növekszik az özvegyek aránya. A 2022.évi népszámlálás KSH adatai alapján a lakosság 6 %-a özvegy. Településünkön az egyedül élő idősek aránya jelentős.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

A KSH prognózisa szerint Magyarországnak, így településnek is szembe kell néznie az elöregedés problémájával. Évről-évre egyre kisebb létszámú korosztályok lépnek be a munkaerőpiacra, miközben a 60 év feletti korosztály aránya növekszik.

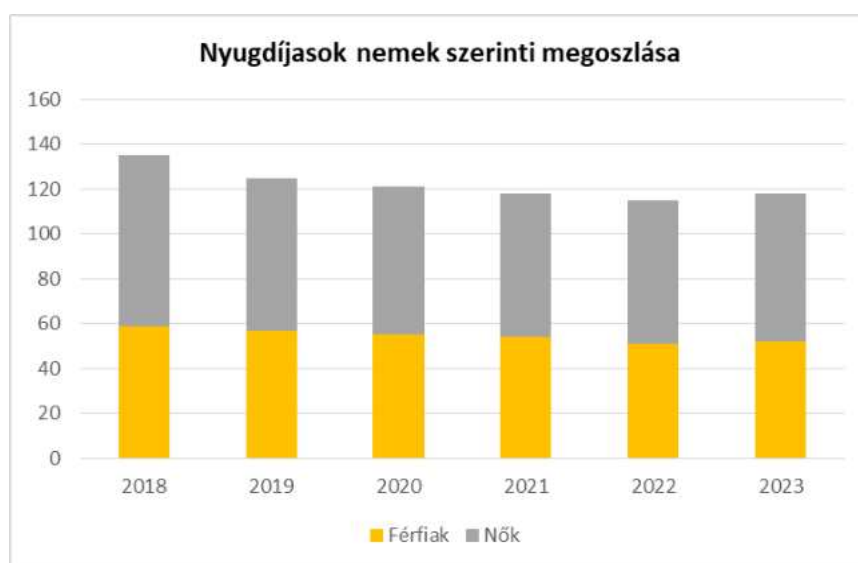
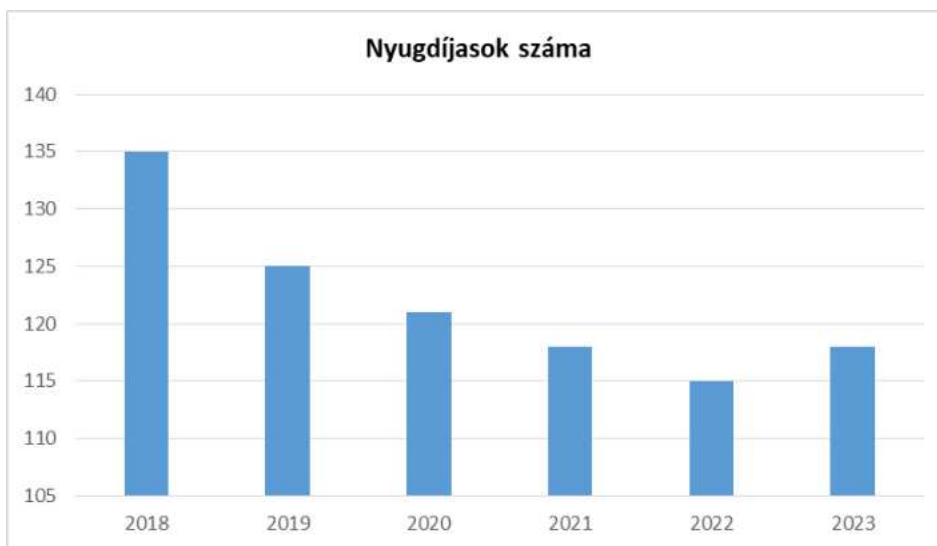
A népesség elöregedésének következtében nemcsak a nyugdíjkiadások, hanem az egészségügyi ellátások költségei is gyorsan emelkednek, és nő a szociális szolgáltatások iránti igény is. Ennek az igénynek a kielégítéséhez szükséges a szociális ellátórendszer rugalmas reagáló képességének, illetve a családi- és lakókörnyezetben nyújtott szolgáltatásoknak a fejlesztése.

Az idősök nyugdíjai alacsonyok, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősökkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több, mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény. Az idősök nappali ellátása keretében 24 fős idősök klubja működik. A Klub az önkormányzat tulajdonában lévő épületben kapott helyet, fenntartója a Szoceg Nonprofit Kft. Az önkormányzat figyelmet fordít az idősökre, évente hagyományosan megrendezi az idősök napját. Az önkormányzat születésnapjukon köszönti a saját lakásukban a 70, 75 és 80, 85. életévüket betöltő idősöket, illetve 86 éves kortól minden születésnapot.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	59	76	135
2019	57	68	125
2020	55	66	121
2021	54	64	118
2022	51	64	115
2023	52	66	118

Forrás: TeIR, KSH Tstar

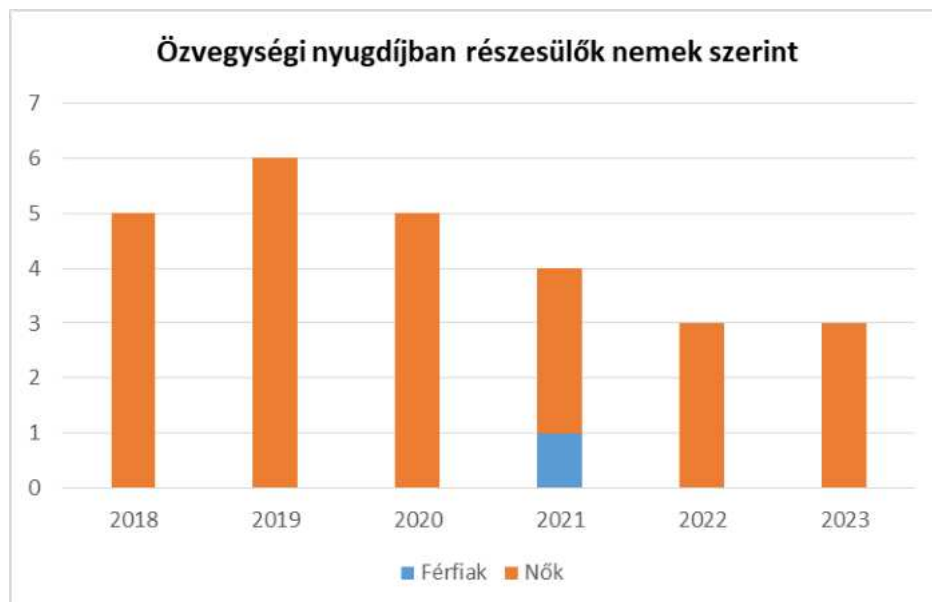
A táblázat adatai szerint a nyugdíjban részesülők száma fokozatosan csökken, mindkét nem esetében, a 2018-2022.évig, majd a 2023.évben lassan növekedni kezd. A nyugdíjas nők száma minden évben több a férfiak számánál a vizsgált időszakban.

Az öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma 2022.évig csökkenést mutat, majd 2023.évre némiképp növekedést mutat. Nők esetében is csökkent a szám 2021.évig, majd 2022.évtől növekedni kezd az öregségi nyugdíjban részesülő nők száma.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	1	0	41	50	0	5	0
2019	1	0	40	46	0	6	0
2020	1	0	38	43	0	5	1
2021	1	0	38	43	1	3	2
2022	1	0	34	47	0	3	1
2023	2	0	37	52	0	3	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az özvegységi nyugdíjban részesülők kizárólag nők köréből kerültek ki a 2018-2020., valamint a 2022-2023. években, 3-6 fő között mozgott. 2021. évben volt 1 férfi özvegységi nyugdíjban részesülő. Időskorúak járadékában 1-2 fő részesült havi átlagban a vizsgált időszakban.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliségi ráta a községben 2,54 % 2025.06.25-i állapot szerint az NFSZ kimutatása szerint. A magas munkanélküliségi adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására. A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja munkanélküliség problematikája. A településen az idősebbek számára is lehetőség az mezőgazdasági tevékenységbe való bekapcsolódás.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély van a munkaerő-piacon., tekintettel arra, hogy anyagi szempontból ez mindkét fél számára előnyös (járulékkedvezmény). Önkormányzatunk kiemelten kezeli az időseket, és biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	19	19	22	21	16	18
41-45 év (TS 042)	Fő	3	2	3	5	4	3
	%	15,79%	10,53%	13,64%	23,81%	25,00%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	3	1	5	2	2
	%	10,53%	15,79%	4,55%	23,81%	12,50%	11,11%
51-55 év (TS 044)	Fő	3	4	3	0	1	2
	%	15,79%	21,05%	13,64%	0,00%	6,25%	11,11%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	1	2	2	0	1
	%	5,26%	5,26%	9,09%	9,52%	0,00%	5,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	3	3	4	3
	%	0,00%	0,00%	13,64%	14,29%	25,00%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma 2018-2023.években 0-5 fő között mozgott, minden korcsoport esetében, azonban a 41-55 éves és a 61 év feletti csoportjában a legnagyobb mértékű a 2021.évtől kezdően.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A település falusias környezetben található, a helyi lakosság tevékenyen foglalkozik a házkörűli munkákkal és a szabadidejüket is tevékenyen töltik, szakkörökön vesznek részt, sportolnak, kirándulnak.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A településen a foglalkoztatás területén történő hátrányos megkülönböztetés nem releváns kérdés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idősorlás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezetek is több szociális intézményt hoztak létre és működtetnek.

Jellemző a települési szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

Az alábbi alapelvek mentén állítottuk össze a helyi programot, az abban foglalt célokat és intézkedéseket:

- Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés.
- Az idős emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősek.
- Az idősödéssel mindinkább az "öt I"-vel lehet számolni orvoslásban, ápolásban, gondozásban egyaránt. Ezek: Immobilitás (mozgásképtelenség), Instabilitás (állásképtelenség vagy probléma), Intellektuális hanyatlás és az Iatrogénia (az egészségügyi ártalmak Inkontinencia (vizelet-, széklettartási problémák)).
- Az idősebbeknél a már említett változások és jellemzőik miatt a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- o az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- o a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- o szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás székhelye Szederkényben található. Az idősek ápoló-gondozó otthoni ellátását az önkormányzati fenntartású gondozási központok biztosítják Szederkényben és Bólyban.

Gondosóra Program

A Gondosóra Programmal kapcsolatos szolgáltatás 2024-ben indult. Ennek keretében az igénylők okosórát kaptak, melyen keresztül segítséget kérhetnek veszélyhelyzet esetén. Máriakémetden a 60 év feletti lakosok közel 50 %-a rendelkezik gondosórával.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	86	37	6	13
2019	81	34	4	12
2020	83	34	2	12
2021	82	34	9	10
2022	79	33	8	7
2023	90	35	9	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 65 év feletti lakosságszám 2018.évről 2023.évre emelkedett, a nappali ellátásban részesülők száma némileg csökkent, 33-37 fő közt változott. A házi segítségnyújtásban részesülők száma 6-ról 9 főre nőtt 2018.évtől 2023.évre, 2-9 fő között mozgott.

A szociális étkeztetésben részesülők száma a felére csökkent 2023.évre, a 2018.évihez viszonyítottan.

Időseket ellátó bentlakásos intézmények

Az idősek ellátásának döntő szereplői az önkormányzati, kistérségi fenntartású intézmények, ugyanakkor jelentős az egyházi és nem állami fenntartók szerepvállalása is.

Jellemzően az ellátottak, illetve a várakozók körében jelentős az állapotukból adódóan speciális ellátást igénylők aránya. Az intézményrendszer által nyújtott szolgáltatási struktúra ellátotti igényekhez való hozzáigazítása az elmúlt két évben tovább folytatódott. Továbbra is megoldandó feladatként jelentkezik ugyanakkor a demens, illetve intenzív ápolást-gondozást igénylők speciális ellátása.

Az időseket ellátó intézményrendszer hagyományosan túlterhelt, várakozói listákat működtet. A 2008. január 1-el bevezetésre került szabályozás értelmében az idősotthoni ellátás az új bekerülők esetében csak a napi 4 órát meghaladó, illetve – a külön jogszabályban meghatározott – egyéb körülményeken alapuló gondozási szükségletet igazoló szakvélemény alapján nyújtható. A napi 4 órát el nem érő gondozási szükséglettel rendelkezőket a települési önkormányzatoknak, illetve társulásaiknak kell ellátniuk az alapellátás keretében.

A megyei önkormányzat és a Komlói Szociális Ellátó Centrum Kht. közötti, 2001-ben megkötött ellátási szerződés értelmében, a kht. fenntartásában működő komlói Mecsek Szíve Idősek Otthona 30 férőhelyen biztosított ápoló, gondozó otthoni ellátást a megyei igénylők számára. Az intézményi ellátás iránt a megyei igénylők részéről jelentkező egyre növekvő igény kielégítése érdekében a megyei önkormányzat a fenntartó Kht-ban törzstőke emeléssel járó törzsbetét vásárlása mellett döntött, s 2005 decemberében a társaságban 46,9%-os tulajdonrészt szerzett. Ehhez kapcsolódóan módosításra került a 2001-ben kötött ellátási szerződés, melynek értelmében a Kht által fenntartott idősek otthonában a megyei önkormányzati feladatot ellátó férőhelyek száma 30-ról minimum 50-re növekedett.

Ellátási szerződés értelmében megyei önkormányzati feladatot lát el – a működési engedélyeztetést követően – a CentomillaKht fenntartásában lévő, 40 férőhelyes Magyarbólyi Idősek Otthona.

2007-től két, korábban megyei fenntartású intézmény – az Időskorúak Otthona (Szederkény), és az Időskorúak Otthona (Komló-Mecsekjánosi) – a SZOCEG Kht. fenntartásában végzi a megyei önkormányzati feladat ellátását. Az új fenntartó a megyei önkormányzattal kötött megállapodás szerint látja el a feladatot.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Településünkön, mint fentiekből is kitűnik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen mobil postai szolgáltatás áll rendelkezésre.

A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása. Az önkormányzat a közművelődési feladatok ellátására rész munkaidőben közművelődési szakembert alkalmaz.

A Kerner István Községi és Nemzetiségi Könyvtár a kulturált szabadidő eltöltését az alábbi területeken biztosítja:

- olvasás
- információhoz való hozzáférés (ingyenes internet, számítógéphasználat, nyomtatás, stb.)

A könyvtár nyitva tartása: szerdán 9.00 -12.00, pénteken és szombaton 14.00 – 18.00

A Művelődési Ház az alábbi a szabadidő eltöltését az alábbi területek biztosítja:

- helytörténeti hagyományok
- környezeti kultúra
- ünnepi rendezvények
- alkalmi, időszakos rendezvények.

A Művelődési Ház nyitva tartása: szerdán 9.00 -12.00, pénteken és szombaton 14.00 – 18.00

Az önkormányzat negyedévente Máriakémeád címmel újságot jelentet meg, mely tartalmazza az időseknek szánt információkat is. Az újságot minden házhoz ingyenesen eljuttatjuk.

Az idősek közül többen részt vesznek az ASzakkör foglalkozásain, nemezelés és papírfonó szakkörön vettek részt a 2024.évben.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai jártasságára nézve adattal nem rendelkezünk, bár általánosságban elmondható, hogy az idősebbek a digitális világban kevésbé jártasak, többnyire segítséggel tudják igénybe venni a világháló adta lehetőségeket. Ugyanakkor a veszélyeinek is jobban ki vannak téve az idősek.. A Könyvtárban nyitvatartási idő alatt, az önkormányzat irodáiban munkaidőben lehetőség van ingyenes internethez hozzáféréshez a település lakóinak így az idősebb korosztálynak is.

d) a generációk közötti programok.

A település rendezvényein rendszeresen vannak olyan programok, melyeken együtt szerepelnek a fiatalok és idősek. Az Idősek Napján műsort adnak a helyi gyerekek, a Gyermeknapon az idősek közösen sütnek a gyerekekkel.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A települési kulturális hagyományörző programjainak szervezése során figyelmébe vesszük az idősek igényeit. A Falunapon egészségügyi szűréseken vehetnek részt, lehetőségük van tornára járni, az Idősek Klubjában masszírozást kaphatnak és gyógytornász is jár hozzájuk. Az önkormányzat időnként szemészeti szűrést szervez. Idősek napja is megrendezésre kerül évente.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

<i>Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A településen a nemzedékek közötti kapcsolat terén egyre nagyobb a távolság, szükséges lenne a generációk közötti kapcsolat erősítése.	A fiatal és az idős generáció közötti eltérő tudás hasznosítása önkéntes segítségnyújtáson keresztül, több generációs programokkal. Az idősebb korosztály tudásának (sütés, főzés, kerti munka, kulturális örökség), illetve a fiatalok tudásának (informatikai jártasság, ügyintézés, fizikai munka) cseréje, melyből mindkét korosztály hasznosítani tud anyagi ráfordítás nélkül. Mindkét generációs használatában lévő közösségi épület biztosításával, közösségi-kulturális- oktatási- szabadidős programokkal
Az időskorúak biztonságérzete gyenge	A időskorúak biztonságérzetének növelése. A Gondosóra program kiterjesztése települési szintre.
A kisebb településeken az egyedül élő időskorúak kiszolgáltatottá válnak, nagyobb eséllyel válnak betörések, lopások, csalások áldozatává	Az idősek kiszolgáltatottságának, a betörések, lopások számának csökkentése prevenciók előadásokkal és önkéntes járőrszolgálat létesítésével
Az egyedülálló idősek száma magas. Az elmagányosodás, depresszió, rossz közérzet kialakulhat. Az idősek fizikai aktivitás csökkenése jellemző. Nincs kifejezetten az idős korosztálynak célzott klub/csoport/rendszeres közösségi tevékenység.	Az időskori fizikai és mentális aktivitást megőrző rendszeres programok, szolgáltatások, csoportok/klubok szervezése, bővítése, akár települések közti együttműködésben (pl. Aszakkör, Senior örömtánc, stb.)

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok –köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden szinterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg. A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékossgal élő embert érint a világon. A hazai fogyatékossgügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Magyarországon a legutóbbi, a 2022. évi népszámlálás adatai szerint a 15-64 év közötti, legalább súlyosan korlátozottnak minősülő személyek száma 289 795 fő, a KSH adatai szerint. Ezen belül 130 926 fő nyugdíj mellett dolgozik, 157 845 fő pedig inaktív, és rokkantsági, rehabilitációs vagy egyéb egészségkárosodási ellátásban részesül. A foglalkoztatottság közel 50 %-os volt a fogyatékossgal és súlyos korlátozottsággal élő személyek körében.

(Forrás: KSH adatbázis a 2022.évi népszámlálás adatairól)

- A fogyatékos személyek körén belül a
- a testi fogyatékos és mozgássérült
- a vak és gyengénlátó
- hallás-, beszédzavar-fogyatékossgban szenvedő
- az egyéb fogyatékossgban szenvedőket értjük.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	8	15	23
2019	7	10	17
2020	6	13	19
2021	4	14	18
2022	5	11	16
2023	4	8	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességűek száma 2018.évtől fokozatosan csökkent, mindkét nem esetében közel a felére a 2023.évre a 2018.évi számokhoz viszonyítva. A számuk évente 12-23 fő között mozgott.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága megoldott a településen, a csökkent munkaképességűek Mohácson kapnak munkalehetőséget, ahová tömegközlekedéssel el tudnak jutni.

Munkavállalást segítő lehetőségek;

Az önkormányzat a korábbi években lehetőséget keresett arra, hogy helyben biztosítson munkalehetőséget a fogyatékkal élők részére és ehhez felajánlotta a volt általános iskola több osztálytermét. Sajnos az erre vonatkozó tárgyalások nem vezettek eredményre, mert nem sikerült Máriakéméndről és a szomszédos településekről 10 fő foglalkoztatását biztosítani.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén nincs adatunk, bejelentés nem történt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok a településen nincsenek. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: Az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készülék lehetővé teszi, hogy szükség esetén, krízishelyzetben azonnal szakszerű ellátásban részesüljön.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás székhelye Bólyon található. Idősek ápoló-gondozó otthoni ellátását az önkormányzati fenntartású gondozási központok biztosítják Szederkényben és Bólyban.

A fogyatékkal élő személyek támogatását is szolgálja a Gondosóra program, melynek használatával gyorsan kérhetnek segítséget baj esetén.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, bár erről konkrét kimutatással nem rendelkezünk.

Kifejezetten a célcsoportra vonatkozóan nincsen önkormányzati szociális támogatás.

Fogyatékkal élők ellátó bentlakásos intézmények

A fogyatékkal élők számára bentlakásos intézményi férőhelyeket biztosító ellátórendszer meghatározó szereplője továbbra is a megyei önkormányzat. A 800 férőhelyből 648 négy megyei fenntartású intézményben található, továbbá ellátási szerződés alapján megyei feladatot lát a Mohács Város Önkormányzata által fenntartott Pándy Kálmán Otthon 64 fogyatékkal élők fogadó férőhelyén. A rendszer 800 férőhelyének kihasználtsága továbbra is 100%-os, a várakozói ráta 10% alatti.

A lakóotthoni férőhelyek aránya pusztán 10%, amely továbbra is jelentősen elmarad az ellátotti igényektől. Jellemző a nagy létszámú, nem célépületekben történő intézményi elhelyezés.

Nappali ellátásban részesültségről nem rendelkezünk adatokkal.

Pszichiátriai betegeket ellátó bentlakásos intézmények

A pszichiátriai betegek bentlakásos ellátását három intézmény biztosítja 262 férőhelyen. A megyei önkormányzat szerepe itt is meghatározó, a fenntartásában működő helesfai intézmény mellett az említett mohácsi Pándy Kálmán Otthon a pszichiátriai betegeket fogadó férőhelyeinek 80%-án szintén megyei feladatot lát el. A Baranya Megyei Önkormányzat és Mohács Város Önkormányzata által 1995-ben megkötött Ellátási Szerződés értelmében a fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek bentlakásos intézményi ellátását biztosító 160 férőhelyes **mohácsi Pándy Kálmán Otthon** férőhelyei 80%-án a megyei önkormányzat feladatait látja el. Az intézmény a szerződés értelmében ezen férőhelyszámot a megye egész területéről érkező igénylők számára tartja fenn.

A férőhelyek kihasználtsága továbbra is 100%-os, a várakozói ráta 20 % feletti.

A lakóotthoni férőhelyek számát bővíteni szükséges.

Szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézmények

A szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézményrendszer két, viszonylag jól elkülöníthető komponensből áll:

- a főként drogbetegeket ellátó, rehabilitációs profilú, nem állami fenntartók által működtetett intézmények, illetve
- egy, főként alkoholbetegeket ellátó ápolási-gondozási profilú, megyei önkormányzati fenntartású intézmény.

A **főként drogbetegeket ellátó** 4 intézmény 80 férőhelyének kihasználtsága 100%-os. Rehabilitációs szerepüket betöltik, az ellátottak 5 éven belül elhagyják a rendszert. Ellátási körzetük országos, így a regionális együttműködés tekintetében Baranya megye e területen férőhelykínálattal bír. Szenvedélybetegek számára 1 lakóotthon működik a megyében, 12 férőhellyel.

A **főként alkoholbetegeket ellátó**, megyei önkormányzati fenntartásban működő, szenvedélybetegeket ellátó Boróka Otthon rigópusztai telephelye 80 férőhelyének kihasználtsága változatlanul 100%-os, a várakozói ráta 29%-os.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékoságügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és megtegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket.

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentiekben túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon a mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgyaktól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttkor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadály mentesíteni. A 2009. év legnagyobb fogyatékoságügyi sikere kétségkívül az, hogy – bő egy éves előkészítő munka után – az Országgyűlés 2009. november 9-i ülésén 359 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül fogadta el a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvényt, amely szintén az Egyezményben foglaltak teljesítése érdekében történt. A jelnyelvi törvény a siket, nagyothalló és siketvak emberek úgynevezett nyelvi jogainak deklarálása mellett a hazánkban 6 éve működő ingyenes jelnyelvi tolmácsszolgáltatás jogi szabályozását is tartalmazza. Folyamatosan megjelenő pályázatok támogatják a kormányzati és önkormányzati intézmények akadálymentesítését, melynek köszönhetően évről évre több száz közszolgáltatás válik egyenlő eséllyel hozzáférhetővé. Európa jóléti államai, ahogy hazánk is igyekszik különböző intézkedésekkel, programokkal, törvényekkel, rendeletekkel elősegíteni a fogyatékosok esélyegyenlőségét. Hatalmas anyagi forrásokat bevonva, természetbeni és anyagi juttatásokat igyekeznek biztosítani a rászorulóknak. Különböző hivatalokat, szakértői bizottságokat állítottak fel, támogatják a fogyatékosok által alapított szervezeteket. Pozitív diszkriminációt alkalmaznak az oktatásban és a munkaerő piacon. Mindezek ellenére a statisztikák csúnyán rációznak az erőfeszítésekre. Ahelyett hogy a fogyatékkal élők felfelé mobilitását mutatnának, megrekednek, sőt lecsúsznak, elszakadnak és kirekesztődnek a társadalomból.

Az önkormányzati épületek részben akadálymentestek. A közutak és járdák fizikai akadálymentesítésre szorulnak.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elsősorban a Mohácsi Kórházban és szakrendeléseken érhetők el. Az önkormányzat abban tud segíteni, hogy a falugondnok részvételével biztosítja az odajutást.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége részben megtörtént, az önkormányzati hivatal akadálymentes.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége részben biztosított (fizikai akadálymentesítéssel). A lakóépületek akadálymentesítése megoldandó.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen található munkahelyek -az önkormányzati fenntartású munkahelyeket nem számítva- részben akadálymentesek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedés, járdák, parkok fizikai akadálymentesítése részben megtörtént.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások a településen nem állnak rendelkezésre, azok elsősorban a megyeszékhelyen vehetők igénybe.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A pozitív diszkrimináció iránt igény nem merült fel a településen. Fogyatékkal élők nem kértek segítséget az önkormányzattól.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen kevés fogyatékos személy él, sajátos igényekre vonatkozóan nem került fel igény.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Helyi szinten nem merült fel a fogyatékkal élőket fokozottan érintő társadalmi probléma.

.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

<i>A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A közterületek és a járdák akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható, kevés a parkolóhely	A mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára a közlekedés zavartalan biztosítása, legalább fizikai akadálymentesítés, új parkolóhelyek létesítése vagy régi parkolók fejlesztése
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szűrőbuszok nem jönnek helybe.	Elősegíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk/ eljuttatásuk terén. Szűrőbuszok helybe jövetelének megszervezése az egész lakosság számára.
Az önkormányzati épületekben nincs akadálymentes mosdó/wc	Akadálymentes mosdó/wc kialakítása az önkormányzati épületekben

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A községnek nincs aktív testvérközségi kapcsolata, a régi (előző generációs) testvérközségi kapcsolat nem működik, évtizedek alatt megszűnt	Új testvérközségi kapcsolat kialakítása
A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása leginkább önkéntes tevékenységgel valósul meg, és közfoglalkoztatással. ezen munkák mások általi elismerése nem jellemző. Kevés a pad, a kiülő és a hulladékgyűjtő edény a közterületeken, parkokban, felújításra szorulnak. Kevés az árnyékot adó fák száma a parkokban. Allergizáló nyárfák, beteg gesztenyefák találhatóak a közterületeken. Zöldterület karbantartó eszközpark elavult, kevés a számuk; munkagépek (Traktor) hiánya. Közterületi utcabláták hiánya;	A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása, a faluszépítés hatékonyabban működjön. A munka (erkölcsi) elismerése megvalósuljon pl. "tisza udvar, rendes ház" önkormányzati elismerésekkel. Padok, kiülők, hulladékgyűjtők kihelyezése a közterületekre, sz.sz. felújítása. Zöldterület karbantartó eszközök és gépek beszerzése szükség szerint. Zöldterület karbantartó eszköz-és géppark kialakítása; Utcabláták kihelyezése a közterületekre. Az allergizáló nyárfák kivágása, a beteg gesztenyefák kezelése és/vagy kivágása majd egyéb fákkal való pótlása.
Az önkormányzati tulajdonú járdák közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható.	A közterületi járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése; a gyalogosközlekedés, a babakocsikkal és kerekesszékekkel való közlekedés zavartalan biztosítása,
Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvásra (pl.ereszcsatornák, vízelvezetés, tetőszerkezet, kerítés) és felújításra szorulnak, részben nem akadálymentesek; önkormányzati telkek elhanyagoltak	Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvása (pl.ereszcsatornák, vízelvezetés, tetőszerkezet, kerítés) és korszerűbbé válása, rekonstrukciója, sz.sz. minimum fizikai akadálymentesítése, önkormányzati telkek rendbetétele
Az önkormányzati tulajdonú kül-, és belterületi utak és járdák közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható. Az útfelület kavicsozása hiányzik néhány területen. A pincesoros út eső után járhatatlan, kavicsozandó.	A közlekedés zavartalan biztosítása, kiemelten a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára, a bel-, és külterületi közutak és járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése, több ütemben, több pályázattal. Az útfelületek kavicsozása szükség szerint.
Temetőben vizesblokk és kerítés hiánya, felújításra szorul a ravatalozó épülete, temetőkataszter nincs	A temető kerítésének felújítása, új vizesblokk/wc kialakítása, ravatalozó felújítása, temetőkataszter elkészítése
Helyi turizmus lehetőségei kihasználatlanok	Helyi turizmus fellendítése (bor, vadászat, idegenforgalom, kultúra, vallási, gasztro-, természetjárás, kerékpár-öko-, program-turizmus), népszerűsítő programokkal, média-reklámanyagok készítése több felületen (pl.digitális felületen, facebook, papír alapon)

A kerékpáros közlekedés balesetveszélyes a közúton, a kerékpárút hiánya	Kerékpárút létesítése, a kerékpáros közlekedés népszerűsítése
A meglévő Falumúzeum épülete felújításra szorul, a programjainak száma kevés	A Német Nemzetiségi Önkormányzat kezelésében lévő épület külső- és belső, és energetikai felújítása, kihasználtságának növelése, rendezvényeinek népszerűsítése (honlapon is)
Az iskolamúzeum épülete elavult, sokrétű külső- és belső, valamint energetikai felújításra szorul	Az önkormányzati tulajdonú iskolamúzeum külső-, és belső felújítása, programjainak népszerűsítése
A Máriakémei Nagyboldogasszony Kegyetemplom infrastrukturális fejlesztésre szorul. A fenntartása többségében civil forrásokból valósul meg jelenleg, egyéb pénzügyi források szükségesek. A zarándokhely látogatottsága időszakos, bár további fejlesztést igényel.	A Máriakémei Nagyboldogasszony Kegyetemplom, mint vallási zarándokhely infrastrukturális és turisztikai vonzerejének fejlesztése
Az önkormányzati ingóságok (pl.rendezvényekhez kellékek, bútorok, stb) elhelyezése nem megoldott, nincs megfelelő épület ezek tárolására, a tejsarnok üresen áll	Új bútorraktár létrehozása (a tejsarnok épületéből)
Az önkormányzati ingatlanok áram felhasználása nagymértékű, napelem használata nem jelentős, a közvilágítás és az önkormányzati ingatlanok villamossági korszerűsítésre szorulnak, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat szükséges	Az önkormányzati épületek villamossági korszerűsítése, napelemes rendszerek kiépítése, a közvilágítás korszerűsítés munkálatokkal az energiatakarékosság elősegítése, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat
A zöldhulladék elhelyezése gondot okoz, mind a lakosságnak, mind az önkormányzatnak. Nincs ágvágó/komposztaprító gépe az önkormányzatnak. A zöldhulladék gyűjtése helyben nem megoldott, az évi 1-szeri alkalommal való szervezett szállítás kevés	Komposztudvar létesítése; ágvágó/komposztaprító beszerzése, komposztálás népszerűsítése
Az iskola épülete nincs hasznosítva, felújítandó	Az iskola épületének hasznosítása (pl.rendezvényteremként vagy szálláshelyként), felújítása
A Flórián szobor átrakásra szorul	A Flórián szobor átrakása/áthelyezése
Információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) hiányoznak vagy felújításra szorulnak	Új információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) kihelyezése vagy felújítása
A közterületek kamerával nem ellátottak, szükséges térfigyelő kamerával való ellátásuk a közbiztonság erősítése céljából, nincs helyi polgárőrség	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a közterületeken, helyi polgárőrség létrehozása vagy szorosabb együttműködés a Szederkényi Polgárőrséggel, szorosabb együttműködés a rendőrségi körzeti megbízottakkal
Az ivóvíz hálózat és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújításra szorulnak; a csapadékvíz elvezető rendszer bővítendő, tűzcsapok régiiek, a Vízfolyás (Patkányos-patak) medre beszűkült. A közös ivóvízbázisú települések vízfelhasználása nagymértékű, szükséges lenne új ivóvíz-kút fúrása	Az ivóvíz hálózat fejlesztése, és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújítása, a csapadékvíz elvezető rendszer bővítése, tűzcsapok cseréje, árvízvédelem/medertisztítás, új ivóvíz kút létesítése Szederkény községben (közös vízbázisú településekkel való együttműködésben)

A falugondnoki busz futásteljesítményétől függően a jelenlegi falugondnoki gépjármű cserére szorul idővel	Új falugondnoki busz beszerzése
A lakossági önszerveződések és civil szervezetek száma kevés, az együttműködések erősítése szükséges, a lakosság alig van bevonva a döntéshozatalba	A lakossági önszerveződések és civil szervezetek létesítése, támogatása, együttműködések erősítése a civil-önkormányzati-vállalati szférák közt, a lakosság nagyobb mértékű bevonása az önkormányzati döntéshozatalba, "Aktív közösség" kialakítása, a nyilvánosság erősítése (pl. közmeghallgatás, falugyűlés)
A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv évtizeddel ezelőtti, felülvizsgálatra szorul. Az ingatlanok övezeti besorolása az évek múltával módosításra szorulna, az új tulajdonosok építési igényeit figyelembe véve; építési telkek nincsenek a fiataloknak kijelölve	A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv aktualizálása, felülvizsgálata, építési telkek kijelölése fiataloknak
A rendszeres kulturális/közösségi programok száma kevés, több közösségi/könyvtári programokra lenne igény, kevés rendszeresen működő közművelődési csoport van a községben, nemzetiségi önkormányzatok programjainak száma évi néhány, nincs közművelődési szakember alkalmazva	A közösségfejlesztő programok és közösségi rendezvények számának növelése, közművelődési és/vagy könyvtári programokkal, lehetőleg a nemzetiségi önkormányzatok bevonásával/együttműködésével (pl. Déryné program, Petőfi program, Pajtaszínház, stb.)

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az egyházak részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk.

Az önkéntes közösségi szolgálatot vállaló középiskolások száma évi 2 fő, akik az érettségihez szükséges 50 óra közösségi szolgálatot teljesítik. Többnyire a rendezvényeken, programokon vállalnak segítségnyújtást.

A civilszervezetek tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikban.

Látható, hogy a civil társadalom az örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése terén tevékenykednek, a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtanak, és egészségügyi szolgáltatásokban, főként az egészséges életmódot népszerűsítik, a sportolást támogatják.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

Az önkormányzat nem hivatalos keretek között, de együttműködik a Környezetvédelmi és Közösségi Értékadó Egyesülettel, a Máriakémendi Gyertyaláng Gyermekfalú Alapítvánnyal, valamint a Máriakémendi Mákvirágok Egyesülettel.

A Környezetvédelmi és Közösségi Értékadó Egyesülettel való együttműködés elsősorban a rendezvények közös szervezésére, lebonyolítására vonatkozik.

A Máriakémendi Gyertyaláng Gyermekfalú Alapítvány az önkormányzattal kötött megállapodás alapján tartja fenn a településen működő Óvodát, melynek fenntartásához a települési önkormányzat is hozzájárul anyagi és humán erőforrásokkal.

A Máriakémendi Mákvirágok Egyesület jelentős szerepet vállal a település közterületeinek szépítésében az önkormányzati ingatlanok díszítésében.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Bólyi Szociális és Gyermejjóléti Társulást alapító települések a szociális idős, és gyermekjóléti feladatokat a kistérségi intézményeken keresztül látják el.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét. A nemzetiségi önkormányzatok nyári táboraihoz helyszínt biztosít az önkormányzat.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For-profit szereplő nincs a településen.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az érintettek meghívása a képviselő testület ülésére. Szervezetek tájékoztatása, folyamatos kapcsolattartás elektronikus, írásos és személyes formában. Szakmai fórumok tartása az érintett szervezeteknek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település működtet HEP fórumot.

Véleményezési eljárás kialakításával folyamatos lakossági és szervezeti kontroll fenntartása. A lakosság és a szervezetek véleményének beépítése az eljárási folyamatokba. Lakossági közmeghallgatás, lakossági tájékoztatás hirdetőfalán, önkormányzati hivatal hirdetőabláján. Az önkormányzat honlap címe: www.mariakemend.hu

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

<i>Célcsoport</i>	<i>Következtetések</i>	
	<i>problémák beazonosítása rövid megnevezéssel</i>	<i>fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel</i>
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A mélyszegénységben élők és a felzárkóztatást segíthetők közti kapcsolat laza, a kapcsolat megerősítésre szorul, szociális kerekasztal hiánya	A célcsoport érdekében a megfelelő kommunikáció és együttműködés kialakítása a szakemberek között, a szociális és egészségügyi szakemberek célcsoportokkal való együttműködésének megteremtése szociális kerekasztal létrehozása járási és helyi szinten
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Digitális analfabetizmus jelentős, ismeretszerzési lehetőségek korlátozottak.	Digitális analfabetizmus csökkentése, különféle ismeretszerzési lehetőségek bővítése (civil, közművelődési és könyvtári szolgáltatásokon keresztül) elsősorban az aktív korúak-, és az idősebb korosztály csoportra vonatkozóan digitális oktatás, internet elérési lehetőség, könyvtári szolgáltatások biztosítása/bővítése, ifjúsági klub, rendezvények-közösségi alkalmak
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A helyi közfoglalkoztatási programban nincs vagy kevés a résztvevő munkanélküli, az elsődleges munkaerőpiacra való kikerülés nehézkes	Közfoglalkoztatási program kihasználtságának növelése, és a közfoglalkoztatottak és képzésen részt vevők számának növelése
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Motivátlanság, mentális zavarok, depresszió, fásultság gyakori a tartós munkanélkülieknél	Közösségi programok, rendezvények, önszorgító csoportok létrehozása, szabadidős-, és sport tevékenységek
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Házkörüli kiskertekben a mezőgazdasági termelés nem jellemző, a saját fogyasztásra való termelés elenyésző, helyi piac hiánya	Helyi piac kialakítása, bővítése, háztáji mezőgazdasági termelés elősegítése, helyi termelés népszerűsítése
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Roma nemzetiségi programok száma kevés	Több roma nemzetiségi program megvalósítása, lehetőleg együttműködéssel

Gyermekek	A diákok helyi munkalehetősége, tapasztalatszerzése, közösségi szerepe elenyésző	A diákok a munka világába és az aktív közösségi életbe belekerüljenek, akár a nyári diákmunka lehetőségével, akár az önkéntes közösségi szolgálat, egyéb önkéntes vagy civil részvétel által
Gyermekek	A családból érkező prevenció ismeretek hiányosak kisgyermekkorban ill. sz.sz megújításuk szükséges az óvodás/iskolás korban, kiemelten a CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel	Prevenációs ismeretek bővítése (drog, egészségügyi szűrések, oltások, digitális/internetes veszélyek, bűnmegelőzés témakörben), kiemelten a CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel
Gyermekek	A helyi ifjúság nem rendelkezik a korosztályának rendelkezésre álló közösségi térrel	A helyi fiatalság rendelkezzen megfelelően felszerelt, internettel ellátott saját közösségi helyiséggel, ifjúsági klubbal, amire a jó gazda gondosságával felügyel is
Gyermekek	A gyermekek nyári szünidei felügyelete nehezen megoldható kizárólag a családon belül, nyári táborok hiánya	A gyermekek nyári szünidei felügyelete különféle (kézműves/kreatív/nemzetiségi/sport/nyelvi/egyéb témájú nyári táborokkal, melyekből később akár rendszeres közösségi csoportok alakulhatnak
Gyermekek	A tanuló diákok szüleinek megterhelő az iskola/óvodakezdés. A közoktatásban részt vevő diákok anyagi elismerése nem kielégítő.	Anyagi támogatás biztosítása a közoktatásban résztvevők részére (egyszeri óvodakezdési/beiskoláztatási támogatással és/vagy saját ill. egyéb (pl. Bursa Hungarica) ösztöndíj programokkal, önkormányzati rendeletek által meghatározva, a családok anyagi terheinek részbeni átvállalásával
Gyermekek	A meglévő játszótereken lévő játszótéri eszközök biztonsági tanúsítványa 2-3 évente lejár, a fa játékok évente karbantartásra szorulnak	Játszóterek fejlesztése, karbantartása, játékok számának növelése, játszóterek biztonságosságának való megfeleltetése
Gyermekek	Az újszülött gyermekek családba érkezéséről nincs a közösség felé jelzés, a gyermek születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása szükséges	Gólyafa állítása közterületen az újszülött gyermekek családba érkezéséről a közösség felé jelzésértékűen (a gyermek nevének, születési dátumának megjelölésével), a gyermek születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása, a közösség általi elismerése; szülési támogatás juttatása

Idősek	A településen a nemzedékek közötti kapcsolat terén egyre nagyobb a távolság, szükséges lenne a generációk közötti kapcsolat erősítése.	A fiatal és az idős generáció közötti eltérő tudás hasznosítása önkéntes segítségnyújtáson keresztül, több generációs programokkal. Az idősebb korosztály tudásának (sütés, főzés, kerti munka, kulturális örökség), illetve a fiatalok tudásának (informatikai jártasság, ügyintézés, fizikai munka) cseréje, melyből mindkét korosztály hasznosítani tud anyagi ráfordítás nélkül. Mindkét generációs használatában lévő közösségi épület biztosításával, közösségi-kulturális- oktatási- szabadidős programokkal
Idősek	Az időskorúak biztonságérzete gyenge	A időskorúak biztonságérzetének növelése. A Gondosóra program kiterjesztése települési szintre.
Idősek	A kisebb településeken az egyedül élő időskorúak kiszolgáltatottá válnak, nagyobb eséllyel válnak betörések, lopások, csalások áldozatává	Az idősek kiszolgáltatottságának, a betörések, lopások számának csökkentése prevenciók előadásokkal és önkéntes járőrszolgálat létesítésével
Idősek	Az egyedülálló idősök száma magas. Az elmagányosodás, depresszió, rossz közérzet kialakulhat. Az idősök fizikai aktivitás csökkenése jellemző. Nincs kifejezetten az idős korosztálynak célzott klub/ csoport/ rendszeres közösségi tevékenység.	Az időskori fizikai és mentális aktivitást megőrző rendszeres programok, szolgáltatások, csoportok/klubok szervezése, bővítése, akár települések közti együttműködésben(pl. Aszakkör, Senior örömtánc, stb.)
Nők	A kisgyermekes ill. a gyermeküket egyedül nevelő nők gyermekének elhelyezése nem megoldott, az anyák munkaerőpiachoz való részvétele ill. a rugalmas alkalmazkodás érdekében	Családi bölcsőde létrehozása a nők munkaerőpiaci elhelyezkedése elősegítése érdekében
Nők	Nincsenek aktív, állandó közművelődési vagy kulturális csoportok	Aktív női klubok/szakkörök létrehozása több területen (pl.sport, kézművesség, szabadidős tevékenységek) „Aszakköri” programhoz csatlakozás
Nők	A hosszú ideje háztartásbeli/kisgyermekes nők leterheltsége és stressz érzete fokozott, ami kiégéshez, depresszióhoz, konfliktusokhoz vezethet; kifejezetten női célcsoportra vonatkozó programok nincsenek	Szabadidős és/vagy sportprogramok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek virágosítása, parkosítása. Kifejezetten a nők érdeklődési körére számító programok/tevékenységek megvalósítása (pl. asszonytorna, táncház, jóga, önismeretet támogató előadások)

Nők	Kifejezetten a női szakmákra, érdeklődési körre jellemző szervezett képzések a közelben nem vagy ritkán elérhetőek	Elérhetővé kell tenni a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programokat, készségfejlesztő foglalkozásokat, motiválni az önképzést
Fogyatékkal élők	A közterületek és a járdák akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható, kevés a parkolóhely	A mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára a közlekedés zavartalan biztosítása, legalább fizikai akadálymentesítés, új parkolóhelyek létesítése vagy régi parkolók fejlesztése
Fogyatékkal élők	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szűrőbuszok nem jönnek helybe.	Elősegíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk/ eljuttatásuk terén. Szűrőbuszok helybe jövetelének megszervezése az egész lakosság számára.
Fogyatékkal élők	Az önkormányzati épületekben nincs akadálymentes mosdó/wc	Akadálymentes mosdó/wc kialakítása az önkormányzati épületekben
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A községnek nincs aktív testvérközségi kapcsolata, a régi (előző generációs) testvérközségi kapcsolat nem működik, évtizedek alatt megszűnt	Új testvérközségi kapcsolat kialakítása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása leginkább önkéntes tevékenységgel valósul meg, és közfoglalkoztatással. ezen munkák mások általi elismerése nem jellemző. Kevés a pad, a kiülő és a hulladékgyűjtő edény a közterületeken, parkokban, felújításra szorulnak. Kevés az árnyékot adó fák száma a parkokban.	A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása, a faluszépítés hatékonyabban működjön. A munka (erkölcsi) elismerése megvalósuljon pl. "tisza udvar, rendes ház" önkormányzati elismerésekkel. Padok, kiülők, hulladékgyűjtők kihelyezése a közterületekre, sz.sz. felújítása. Zöldterület karbantartó eszközök és gépek beszerzése szükség szerint. Zöldterület karbantartó eszköz-és géppark kialakítása; Utcatáblák kihelyezése a közterületekre. Az allergizáló nyárfák kivágása, a beteg gesztenyefák kezelése és/vagy kivágása majd egyéb fákkal való pótlása.

	Allergizáló nyárfák, beteg gesztenyefák találhatóak a közterületeken. Zöldterület karbantartó eszközpark elavult, kevés a számuk; munkagépek (Traktor) hiánya. Közterületi utcatáblák hiánya;	
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az önkormányzati tulajdonú járdák közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható.	A közterületi járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése; a gyalogosközlekedés, a babakocsikkal és kerekesszékekkel való közlekedés zavartalan biztosítása,
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvásra (pl.ereszcatornák, vízelvezetés, tetőszerkezet, kerítés) és felújításra szorulnak, részben nem akadálymentesek; önkormányzati telkek elhanyagoltak	Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvása (pl.ereszcatornák, vízelvezetés, tetőszerkezet, kerítés) és korszerűbbé válása, rekonstrukciója, sz.sz. minimum fizikai akadálymentesítése, önkormányzati telkek rendbetétele
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az önkormányzati tulajdonú kül-, és belterületi utak és járdák közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható. Az útfelület kavicsozása hiányzik néhány területen. A pincesori út eső után járhatatlan, kavicsozandó.	A közlekedés zavartalan biztosítása, kiemelten a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára, a bel-, és külterületi közutak és járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése, több ütemben, több pályázattal. Az útfelületek kavicsozása szükség szerint.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Temetőben vizesblokk és kerítés hiánya, felújításra szorul a ravatalozó épülete, temetőkataszter nincs	A temető kerítésének felújítása, új vizesblokk/wc kialakítása, ravatalozó felújítása, temetőkataszter elkészítése

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Hely turizmus lehetőségei kihasználatlanok	Helyi turizmus fellendítése (bor, vadászat, idegenforgalom, kultúra, vallási, gasztro-, természetjárás, kerékpár-, öko-, programturizmus), népszerűsítő programokkal, média-reklámanyagok készítése több felületen (pl.digitális felületen, facebook, papír alapon)
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A kerékpáros közlekedés balesetveszélyes a közúton, a kerékpárút hiánya	Kerékpárút létesítése, a kerékpáros közlekedés népszerűsítése
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A meglévő Falumúzeum épülete felújításra szorul, a programjainak száma kevés	A Német Nemzetiségi Önkormányzat kezelésében lévő épület külső- és belső, és energetikai felújítása, kihasználtságának növelése, rendezvényeinek népszerűsítése (honlapon is)
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az iskolamúzeum épülete elavult, sokrétű külső- és belső, valamint energetikai felújításra szorul	Az önkormányzati tulajdonú iskolamúzeum külső-, és belső felújítása, programjainak népszerűsítése
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A Máriakémei Nagyboldogasszony Kegytemplom infrastrukturális fejlesztésre szorul. A fenntartása többségében civil forrásokból valósul meg jelenleg, egyéb pénzügyi források szükségesek. A zarándokhely látogatottsága időszakos, bár további fejlesztést igényel.	A Máriakémei Nagyboldogasszony Kegytemplom, mint vallási zarándokhely infrastrukturális és turisztikai vonzerejének fejlesztése
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az önkormányzati ingóságok (pl.rendezvényekhez kellékek, bútorok, stb) elhelyezése nem megoldott, nincs megfelelő épület ezek tárolására, a tejsarnok üresen áll	Új bútorraktár létrehozása (a tejsarnok épületéből)
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az önkormányzati ingatlanok áram felhasználása nagymértékű, napelem használata nem jelentős, a közvilágítás és az önkormányzati ingatlanok villamossági korszerűsítésre szorulnak, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat szükséges	Az önkormányzati épületek villamossági korszerűsítése, napelemes rendszerek kiépítése, a közvilágítás korszerűsítés munkálatokkal az energiatakarékosság elősegítése, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A zöldhulladék elhelyezése gondot okoz, mind a lakosságnak, mind az önkormányzatnak. Nincs ágvágó/komposztaprító gépe az önkormányzatnak. A zöldhulladék gyűjtése helyben nem megoldott, az évi 1-szeri alkalommal való szervezett szállítás kevés	Komposztudvar létesítése; ágvágó/komposztaprító beszerzése, komposztálás népszerűsítése
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az iskola épülete nincs hasznosítva, felújítandó	Az iskola épületének hasznosítása (pl.rendezvényteremként vagy szálláshelyként), felújítása
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A Flórián szobor átrakásra szorul	A Flórián szobor átrakása/áthelyezése
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) hiányoznak vagy felújításra szorulnak	Új információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) kihelyezése vagy felújítása
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A közterületek kamerával nem ellátottak, szükséges térfigyelő kamerával való ellátásuk a közbiztonság erősítése céljából , nincs helyi polgárőrség	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a közterületeken, helyi polgárőrség létrehozása vagy szorosabb együttműködés a Szederkényi Polgárőrséggel, szorosabb együttműködés a rendőrségi körzeti megbízottakkal
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Az ivóvíz hálózat és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújításra szorulnak; a csapadékvíz elvezető rendszer bővítendő, tűzcsapok régiiek, a Vízfolyás (Patkányospatak) medre beszűkült. A közös ivóvízbázisú települések vízfelhasználása nagymértékű, szükséges lenne új ivóvíz-kút fúrása	Az ivóvíz hálózat fejlesztése, és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújítása, a csapadékvíz elvezető rendszer bővítése, tűzcsapok cseréje, árvízvédelem/medertisztítás, új ivóvíz kút létesítése Szederkény községben (közös vízbázisú településekkel való együttműködésben)
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A falugondnoki busz futásteljesítményétől függően a jelenlegi falugondnoki gépjármű cseréjére szorul idővel	Új falugondnoki busz beszerzése
<i>Több célcsoportot érintő,</i>	A lakossági önszerveződések és civil szervezetek száma kevés, az	A lakossági önszerveződések és civil szervezetek létesítése, támogatása, együttműködések erősítése a civil- önkormányzati-vállalati szférák közt, a

<i>településszintű megállapítás</i>	együtműködések erősítése szükséges, a lakosság alig van bevonva a döntéshozatalba	lakosság nagyobb mértékű bevonása az önkormányzati döntéshozatalba, "Aktív közösség" kialakítása, a nyilvánosság erősítése (pl. közmeghallgatás, falugyűlés)
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv évtizeddel ezelőtti, felülvizsgálatra szorul. Az ingatlanok övezeti besorolása az évek múltával módosításra szorulna, az új tulajdonosok építési igényeit figyelembe véve; építési telkek nincsenek a fiataloknak kijelölve	A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv aktualizálása, felülvizsgálata, építési telkek kijelölése fiataloknak
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A rendszeres kulturális/közösségi programok száma kevés, több közösségi/könyvtári programokra lenne igény, kevés rendszeresen működő közművelődési csoport van a községben, nemzetiségi önkormányzatok programjainak száma évi néhány, nincs közművelődési szakember alkalmazva	A közösségfejlesztő programok és közösségi rendezvények számának növelése, közművelődési és/vagy könyvtári programokkal, lehetőleg a nemzetiségi önkormányzatok bevonásával/együtműködésével (pl. Déryné program, Petőfi program, Pajtaszínház, stb.)

Jövőképünk

Az Önkormányzat legfontosabb célja a településen élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Testvérközségi kapcsolat létesítése	A községnek nincs aktív testvérközségi kapcsolata, a régi (előzős generációs) testvérközségi kapcsolat nem működik, évtizedek alatt megszűnt	Új testvérközségi kapcsolat kialakítása	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv, Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének Stratégiája	MNTFS 2030	igényfelmérés; testvérközség keresése; nyelvi akadályok leküzdése; testvérkapcsolat kialakítása és fenntartása, ápolása	A polgármester, a képviselő-testület, helyi aktivisták	2030.08.05.	testvérközségek száma nő	pályázat; TÖOSZ együttműködés; idegennyelv tudással rendelkező önkormányzat kapcsolattartó személy; gépjármű	önerőből, testvérközséggel együttműködve, közösségi/személyes kapcsolatok ápolásával	TÖOSZ együttműködés
2	Zöldfelületek, parkok karbantartása és fejlesztése	A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása leginkább önkéntes tevékenységgel valósul meg, és közfoglalkoztatással. ezen munkák mások általi elismerése	A zöldfelületek, parkok karbantartása, virágosítása, fásítása, a faluszépipítés hatékonyabban működjön. A munka (erkölcsi) elismerése megvalósuljon pl. "tisza udvar, rendezes ház"	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája, önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, éves	MNTFS 2030	felmérés; pályázatírás; felújítás; beszerzések (gép, eszköz, egyéb); karbantartás, üzemeltetés; önkormányzati rendelet megalkotása, fásítás/virágosítás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	padok és hulladékgyűjtők száma, fák száma, eszközök és gépek száma, önkormányzat által adott elismerések száma, rendezett porták száma, utcatáblák száma	közösségszervező, pályázatíró; traktorvezető; karbantartó; pályázat, önerő; megfelelő eszközök/gépek; versenyképes járás program pályázati kiírás feltételei	önerőből, közösségi összetartással	Traktor beszerzés és művelődési ház felújítás (elektronikai felújítás és festése) esetében versenyképes járás pályázati programban hármas együttműködés

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		nem jellemző. Kevés a pad, a kiülő és a hulladékgyűjtő edény a közterületeken, parkokban, felújításra szorulnak. Kevés az árnyékot adó fák száma a parkokban. Allergizáló nyárfák, beteg gesztenyefák találhatóak a közterületeken. Zöldterület karbantartó eszközpark elavult, kevés a számuk; munkagépek (Traktor) hiánya. Közterületi utcatáblák hiánya;	önkormányzati elismerésekkel. Padok, kiülők, hulladékgyűjtők kihelyezése a közterületekre, sz.sz. felújítása. Zöldterület karbantartó eszközök és gépek beszerzése szükség szerint. Zöldterület karbantartó eszköz-és géppark kialakítása; Utcatáblák kihelyezése a közterületekre. Az allergizáló nyárfák kivágása, a beteg gesztenyefák kezelése és/vagy kivágása majd egyéb fákkal való pótlása.	közfoglalkoztatási terv		megvalósítása; közösségszervezés; monitoring						ben (Monyoród, Szederkény községek önkormányzataival)
3	Járdafelújítás	Az önkormányzati tulajdonú járdák közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség	A közterületi járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése; a	Máriakéménd Község Közép- és hosszútávú Gazdasági Stratégia, Polgármesteri gazdasági	MNTFS 2030, Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékoságú	járdák állapotának felmérése;pályázatírás; járdák felújítása több ütemben;üz	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	felújított járdák hossza	pályázat, pályázatíró, megfelelő kivitelező	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható.	gyalogosközlekedés, a babakocsikkal és kerekesszékekkel való közlekedés zavartalan biztosítása,	program 2024-2029. évekre	gyi Program (2015-2025)	emeltetés						
4	Önkormányzati ingatlanok infrastrukturális fejlesztései	Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvására (pl.ereszcsatornák, vízvezetések, tetőszerkezet, kerítés) és felújításra szorulnak, részben nem akadálymentesek; önkormányzati telkek elhanyagoltak	Az önkormányzati ingatlanok (épületek, parkok, terek) állagmegóvása (pl.ereszcsatornák, vízvezetések, tetőszerkezet, kerítés) és korszerűbbé válása, rekonstrukciója, sz.sz. minimum fizikai akadálymentesítés, önkormányzati telkek rendbetétele	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémeti Közép-, és hosszútávú Stratégiája Önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030, Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	tervezés; pályázat megírása, beadása,; kivitelezés;után követés/karbantartás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	felújított ingatlanok száma nő, rendezett telkek száma nő	aktuális Magyar Falu Program vagy egyéb hazai pályázatok, versenyképes eljárás pályázatok, EU-s vagy Széchenyi pályázatok; önerő; pályázattíró	önerőből, a jó gazda gondosságával	az adott pályázat tartalma szerint
5	Kül-, és belterületi közutak és járdák felújítása/akadálymentesítése	Az önkormányzati tulajdonú kül-, és belterületi utak és járdák	A közlekedés zavartalan biztosítása, kiemelten a mozgássérültek	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémeti Közép-, és	MNTFS 2030 Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A járdák/utak állapotának felmérése; pályázatok keresése;	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	felújított és/vagy (fizikailag) akadálymentes közlekedési	humán: tervezők, pályázattíró,; Pályázatok (hazai, Magyar	karbantartás önerőből	pályázat tartalmához igazodva

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	akadálymentesítése	közlekedésbiztonsági és/vagy akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek, idősek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható. Az útfelület kavicsozása hiányzik néhány területen. A pincesori út eső után járhatatlan, kavicsozandó.	illetve mozgásában korlátozott személyek számára, a bel- és külterületi közutak és járdák közlekedésbiztonságának javítása és/vagy akadálymentesítése, több ütemben, több pályázattal. Az útfelületek kavicsozása szükség szerint.	hosszútávú Stratégiája önkormányzat intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció		megvalósítás/kivitelezés; üzemeltetés			utak/járdák hossza	Falu Program, EU-s), önrész, megfelelő kivitelezők		
6	Temetői fejlesztések	Temetőben vizesblokk és kerítés hiánya, felújításra szoruló ravatalozó épülete, temetőkataszter nincs	A temető kerítésének felújítása, új vizesblokk/wc kialakítása, ravatalozó felújítása, temetőkataszter elkészítése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémond Közep-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030	felmérés, tervezés; pályázatírás; kivitelezés;fenntartás/üzemeltetés; sírhelyek feltérképezése/összeírása	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	felújított kerítés hossza, vizesblokk száma, felújított ravatalozó száma, temetőkataszter megléte	tervező, pályázatíró.;pályázat (EU-s, hazai); megfelelő kivitelező	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
7	Falusi turizmus fellendítése	Helyi turizmus lehetőségei kihasználatlanok	Helyi turizmus fellendítése (bor, vadászat, idegenforgalom, kultúra, vallási, gasztro-, természetjárás, kerékpár-öko-, program-turizmus), népszerűsítő programokkal, média-reklámanyagok készítése több felületen (pl. digitális felületen, facebook, papíralapon)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakérménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája, önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, közművelődési-kulturális munkaterv,	MNTFS 2030	felmérés; igényfelmérés; pályázatírás; programok megvalósítása	A polgármester, a közösség-szervező	2030.08.05.	rendezvények/programok száma, reklámkiadványok száma	pályázatíró, turisztikai/reklámszakember; pályázat; rendezvényhez szükséges dologi és technikai, és személyi feltételek megléte	önerőből, közösségi összetartozással	adott pályázatokhoz szükséges együttműködéssel
8	Kerékpár-közlekedési fejlesztések	A kerékpáros közlekedés balesetveszélyes a közúton, a kerékpárút hiánya	Kerékpárút létesítése, a kerékpáros közlekedés népszerűsítése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakérménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030	felmérés (nyomvonal); tervek elkészítése; kerékpárút területének önkormányzati megvásárlása; pályázatírás, kerékpárút kialakítása; üzemeltetés; programszervezés és megvalósítás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	kerékpárút hossza, rendezvények száma	pályázatok, pályázatíró, tervező, megfelelő kivitelező, közbeszerzési szakember	önerőből	pályázati kiírás tartalmától függően, a szomszédos önkormányzattal
9	Falumúzeum fejlesztése	A meglévő Falumúzeum épülete	A Német Nemzetiségi Önkormányzat	Gazdasági program 2024-2029. évekre,	MNTFS 2030	felmérés, tervezés; pályázatírás;	A német nemzetiségi önkormányzat	2030.08.05.	felújított épület darabszáma, rendezvények	pályázatíró, tervező, kulturális	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		felújításra szorul, a programjainak száma kevés	kezelésében lévő épület külső- és belső, és energetikai felújítása, kihasználtságának növelése, rendezvényeinek népszerűsítése (honlapon is)	Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, német nemzetiségi önkormányzat éves költségvetése, közművelődési-kulturális munkaterv,		felújítás; programszervezés; honlapfejlesztő	elnöke és képviselő-testülete		száma	szervező, muzeális szakember, népművelő; pályázat; megfelelő kivitelező		
10	Iskolamúzeum felújítása	Az iskolamúzeum épülete elavult, sokrétű külső- és belső, valamint energetikai felújításra szorul	Az önkormányzati tulajdonú iskolamúzeum külső-, és belső felújítása, programjainak népszerűsítése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv,	MNTFS 2030	felmérés; pályázatírás; programtervezés és megvalósítás; felújítás kivitelezése; üzemeltetés	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	felújított épület száma nő	pályázatíró, tervező, közösségsszervező, muzeális szakember, önkéntesek; pályázat; megfelelő kivitelező	önérőből, önkéntesekkel	nem releváns
11	A kegytemplom, mint vallási zarándokhely infrastrukturális	A Máriakéméndi Nagyboldogasszony Kegytemplom	A Máriakéméndi Nagyboldogasszony Kegytemplom,	Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája	MNTFS 2030	felmérés; egyházzal és fenntartóval való egyeztetés;	A kegytemplom gondoka és a fenntartója	2030.08.05.	programok száma, felújított kegytemplom száma	pályázatíró, katolikus egyház gondnoka és plébánosa,	önérőből, civil támogatással, egyházi segítséggel	pályázat tartalmához igazodva

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	és turisztikai vonzerejének fejlesztése	infrastrukturális fejlesztésre szorul. A fenntartása többségében civil forrásokból valósul meg jelenleg, egyéb pénzügyi források szükségesek. A zarándokhely látogatottsága időszakos, bár további fejlesztést igényel.	mint vallási zarándokhely infrastrukturális és turisztikai vonzerejének fejlesztése			pályázatírás; felújítás/program kivitelezése				önkéntesek, vallásos hívők; pályázat; megfelelő kivitelező;		
12	Bútorraktár létrehozása	Az önkormányzati ingóságok (pl.rendezvényekhez kellékek, bútorok, stb) elhelyezése nem megoldott, nincs megfelelő épület ezek tárolására, a tejcsernok üresen áll	Új bútorraktár létrehozása (a tejcsernok épületéből)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémeti Közép-, és hosszútávú Stratégiája	MNTFS 2030	az ingóságok felmérése, összeírása; megfelelő épület kiválasztása; pályázatírás; tervezés, bútorraktár létesítés kivitelezése	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	bútorraktár darabszáma nő	pályázat, önerő, megfelelő épület, megfelelő kivitelező, önkéntesek, hivatali alkalmazottak, közfoglalkoztatottak	önerőből, a jó gazdaggondosságával	nem releváns
13	Energiatakarékos és alternatív energia preferálási intézkedések	Az önkormányzati ingatlanok áram felhasználása nagymértékű, napelem használata nem jelentős, a	Az önkormányzati épületek villamossági korszerűsítése, napelemes rendszerek kiépítése, a	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémeti Közép-, és hosszútávú Stratégiája	MNTFS 2030	ingatlanok villamoshálózatának felmérése, közvilágítás felmérése, pályázatírás, tervezés, villamossági	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	felújított villamoshálózat al rendelkező ingatlanok száma, LED közvilágítási lámpatestek száma,	pályázatíró, villamossági szakmérnök, pályázat, önerő, megfelelő kivitelező	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		közvilágítás és az önkormányzati ingatlanok villamossági korszerűsítésre szorulnak, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat szükséges	közvilágítás korszerűsítés munkálatokkal az energiatakarékoság elősegítése, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat			hálózat korszerűsítés kivitelezése, teljes körű érintésvédelmi felülvizsgálat elkészítése			napelemes rendszerek száma, érintésvédelmi felülvizsgálattal érintett ingatlanok száma			
14	Komposzt udvar létesítése	A zöldhulladék elhelyezése gondot okoz, mind a lakosoknak, mind az önkormányzatnak. Nincs ágvágó/komposztaprító gépe az önkormányzatnak. A zöldhulladék gyűjtése helyben nem megoldott, az évi 1-szeri alkalommal való szállítás kevés	Komposztudvar létesítése; ágvágó/komposztaprító beszerzése, komposztálás népszerűsítése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közep-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030	felmérés, tervezés, pályázatírás, zöldhulladékgyűjtés megszervezése, komposztkezelési munkálatok, komposztálás népszerűsítő programok/kiadványok	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	komposztudvar darabszáma	pályázatíró, parkgondozó, pályázat, önerő, komposztkezelő gépek	önerőből	nem releváns
15	Iskola épületének hasznosítása	Az iskola épülete nincs hasznosítva, felújítandó	Az iskola épületének hasznosítása (pl. rendezvényteremként vagy szálláshelyként), felújítása	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közep-, és hosszútávú Stratégiája	MNTFS 2030	az épület állapotfelmérése, igények felmérése, hasznosítási lehetőségek feltérképezése,	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	felújított épület darabszáma	pályázatíró, pályázat, önerő, önkéntesek, megfelelő kivitelező (épület funkciótól)	önerőből, költséghatékony sággal	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
				önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció		pályázatírás, önkéntes munka, épület felújítása (célnek megfelelően)				függően)		
16	Flórián szobor átrakása	A Flórián szobor átrakásra szoruló	A Flórián szobor átrakása/áthelyezése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030	szobor állapotának felmérése, átrakása, képviselő-testületi döntés meghozatala az átrakásról, kivitelezés	a polgármester	2030.08.21.	szobor darabszáma	pályázatírás, pályázatíró, önkéntesek, szobrász, kőműves, pályázati forrás, önerő	önerőből	nem releváns
17	Információs táblák	Információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) hiányoznak vagy felújításra szorulnak	Új információs táblák (utcanév táblák, hirdetőtáblák, buszmegálló tábla, stb.) kihelyezése vagy felújítása	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	MNTFS 2030	információs táblák tervezése, elkészítése, kihelyezése, karbantartás-állagmegóvás, pályázatírás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	információs táblák darabszáma	pályázatíró, pályázat, önerő, önkéntesek, információs táblák anyaga (fém, fa, stb.)	önerőből, állagmegóvással	nem releváns
18	Közbiztonsági fejlesztések	A közterületek kamerával nem ellátottak, szükséges térfigyelő kamerával való	Térfigyelő kamerarendszer kiépítése a közterületeken, helyi polgárőrség	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közép-, és hosszútávú	MNTFS 2030.	felmérés, polgárőrség szervezése, együttműködési megállapodások kialakítása,	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	térfigyelő kamerák száma	pályázatíró, pályázat vagy önerész, megfelelő kivitelező, kamerarendszer	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		ellátásuk a közbiztonság erősítése céljából, nincs helyi polgárőrség	létrehozása vagy szorosabb együttműködés a Szederkényi Polgárőrséggel, szorosabb együttműködés a rendőrségi körzeti megbízottakkal	Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció		térfigyelő kamerarendszer kiépítése, majd fenntartása, felügyeletének megszervezése				felügyelete		
19	Ivóvíz-, és csapadékvíz hálózat fejlesztése, árvízvédelmi fejlesztések	Az ivóvíz hálózat és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújításra szorulnak; a csapadékvíz elvezető rendszer bővítendő, tűzcsapok régiek; a Vízfolyás (Patkányospatak) medre beszűkült. A közös ivóvízbázisú települések vízfelhasználása nagymértékű, szükséges lenne új ivóvíz-kút fúrása.	Az ivóvíz hálózat fejlesztése, és a csapadékvíz hálózat (árkok) felújítása, a csapadékvíz elvezető rendszer bővítése, tűzcsapok cseréje, árvízvédelem /medertisztítás, új ivóvíz kút létesítése Szederkény községben (közös vízbázisú településekkel való együttműködésben)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közep-, és hosszútávú Stratégiája Önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció Szederkény Község Közep-, és Hosszútávú Településfejlesztési Stratégiája	MNTFS 2030	felmérés, tervezés, együttműködések megkötése, új kút fúrása (Szederkény), üzemeltetése, pályázati írás, fejlesztések kivitelezése	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	új ivóvízkút darabszáma, csapadékvíz elvezető árok hossza, tűzcsapok száma, tisztított patakmeder hossza	pályázat, pályázati író, települések hozzájárulása, önerő, megfelelő kivitelező és üzemeltető	önerőből, pályázatokkal, települési hozzájárulással	Az új ivóvízkút létesítése a közös ivóvízbázisú települések közötti együttműködéssel (Szederkény)
20	Falugondnoki busz cseréje	A falugondnoki busz futásteljesítményétől függően a jelenlegi	Új falugondnoki busz beszerzése	Gazdasági program 2024-2029. évekre,	MNTFS 2030	megfelelő pályázat megjelenése, aktuális pályázat beadása	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	új falubusz darabszáma	pályázati író, aktuális pályázat megjelenése, pályázati forrás, önerő	önerőből (CASCO, KGFB)	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		falugondnoki gépjármű cseréjére szoruló idővel				megfelelő feltételek esetén, új falubusz/gépjármű beszerzése, fenntartása						
21	Lakossági önszerveződések és civil szervezetek létesítése, támogatása, együttműködések erősítése, aktív közösség, nyilvánosság erősítése	A lakossági önszerveződések és civil szervezetek száma kevés, az együttműködések erősítése szükséges, a lakosság alig van bevonva a döntéshozatalba	A lakossági önszerveződések és civil szervezetek létesítése, támogatása, együttműködések erősítése a civil-önkormányzati-vállalati szférák közt, a lakosság nagyobb mértékű bevonása az önkormányzati döntéshozatalba, "Aktív közösség" kialakítása, a nyilvánosság erősítése (pl. közmeghallgatás, falugyűlés)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv,	MNTFS 2030	igényfelmérés, önszerveződések segítése, támogatási formák meghatározása, képviselő-testületi döntés, támogatások, együttműködések tartalmának megfogalmazása, kivitelezés, eredmények kiértékelése, visszacsatolás	A polgármester, a képviselő-testület, közösség-szervező	2030.08.21.	önszerveződések száma, támogatási összeg, együttműködések száma	közösségszervező, társadalomkutató, humán szervező, mediátor, önerő, pályázat	önerőből, a közösség összetartó erejével	nem releváns
22	Rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv felülvizsgálata	A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv évtizeddel ezelőtti,	A helyi rendezési terv, szabályozási terv, településszerkezeti terv aktualizálása, felülvizsgálata,	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat	MNTFS 2030	igényfelmérés, településtervezővel együttműködés, rendezési/szabályozási/településszerkezeti terv jogszabály	A polgármester, a képviselő-testület, településtervező	2030.08.21.	felülvizsgált rendezési/szabályozási/településszerkezeti terv száma	településtervező, tervezőmérnökök, hatósági szervek, pályázat, önerő, lakossági forrás	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		felülvizsgálatra szorul. Az ingatlanok övezeti besorolása az évek múltával módosításra szorulna, az új tulajdonosok építési igényeit figyelembe véve; építési telkek nincsenek a fiataloknak kijelölve	építési telkek kijelölése fiataloknak	és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció		szerinti felülvizsgálata						
23	Közösségfejlesztés és/vagy közművelődési programokkal	A rendszeres kulturális/közösségi programok száma kevés, több közösségi/könyvtári programokra lenne igény, kevés rendszeresen működő közművelődési csoport van a községben, nemzetiségi önkormányzatok programjainak száma évi néhány, nincs közművelődési szakember alkalmazva	A közösségfejlesztő programok és közösségi rendezvények számának növelése, és/vagy közművelődési programokkal, lehetőleg a nemzetiségi önkormányzatok bevonásával/egytműködésével (pl. Déryné program, Pajtaszínház, stb.)	Gazdaság program 2024-2029. évekre, Közművelődési Könyvtár éves munkaterve	MNTFS 2030	igényfelmérés, közösségi programok szervezése és megvalósítása, értékelés; kulturális programokhoz való csatlakozás, pályázatírás (pl. kult. bértámogatás, rendezvények)	A polgármester, a közösségfejlesztő	2030.08.21.	közösségfejlesztő programok száma, résztvevők száma	közösségfejlesztő, önkéntesek, közösségi szolgálatosok, pályázat, önerő, rendezvények megvalósításához szükséges technikai feltételek megléte	önerőből, a közösségi együttműködés erejével, önkéntesekkel	alkalmankénti együttműködési megállapodásokkal

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Szociális kerekasztal létrehozása	A mélyszegénységben élők és a felzárkóztatást segíthetők közötti kapcsolat laza, a kapcsolat megerősítésre szorul, szociális kerekasztal hiánya	A célcsoport érdekében a megfelelő kommunikáció és együttműködés kialakítása a szakemberek között, a szociális és egészségügyi szakemberek célcsoportokkal való együttműködésének megteremtése szociális kerekasztal létrehozása járási és helyi szinten	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszútávú Gazdasági Stratégia, Gazdasági program 2024-2029. évekre, Bólyi Gyermejjóléti szolgálat stratégiája	Új Roma Stratégia (2019-2030) MNTFS 2030	szakemberek megkeresése, elérhetőségek egyeztetése, helyszín/időpont egyeztetése; fórum és szociális kerekasztal létrehozása járási és helyi szinten	polgármester, Bólyi Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat, védőnők, a jelzőrendszeres szolgálat résztvevői, önkormányzati szociális ügyintéző	2030.08.05.	Szakmai együttműködések, fórumok száma, gyakorisága évente legalább 1	Szervezés (humán erőforrás biztosítása)	Folyamatos szervezés és motiváció fenntartása.	Együttműködés a szociális ágazaton belül, helyi és járási szinten
2	Ismeretfejlesztéshoz szükséges hozzáférések javítása (digitális, nyelvi, egyéb területen)	Digitális analfabetizmus jelentős, ismeretszerzési lehetőségek korlátozottak.	Digitális analfabetizmus csökkentése, különféle ismeretszerzési lehetőségek bővítése (civil, közművelődési és könyvtári szolgáltatásokon keresztül) elsősorban az aktív korúak-, és az idősebb korosztály	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Község-, és hosszútávú Stratégiája	Új Roma Stratégia (2019-2024) MNTFS 2030	igényfelmérés; oktatási programok, rendezvények szervezése; programok megvalósítása; értékelés-elemzés	A polgármester, a közösségszervező, könyvtáros	2030.08.05.	digitális kompetencia fejlődik, legalább készségszintjén; rendezvények-közösségi alkalmak száma évente legalább 2 db	önérő, pályázat, humán közösségszervező alkalmazása, informatikában jártas önkéntes közösségi szolgálatos diákok ; megfelelő ingatlan, technika-informatikai háttér	az önkormányzat biztosítja a fenntarthatóságot önérből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
			csoportra vonatkozóan digitális oktatás, internet elérési lehetőség, könyvtári szolgáltatások biztosítása/bővítése, ifjúsági klub, rendezvények-közösségi alkalmak									
3	Közfoglalkoztatási és képzési programok a Foglalkoztatási Osztály segítségével	A helyi közfoglalkoztatási programban nincs vagy kevés a résztvevő munkanélküli, az elsődleges munkaerőpiacra való kikerülés nehézkes	Közfoglalkoztatási program kihasználtságának növelése, és a közfoglalkoztatók és képzésen résztvevők számának növelése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakérménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája, önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályának éves munkaterve	Új Roma Stratégia (2019-2030)	igényfelmérés; közfoglalkoztatási program igénylés/pályázati Foglalkoztatási Osztályhoz való beküldése; közfoglalkoztatási program(ok) megvalósítása; monitoring; aktív munkaerőpiacra való visszakerülés elősegítése	A polgármester, a Foglalkoztatási Osztály vezetője	2030.08.05.	közfoglalkoztatók/képzésben részt vevők száma növekszik	regisztrált munkanélküliek, közfoglalkoztatási munkát és/vagy képzést vállalók; Foglalkoztatási Osztály pénzügyi támogatása; közfoglalkoztatókhoz szükséges eszközök megléte, képzéshez szükséges feltételek megléte (helyiség, oktatók, képzési anyag)	önérőből	nem releváns
4	Motivációs programok	Motiválatlanság, mentális zavarok, depresszió, fásul	Közösségi programok, rendezvények, önszorgító	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakérménd	Új Roma Stratégia (2019-2030)	igényfelmérés; pályázatírás; rendezvények/programok/önsegítő	A polgármester, a közösségsszervező, könyvtáros,	2030.08.05.	önsegítő csoportok száma, rendezvények/t	közösségsszervező; pályázatok; rendezvények technikai és	folyamatos utánkövetéssel, önrőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		tság gyakori a tartós munkanélküliek nélkül	csoportok létrehozása, szabadidős-, és sport tevékenységek	Közép-, és hosszútávú Stratégiája, Önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, Közművelődési-kulturális munkaterv		ító csoportok szervezése és megvalósítása; értékelés	védőnő		evékenységek száma, igénybevevők száma	egyéb feltételeinek megléte		
5	Termelői piac	Házkörűli kiskertekben a mezőgazdasági termelés nem jellemző, a saját fogyasztásra való termelés elenyésző, helyi termelői piac hiánya	Helyi termelői piac kialakítása, bővítése, háztáji mezőgazdasági termelés elősegítése, helyi termelés népszerűsítése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közép-, és hosszútávú Stratégiája	Új Roma Stratégia (2019-2030)	piaci igényfelmérés; termelők és termelésre szánt termények összeírása; piac helyének kiválasztása, feltételeinek és működésének kialakítása; piacfelügyelő alkalmazása; piac működtetése	A polgármester, a piacfelügyelő	2030.08.05.	piac db száma, piaci nyitvatartás időtartama (havonta minimum 1 alkalom)	pályázat, önerő; piacfelügyelő; helyi termelők; piaci helyszíne és a piac működtetés jogi, személyi és tárgyi feltételei	önerőből, piaci szereplők bevonásával	Szomszédos településen (Szederkény) lévő piacon a helyi termelők kedvezményesebb árusítási lehetősége (és viszont)
6	Roma nemzetiségi programok	Roma nemzetiségi programok száma kevés	Roma nemzetiségi programok számának növelése, lehetőleg minél szélesebb körű együttműködéssel pl. Romanap, Gasztronómiai nap,	Roma Nemzetiségi Önkormányzat költségvetési koncepciója közművelődési-kulturális munkaterv,	Új Roma Stratégia (2019-2030)	igényfelmérés. programszervezés és megvalósítás; pályázatírás; együttműködések megvalósítása; elemzés	A Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, és képviselő-testülete	2030.08.05.	rendezvények száma	pályázatíró, közösség-szervező, roma hagyományokat jól ismerő aktivisták; pályázat, önerő; civil önkéntesek; rendezvény megvalósításához	önerőből, társadalmi-közösségi összefogással	a rendezvény tartalmához igazodóan

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
			Nemzetiségi Nap, egyéb jeles naptári napok megrendezése							szükséges technikai feltételek megléte		

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Diákok a munka világában és a közösségben	A diákok helyi munkalehetősége, tapasztalatszerzése, közösségi szerepe elenyésző	A diákok a munka világában és az aktív közösségi életbe belekerüljenek, akár a nyári diákmunka lehetőségével, akár az önkéntes közösségi szolgálat, egyéb önkéntes vagy civil részvétel által	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közp-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv,	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	igényfelmérés, diákok kiválasztása, pályázat Foglalkoztatási Osztály felé, együttműködési megállapodások megkötése a Középfokú tanintézményekkel, nyári diákmunka megvalósítása, önkéntes közösségi szolgálati tevékenység megvalósítása helyben	a polgármester	2030.08.05.	önkéntes közösségi szolgálatban részt vevő diákok száma, önkéntes munkaszáma, nyári diákmunkában résztvevők száma	önkormányzati adminisztrátor, Foglalkoztatási Osztály, középiskolák tanulmányi osztálya; közösségi önkéntes szolgálatot vállaló diákok, pályázat, munkavégzéshez szükséges feltételek	önerebből	nem releváns
2	Prevenációs programok óvodások/iskolások részére	A családból érkező prevenációs ismeretek hiányosak kisgyermekkorban ill. sz.sz. megújításuk szükséges az óvodás/iskolásokban,	Prevenációs ismeretek bővítése (drog, egészségügyi szűrések, oltások, digitális/internetes veszélyek, bűnmegelőzés témakörben), kiemelten a	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közp-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	adatgyűjtés, meglévő prevenációs ismeretek felmérése, prevenációs előadások/foglalkozások megszervezése és kivitelezése, ismeretek	polgármester, Bólyi Gyermejköléti- és Családsegítő Szolgálat, védőnők, a jelzőrendszeres szolgálat résztvevői, önkormányzati szociális	2030.08.05.	előadások/rendezvények/foglalkozások száma legalább évi 2 db	szakmailag képzett előadó, együttműködés a rendőrséggel, védőnővel, családsegítő szolgálattal; projektor, digitális órevenció szakmai anyag	önerebből, prevenációs szakmai szervezetek segítségével	járáson belüli/ és vagy járások közötti együttműködés (rendőrség, védőnői szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, iskolák, óvodák)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		kiemelten a CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel	CSAO-ban tartózkodó gyermekekre való tekintettel	költségvetési koncepció		időnkénti frissítése	ügyintéző, rendőrség, iskola/óvodavezetők CSAO vezetője			megléte, alkalmas helyiség, kapcsolódó témakörű rendezvények		
3	Ifjúsági klub létesítése	A helyi ifjúság nem rendelkezik a korosztálynak megfelelő rendelkezésre álló közösségi térrel	A helyi fiatalság rendelkezzen megfelelően felszerelt, internettel ellátott saját közösségi helyiséggel, ifjúsági klubbal, amire a jó gazdagondossággal felügyel is	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	igényfelmérés, közösségi helyiség, ifjúsági klub kialakítása, helyiség üzemeltetése	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	ifjúsági közösségi helyiségek száma 1-gyel nő	közösségi szervező, aktív diákok; pályázat, önerő; megfelelő épület, helyiség, időbeosztás megszervezése	aktív és felelősségteljes diákok által, önerőből	nem releváns
4	Nyári táborok szervezése	A gyermekek nyári szünidei felügyelete nehezen megoldható kizárólag a családon belül, nyári táborok hiánya	A gyermekek nyári szünidei felügyelete különféle (kézműves/kreatív/nemzetiségi/sport/nyelvi/egyéb témájú nyári táborokkal, melyekből később akár rendszeres közösségi csoportok alakulhatnak	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	igényfelmérés, szükség szerinti pályázatírás; tábor programjának/témájának összeállítása, tábor(ok) megtartása; elemzés	A polgármester, a képviselő-testület, nemzetiségi önkormányzatok elnökei	2030.08.05.	nyári táborok száma legalább évi 1 db, tábori napok száma	közösségszervező, helyi aktivista szülők, kézművesek, pedagógusok; pályázati forrás, önerő; megfelelő helyiség, kézműves eszközök, digitális technológia	önerőből, aktivisták segítségével, közösségszervező együttműködésével	nem releváns
5	Közoktatásban részt vevők támogatása	A tanuló diákok szüleinek megterhelő az iskola/óvodakez	Anyagi támogatás biztosítása a közoktatásban	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémet	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a	igényfelmérés, kapcsolattartás a közoktatási intézményekkel,	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	támogatottak száma, támogatás összegszerűsége	adminisztrációs személyzet, önkormányzati költségvetési	önerőből, szociális normatívából, diákok tanulási	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		dés. A közoktatásban részt vevő diákok anyagi elismerése nem kielégítő.	résztvevők részére (egyszeri óvodakezdési/biskoláztatási támogatással és/vagy saját ill. egyéb (pl. Bursa Hungarica) ösztöndíj programokkal, önkormányzati rendeletek által meghatározva, a családok anyagi terheinek részbeni átvállalásával	Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	ösztöndíj feltételeinek meghatározása, helyi önkormányzati rendeletek megalkotása, Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj pályázathoz való önkormányzati csatlakozás évente; anyagi támogatás megállapítása, folyósítása			(Ft)	pénzügyi forrás, pályázati forrás, informatikai eszközök	motivációjának fenntartásával	
6	Játszóterek fejlesztése	A meglévő játszótereken lévő játszótéri eszközök biztonsági tanúsítványa 2-3 évente lejár, a fa játékok évente karbantartásra szorulnak	Játszóterek fejlesztése, karbantartása, játékok számának növelése, játszóterek biztonságosságának való megfeleltetése	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakémond Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	játszótér állapotának felmérése, igényfelmérés, szükséges karbantartások/fejlesztések elvégzése, biztonsági tanúsítványok beszerzése, pályázatírás, megvalósítás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	játszótéri eszközök száma, fejlesztett játszóterek száma, biztonsági tanúsítványok száma	pályázatíró, önkéntesek; önerő, pályázati forrás; játszótéri eszközök biztonságosságához szükséges feltételek megléte, megfelelő kivitelező, minősített játszótéri eszközök	önerőből, önkéntességgel	pályázati kiírás tartalma szerint
7	Újszülöttek érkezésével kapcsolatos támogatások	Az újszülött gyermekek családba érkezéséről nincs a közösség felé jelzés, a gyermek	Gólyafa állítása közterületen az újszülött gyermekek családba érkezéséről a közösség felé	Gazdasági program 2024-2029. évekre, A települési támogatásról szóló hatályos helyi	„Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „A nők szerepének erősítése a	felmérés, gólyafa állítás, gyermek születési táblácskájának elkészítése, kihelyezés,	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	anyagi támogatás összege, gólyafa darabszáma nő	önkéntesek, helyi aktivisták, kézműves/fafaragó önkormányzati szociális normatíva	önerőből, közösség összetartó erejével, önkéntességgel	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása szükséges	jelzésértékűen (a gyermek nevének, születési dátumának megjelölésével), a gyermek születésekor az édesanyák anyagi és erkölcsi támogatása, a közösség általi elismerése; szülési támogatás juttatása	önkormányzati rendelet	családban és a társadalomban” (2021–2030)	gólyafa karbantartása; anyagi támogatás juttatása						

III. A nők esélyegyenlősége

1	Családi bölcsőde létrehozása	A kisgyermekes ill. a gyermeküket egyedül nevelő nők gyermekének elhelyezése nem megoldott, az anyák munkaerőpiachoz való részvétele ill. a rugalmas alkalmazkodás érdekében	Családi bölcsőde létrehozása a nők munkaerőpiaci elhelyezkedése elősegítése érdekében	Máriakéménd Község Önkormányzati Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszútávú Gazdasági Stratégia, Gazdasági program 2024-2029. évekre,	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	igényfelmérés; családi bölcsőde épületének kiválasztása,; épület alkalmassá tétel; tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása, családi napközi beindítása, működtetése, igények szerinti bővítése	polgármester	2030.08.05.	működési engedéllyel rendelkező családi bölcsőde db száma	Pályázat, önerő; pályázatíró, családi bölcsőde működtetéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételek,	Állami normatíva, pályázatok.	nem releváns
2	Közművelődési csoportok létrejöttének elősegítése	Nincsenek aktív, állandó közművelődési vagy kulturális csoportok	Aktív női klubok/szakkörök létrehozása több területen (pl.sport,	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Község- és	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban”	igényfelmérés, közösségszervező bevonása a szervezésbe; klubok/szakkörök	A polgármester, a közösségszervező	2030.08.05.	szakkörök/klubok száma nő	szakkörszervező, szakkörvezető, szabadidős foglalkozásokat vezető,	önerőből, helyi aktivistákkal, közösségi összefogással	lehetőleg közösségszervező munkatárs 3 településen való közös,

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
			kézművesség, szabadidős tevékenységek) „Aszakköri” programhoz csatlakozás	hosszútávú Stratégiája, önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció, közművelődési-kulturális munkaterv,	(2021–2030)	k megszervezése; Aszakköri programhoz való csatlakozás évente, pályázatok keresése; szakkörök /klubok vezetése, mentorálása, monitoring				kézügyességgel rendelkező önkéntes; önkormányzati vagy civil önerő, pályázat, közművelődési normatíva; megfelelő helyiség, szakköri anyagok		részmunkaidős alkalmazásával (Monyoród, Szederkény, Máriakéménd településeken) való együttműködés el
3	Női közösségi programok	A hosszú ideje háztartásbeli/kisgyermekes nők leterheltsége és stressz érzete fokozott, ami kiégéshez, depresszióhoz, konfliktusokhoz vezethet; kifejezetten női célcsoportra vonatkozó programok nincsenek	Szabadidős és/vagy sportprogramok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek virágosítása, parkosítása. Kifejezetten a nők érdeklődési körére számító programok/tevékenységek megvalósítása (pl. asszonytorna, táncház, jóga, önismeretet előadások)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv,	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	igényfelmérés, programok/tevékenységek szervezése, megvalósítása, pályázati írás, értékelés	A polgármester, a közösségszervező	2030.08.05.	résztvevők száma, programok száma	aktuális pályázat önkormányzat vagy civil célcsoportnak, önerő; önkéntesek, parkgondozók, rendezvényszervezők, trénerok, coach, előadók, foglalkozásokat vezető; szükséges helyiség és eszközök/műszaki-informatikai technika megléte	önerőből, folyamatos utókövetéssel, közösségi összetartás által	nem releváns
4	Nőknek szóló képzési, készségfejlesztési programok	Kifejezetten a női szakmákra, érdeklődési körre jellemző	Elérhetővé kell tenni a gyermekvállalás miatt a	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéménd	„A nők szerepének erősítése a családban és a	igényfelmérés, felnőttképzési központtal/ Foglalkoztatási	A polgármester, a Foglalkoztatási Osztály vezetője, a	2030.08.05.	képzésben résztvevők száma, alkalmak száma	felnőttképzési központtal/Foglalkoztatási Osztállyal való	folyamatos utókövetéssel, újabb képzéssel	felnőttképzési központtal/Foglalkoztatási Osztállyal való

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		szervezett képzések a közelben nem vagy ritkán elérhetőek	munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programokat, készségfejlesztő foglalkozásokat, motiválni az önképzést	Közép-, és hosszútávú Stratégiája és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális munkaterv,	„társadalomban” (2021–2030)	Osztállyal való együttműködés, pályázatírás; képzési/készségfejlesztő programokban részvétel, utókövetés	közösségszervező			együttműködés; pályázatíró;		együttműködés
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	A településen a nemzedékek közötti kapcsolat terén egyre nagyobb a távolság, szükséges lenne a generációk közötti kapcsolat erősítése.	A fiatal és az idősek generáció közötti eltérő tudás hasznosítása önkéntes segítségnyújtáson keresztül, több generációs programokkal. Az idősebb korosztály tudásának (sütés, főzés, kert munká, kulturális örökség), illetve a fiatalok tudásának (informatikai jártasság,	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia, Gazdasági program 2024-2029. évekre, közművelődési-kulturális munkaterv,	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	igényfelmérés; pályázatírás; generációk közötti programok szervezése és megvalósítása; önkéntesek bevonása;	a polgármester, a községszervező, szociális munkás, könyvtáros, helyi önkéntesek, önkéntes közösségi szolgálatos diákok	2030.08.05.	A közösségi programok, együttműködések, együttlétek számának növekedése.	Humán erőforrásra van szükség, koordinálni kell a kölcsönös együttműködést, községszervező; pályázat; különböző nemzedékek igényeire szabott helyiség, és azok technikai, bútorzati feltételei	önerőből, társadalmi összefogással	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzésen feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
			ügyintézés, fizikai munka) cseréje, melyből mindkét korosztály hasznosítani tud anyagi ráfordítás nélkül. Mindkét generációs használatában lévő közösségi épület biztosításával, közösségi-kulturális-oktatási-szabadidős programokkal									
2	Gondosóra programban való részvétel	Az időskorúak biztonságérzete gyenge	A időskorúak biztonságérzetének növelése. A Gondosóra program kiterjesztése települési szintre.	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Gondosóra Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	igények felmérése, igénylésekben/ adminisztrációban való segédkezés, utókövetés	A polgármester, a képviselő-testület, gondosóra program felelősei	2030.08.21.	a Gondosórával rendelkező idősök száma a 20-at elérje	igényfelmérésben önkormányzati segítségnyújtás, Gondosóra program tartalma szerinti technikai feltételek megléte, állami költségvetés	a Gondosóra program szerint, önerőből	nem releváns
3	Prevenációs programok /bűnmegelőzés időskorúak részére	A kisebb településeken az egyedül élő időskorúak kiszolgáltatottá válnak, nagyobb eséllyel válnak betörések,	Az idősök kiszolgáltatottságának, a betörések, lopások számának csökkentése prevencióssal	Gazdasági program 2024-2029. évekre, Máriakéremend Közép-, és hosszútávú Stratégiája önkormányzat	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	felmérés, rendszeres prevencióssal programok a védőnő/rendőrség segítségével, önkéntes járőrszolgálat	a polgármester, a rendőrség vezetője	2030.08.21.	önkéntes járőrszolgálat száma, prevencióssal programok száma 2 db/év	önkéntes munka, védőnő, rendőrség, önkormányzati önerő, gépjármű, pályázat, pályázatíró	az önkormányzat folyamatosan biztosítja a pénzügyi feltételeket	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		lopások, csalások áldozatává	előadásokkal és önkéntes járőrszolgálat létesítésével	és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció		megszervezése és létrehozása, utókövetés						
4	Aktivitásmegőrző programok az idős korcsoport részére	Az egyedülálló idősök száma magas. Az elmagányosodás, depresszió, rossz közérzet kialakulhat. Az idősök fizikai aktivitás csökkenése jellemző. Nincs kifejezetten az idős korosztálynak célzott klub/csoport/rendszeres közösségi tevékenység.	Az időskori fizikai és mentális aktivitást megőrző rendszeres programok, szolgáltatások, csoportok/klubok szervezése, bővítése, akár települések közötti együttműködésben (pl. Aszakkör, Senior örömtánc, stb.)	Gazdasági program 2024-2029. évekre, önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési koncepció közművelődési-kulturális adott éves munkaterv,	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	igényfelmérés, programok szervezése, érdeklődési csoportok kialakítása, programok/szolgáltatások megvalósítása, települések közötti együttműködések kötése	A polgármester, a közösség-szervező	2030.08.21.	programok száma, csoportok száma	közösségszervező, pályázati, foglalkozásokat vezető szakember, pályázat, megfelelő épület és technikai feltételek	önerőből, a közösség összetartó erejével	igény szerint csak helyi ill. települések közötti együttműködésben
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Közösségi közlekedés fejlesztése, járdák, parkok akadálymentesítése	A közterületek és a járdák akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára az ezen	A mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára a közlekedés zavartalan biztosítása (járdákon, közutakon, tereken)	Máriakémond Község Közép-és hosszútávú Gazdasági Stratégia, Gazdasági program 2024-2029. évekre, Önkormányzat és intézményeire vonatkozó költségvetési	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Közterületek felmérése; pályázati irás; akadálymentesítés/fejlesztés megvalósítása	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.05.	Akadálymentes járda/út hossza, parkolóhelyek száma	Pályázati, pályázati forrás vagy önerő, megfelelő kivitelező, közbeszerzési szakemberek, akadálymentesítés és feltételeihez szükséges infrastruktúra	Karbantartás önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		való közlekedés nehezen megoldható, kevés a parkolóhely	legalább fizikai akadálymentesítés, új parkolóhelyek létesítése vagy régi parkolók fejlesztése	koncepció								
2	Egészségügyi prevenció szűrővizsgálatok a fogyatékkal élőknek	Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szűrőbuszok nem jönnek helybe.	Elősegíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk/eljuttatásuk terén. Szűrőbuszok helybe jövetelének megszervezése az egészségügy számára.	Gazdasági program 2024-2029. évekre,	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	adatgyűjtés, szervezés, szállítás	A polgármester, a képviselő-testület, háziorvos, védőnő	2030.08.21.	szűrőre résztvevők száma	falugondnok, háziorvos, asszisztensek, szűrőbusz, mozgáskorlátozott személy szállítására alkalmas (falugondnoki) gépjármű, önkormányzati önerő vagy normatíva	önerőből, egészségügyi életmóddal	falugondnoki szolgálatok és háziorvosok közötti együttműködésben megvalósítható
3	Akadálymentes mosdó létesítése az önkormányzati épületekben	Az önkormányzati épületekben nincs akadálymentes mosdó/wc	Akadálymentes mosdó/wc kialakítása az önkormányzati épületekben	gazdasági program 2024-2029. évekre, önkormányzat éves költségvetése	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	felmérés, pályázatírás, kivitelezés, karbantartás	A polgármester, a képviselő-testület	2030.08.21.	akadálymentes mosdó/wc darabszáma	pályázat, önerő, pályázatíró, megfelelő kivitelező, akadálymentes mosdó műszaki/technikai feltételeinek	önerőből	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
										megele		

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

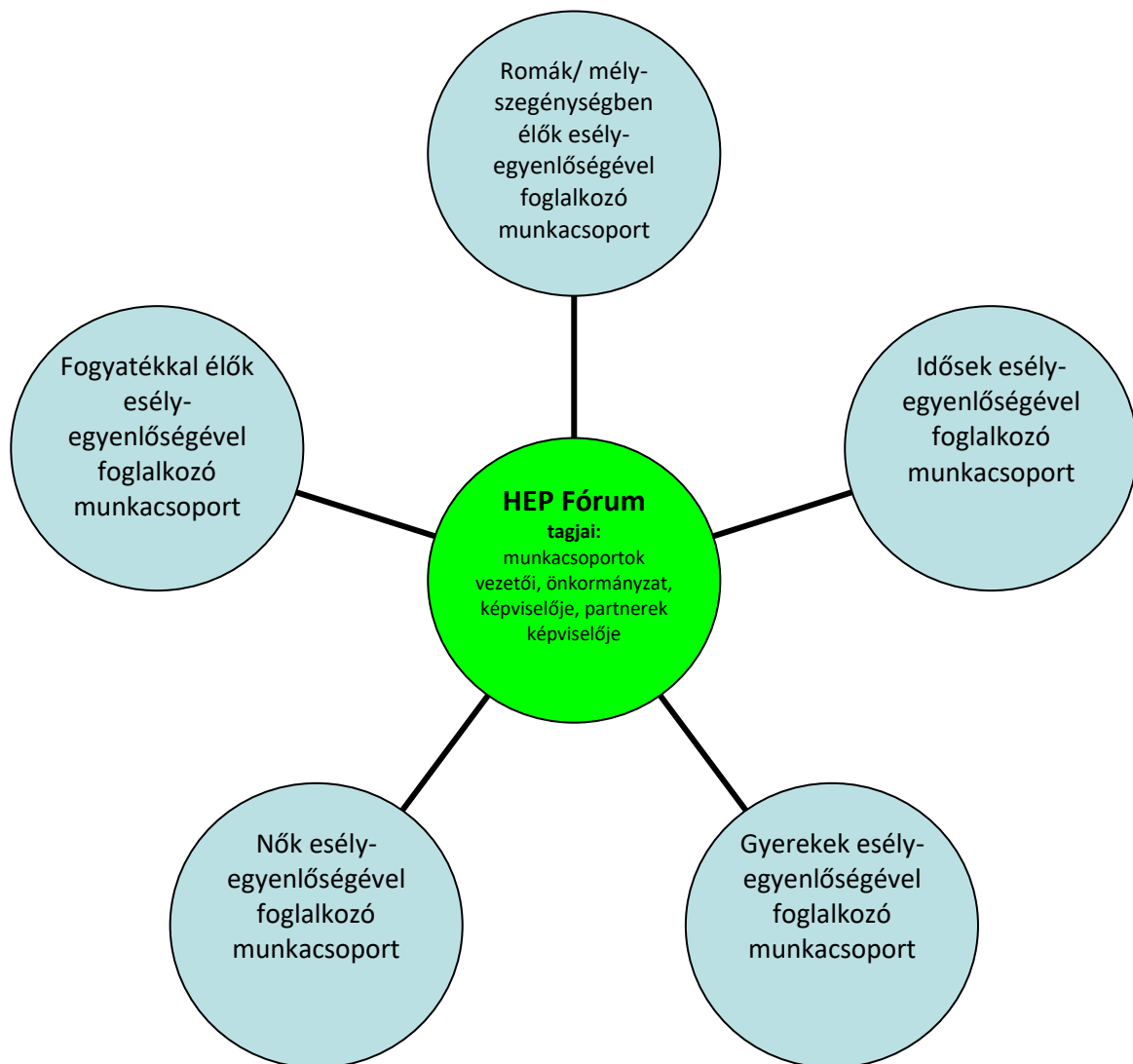
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Máriakéménd község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően **Máriakéménd** község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a **70/2025. (09.02)** számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum : Máriakéménd, 2025. szeptember 16.

Jakab Márta
polgármester aláírása

KIVONAT

Máriakéménd Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2025. szeptember hó 2. napján tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

70/2025. (09.02.) számú határozat

Máriakéménd Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az önkormányzat 2025-2030 időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját elfogadja.

Határidő: értelemszerű

Felelős: dr. Szlávecz Tamás

Jakab Márta sk.
polgármester

dr. Szlávecz Tamás sk.
jegyző

A kivonat hitelességét igazolom.
Máriakéménd, 2025. szeptember 16.

dr. Szlávecz Tamás
jegyző

